

ULVILAN KESKUSTAAJAMA

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

TILAAJA

Ulvilan kaupunki

PL77, 28401 Ulvila

Juha Virola

Kaupunkisuunnittelun johtaja

etunimi.sukunimi@ulvila.fi

KONSULTTI

Sitowise Oy

Vuolteenkatu 2, 33100 Tampere

Puh. 0207476000

etunimi.sukunimi@sitowise.com

Minna Halonen / Projektipäällikkö ja laadunvarmistus

Ivelina Mechkarova / laatiminen

Iina Hokkanen / laatiminen

Otsikkosivun kuva: Ulvilan kirkko, Sitowise 2023.

Sisällys

1	Perustiedot.....	5
2	Johdanto.....	6
2.1	Työn tarkoitus ja rajaus.....	6
2.2	Pääasialliset työvaiheet, tehtävän kuvaus ja menetelmät.....	8
2.3	Alue- ja kohdekortit raportissa.....	11
2.4	Vakiintuneet arviointiperusteet.....	11
2.5	Aiemmin tunnistetut arvot.....	13
3	Ulvilan kulttuurimaiseman ja asutushistorian kehittyminen.....	15
3.1	Kokemäenjoen laakson ja Rantatien asutus.....	16
3.2	Kirkon ympäristö.....	19
3.3	Friitalan alue.....	21
4	Modernit alueet ja kohteet.....	23
4.1	Aluekortit.....	24
4.1.1	Vainiola.....	25
4.1.2	Koulukujan ympäristö.....	29
4.1.3	Hannula.....	34
4.1.4	Suurpää.....	37
4.1.5	Uotila.....	41
4.1.6	Rantala.....	46
4.1.7	Nummelan alue.....	49
4.1.8	Mynsterin omakotialue.....	52
4.1.9	Loukkura.....	57
4.1.10	Mukulamäki.....	62
4.1.11	Palonpää.....	66
4.1.12	Krapisto.....	71
4.2	Kohdekortit.....	75
4.2.1	Friitalan koulu.....	76
4.2.2	Ulvilan kirjasto.....	79
4.2.3	Paloasema.....	81
4.2.4	Pesäpallostadion, Ulvilan Automaatio Areena.....	83
4.2.5	Seurakuntakoti Ulvilan kirkkotupa.....	85
4.2.6	Ulvilan vapaa-ajankeskus Kaskelotti.....	88
4.2.7	Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala.....	91
4.2.8	Ulvilan kaupungintalo.....	94
4.2.9	Pappilan uudisrakennukset.....	97
4.2.10	Kappeli uudella hautausmaalla.....	100
4.3	Inventoidut kohteet.....	103

5	Yhteenveto	109
6	Kuvaluettelo	113
7	Lähdeluettelo	117
7.1	Painetut lähteet	117
7.2	Painamattomat lähteet	117
7.2.1	Verkkolähteet	117
7.2.2	Arkistolähteet	117
7.2.3	Verkkoarkistolähteet	117

1 Perustiedot

Kohde

Ulvilan keskustaajaman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi.

Kaavoitus

Aluetta koskeva maakuntakaava on Satakunnan maakuntakaava, maakuntavaltuuston hyväksymä 17.12.2009. Alueella on voimassa oleva Ulvilan kaupungin Keskustaajaman yleiskaava 10.10.2005.

Yhteyshenkilöt

Juha Virola

Kaupunkisuunnittelun johtaja
Ulvilan kaupunki

Olli Joukio

Rakennustutkija
Satakunnan Museo

Lyhenteet

RKY	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
MV	Museovirasto
MML	Maanmittauslaitos
UKA	Ulvilan kaupungin arkisto

Kulttuurihistoriallisten arvojen jaottelu ja lyhenteet

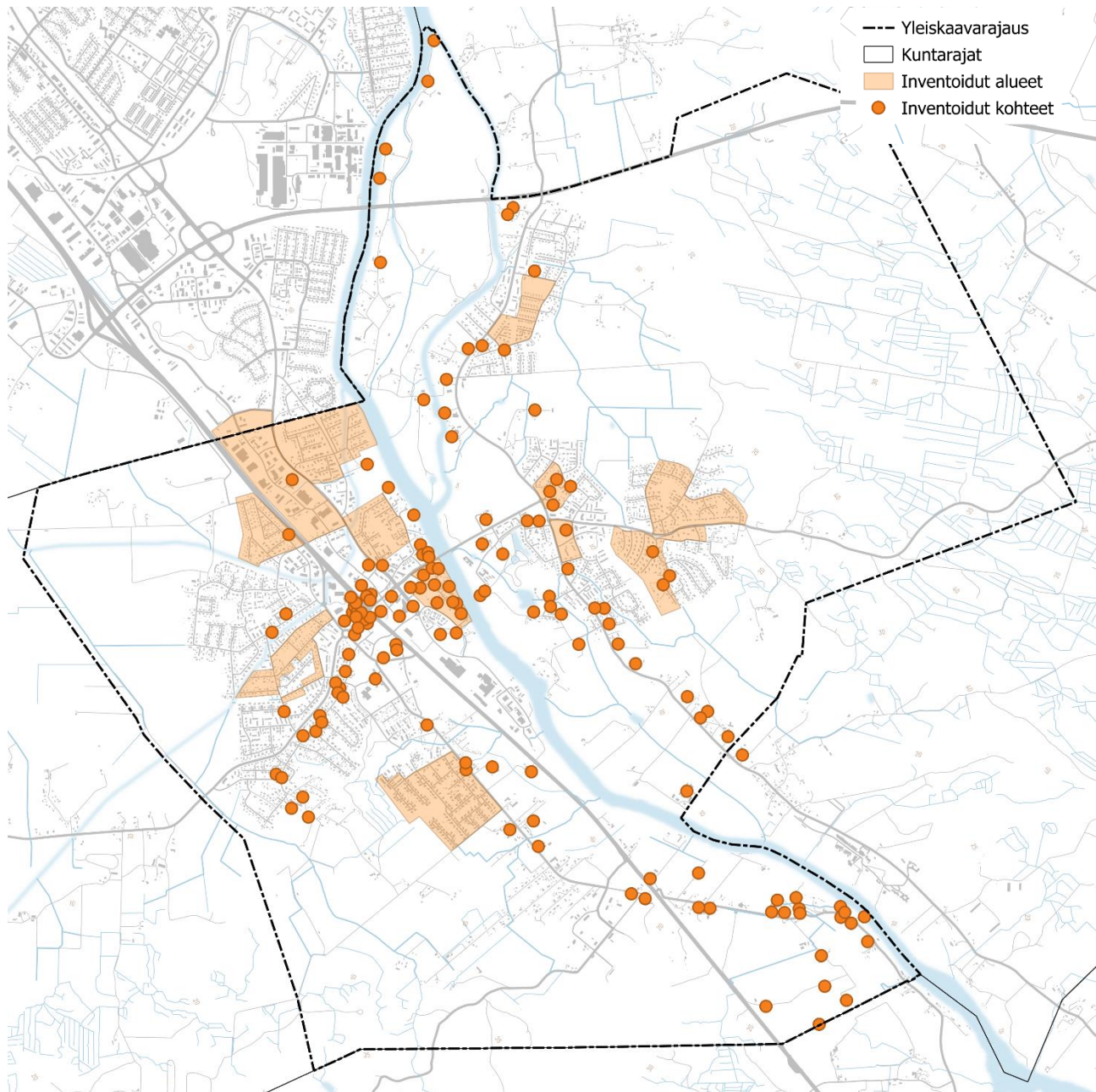
R	Rakennushistoriallinen; rakennusperinteinen, -tekninen tai arkkitehtoninen
H	historiallinen; asutus-, teollisuus-, liikenne-, sosiaali-, sotahistoria
M	ympäristöarvo; maisemakokonaisuus tai maisemallisesti keskeinen sijainti
mrp	moderni rakennusperintö, 1945 jälkeen rakennetut kohteet

2 Johdanto

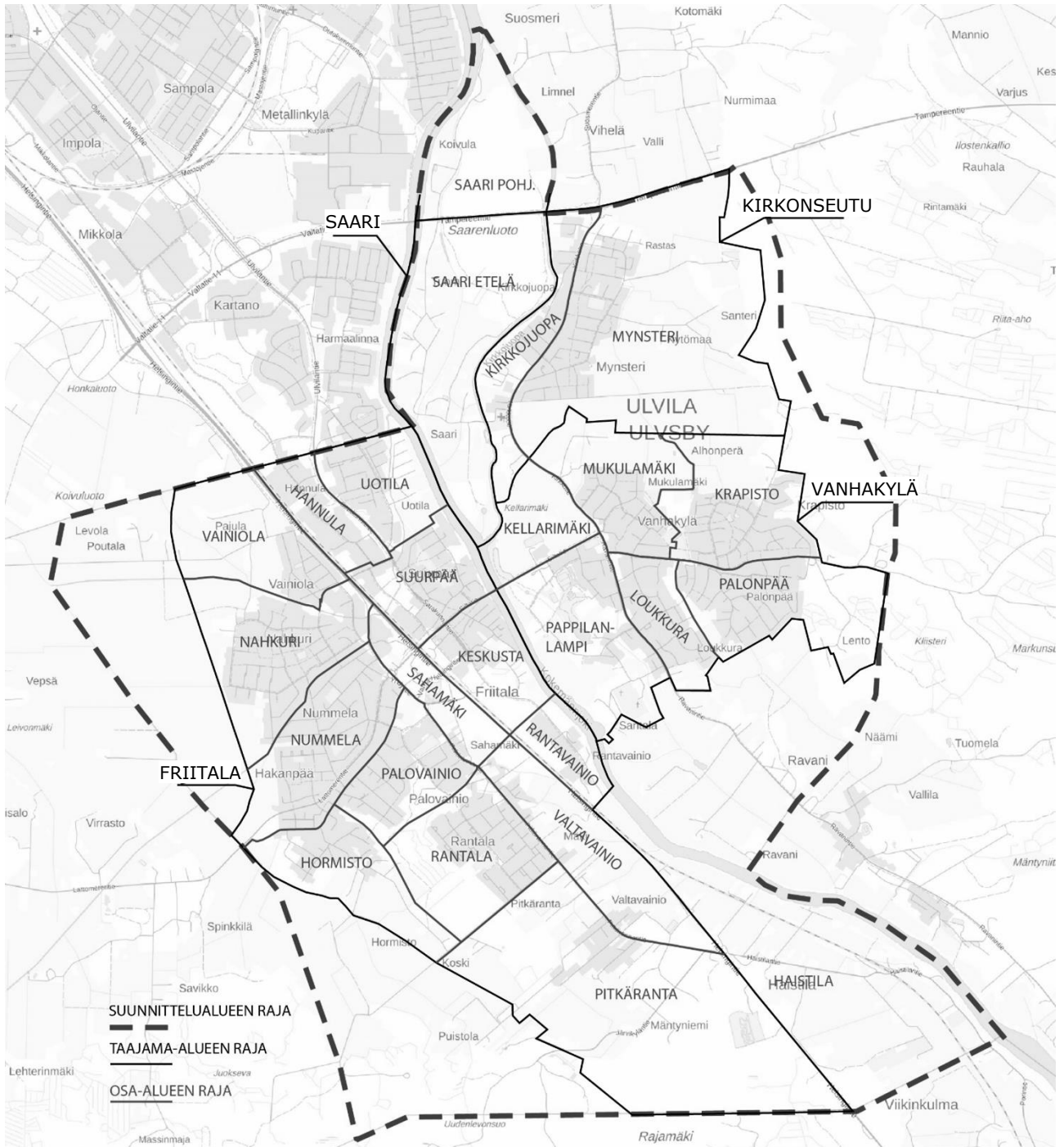
2.1 Työn tarkoitus ja rajaus

Tämän selvityksen tarkoitus on kartoittaa Ulvilan keskustaajaman yleiskaavan 2045 suunnittelutyötä varten tilaajan listaamat olemassa olevat kohteet ja niiden suojelutarve kaavan suunnittelualueella. Kohteet on lueteltu tämän selvityksen kappaleessa 4.3 *Inventoidut kohteet*.

Kuva 2.1 Inventoidut kohteet ja alueet.

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 2.2. Ulvilan keskustaajaman yleiskaavan 2045 rajaus, joka määrittelee tämän inventoinnin rajausta. Kartalla on merkitty lisäksi taaajama- ja osa-alueet rajauksen sisällä. Karttapohjan lähde: [Ulvilan karttapalvelu](#) (10.1.2024).

2.2 Pääasialliset työvaiheet, tehtävän kuvaus ja menetelmät

Inventoinnissa oli neljä pääasiallista työvaihetta: lähtötietojen kokoaminen ja niihin perehtyminen, kenttätyö, raportin työstäminen sekä tietojen vieminen vastuumuseon Satakunnan Museon rakennusperintötietokanta Pakki-tietokantaan. Lähtötietoja on saatu pääosin tilaajalta ja Satakunnan Museolta. Lähteinä käytettiin Ulvilan kaupungin arkistosta saatuja vanhoja karttoja isojaosta alkaen, maanjakoasiakirjoja, muistitietoa ja rakennuskaava- ja kiinteistötietoja sekä moderniperinnön kohteiden rakennuslupapiirustuksia. Käytettävissä olivat lisäksi Satakunnan Museon toimittamia arkistovalokuvia, inventointiaineistot 1990–2020-luvulta ja Pakki-tietokantaan tallennettuja tietoja.

Selvityksen lähtötietoja on täydennetty perehtymällä arkisto- ja kirjallisuuslähteisiin. Käytössä olivat muun muassa Satakunnan maakunnallinen kulttuuriympäristöinventointi (Putkonen, 2005) Pakki-tietokannan kautta sekä Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys- ja täydennysinventointi (Ramboll, 2023). Tietoja poimittiin myös Ulvila maisemassa -julkaisusta. Ortoilmakuvia ja peruskarttoja on haettu Ulvilan kaupungin kartta-palvelusta, Maanmittauslaitoksen paikkatietokkuna ja vanhat painetut kartat -palveluista. Lähteet on lueteltu tarkemmin raportin lopussa.

Tietojen riittävyyden arviointia tehtiin tilaajan ja vastuumuseon ohjeistuksen mukaisesti. Yhteyshenkilöinä olivat Kaupunkisuunnittelun johtaja Juha Virola (Ulvilan kaupunki) ja rakennustutkija Olli Joukio (Satakunnan Museo). Työtä ohjasi museon aiemman rakennustutkijan Liisa Nummelinin laatima muistio vuodelta 2019. Siinä oli arvioitu tulevan Ulvilan keskustan osayleiskaavan rakennusinventoinnin sisältövaatimukset sekä sen painopisteet. Muistiossa inventoinnin tarve ja sisältö on tiivistetty seuraavasti:

- Vanhan 1990-luvulla tehdyn rakennusinventoinnin tietojen tarkistaminen ja puutteellisten täydentäminen sekä päivittäminen (n. 130 kohdetta). Uusi inventointi suoritetaan ainoastaan edelleen arvokkaiksi katsottavien kohteiden osalta (arviolta alle puolet vanhan inventoinnin kohteista).
- Aiemmin inventoitujen Vanhakylän vanhojen tilojen tietojen päivittäminen ja vieminen Pakki-tietokantaan (Isokartano, Trumetari ja Saaren kartanot, kappalaisen pappila (Lutiska) ja kirkko).
- Uutena modernin ajan rakennusinventointi, erityisesti Friitalassa ja Vanhakylässä käsitellen keskustan liikerakennukset, uudemmat koulurakennukset ja muun julkisen rakentamisen sekä arkkitehtuuriltaan laadukkaammat asuinrakennukset aina 1980-luvulle saakka.
- Uutena sodan jälkeen rakennettujen yhtenäisten asuinalueiden (1940–1980-luvut) inventointi, vaalittavien ominaispiirteiden ja kartoitus. ¹

Muistion mukaan, inventoinnissa tuli *”kiinnittää erityistä huomiota suunnittelualueen asutushistoriaan ja muutokseen maanviljelyspitäjästä Porin asuinkunnaksi ja muutoksen jälkeiseen rakennetussa ympäristössä.”* Tämän lisäksi, inventoitavien alueiden osalta painopisteeksi tulisivat *”erityisen vehreitä ja väljiä, leimallisesti 1960-luvun kokonaisuuksia”*, mm. Palonpää, Mukulamäki, Suurpää ja Hannula, sekä *”keskimääräistä laadukkaampi”* 1970-luvun Loukkuran kokonaisuus ja maakunnallisesti merkittävä Vainiolan alue.

¹ Nummelin 2019.

Muutoksia arvioitaessa on tehty laajaa alueita ja kohteita koskevaa kulttuurihistoriallisten arvojen vertailua. Työn päätteeksi laadittiin vanhojen inventointien arvojen tarkistaminen ja luokittelu (A-C kohteet) sekä uusien kohteiden ja alueiden arviointi.

Inventoinnin aloitusvaiheessa saatiin tietoa, että Satakunnan Museolla on menossa teemainventointi Satakunnan vuosina 1945–1965 rakennettujen koulujen inventointi, joka on aloitettu vuonna 2023. Vuosina 1945–1965 rakennetut koulut keskustaajaman alueella eivät siis kuulu tämän inventoinnin tehtäviin.

Työskentelyn aluksi tehtiin aiempien inventointien laatu- ja sisältövertailu. Tutkittavista alueista ja kohteista tehtiin esivalinta kartalle vastuumuseon sekä tilaajan suositusten perustella:

- päivitettävät (130 joukosta valitut, edelleen pystyssä olevat), joiden tiedot päivitetään Pakki-tietokantaan.
- tarkistettavat (130 joukosta puretut ja arvonsa menettäneet), joista kirjoitetaan lyhyesti huomautus purkamisesta / arvojen häviämisestä.
- uudet inventoitavat (modernin rakennusperinnön alueet ja kohteet), joista laaditaan uudet kortit Pakki-tietokantaan ja jotka sisältyvät loppuraporttiin.

Lähtökohtana oli, että uusien inventoitavien kohteiden aikakauden rajausta on pääosin vuodelta 1945 vuoteen 1980, mutta tarvittaessa voidaan lisätä yksittäisiä arvokkaita kohteita tämän rajauksen ulkopuolelta. Inventoitaviksi rakennuskohteiksi tilaaja oli nostanut Ulvilan kaupungintalon, kirjasto ja Paloaseman sekä Ulvilan Terveyskeskuksen. Loppuraportin sisällöstä sovittiin, että se koostuisi yleisosasta historiaosineen ja kohdelistauksineen, uusien inventoitavien modernien kohteiden ja alueiden korteista sekä yhteenvedosta. Raportti laadittaisiin kaavaliitteeksi julkiseksi, kun taas päivitettävien kohteiden tiedot lisätään suoraan Pakki-tietokantaan. Tärkeintä oli päivittää nykytilakuvaus kohteesta ja lähiympäristöstä. Historiatietoja ei haettu kohteista uusina.

Kenttätöitä varten pidettiin ensin kesäkuussa 2023 katselmus, jolloin tarkennettiin myös inventoinnin työnjakoa vastuumuseon kanssa. Katselmuksen aikana, Nummelinin listalle inventoitavaksi merkittyjen lisäksi käytiin muillakin 1960–1980-luvuilla rakentuneilla asuinalueilla, jotka olivat piirteiltään hyvin säilyneitä ja edustivat aikakautensa suunnitteluperiaatteita. Esi-merkkinä ovat Uotilan, Rantalalan ja Krapiston alueet, jotka otettiin mukaan inventointialueiksi.

Varsinainen kenttätö suoritettiin heinäkuussa 2023. Inventoituihin kohteisiin jätettiin sitä ennen Ulvilan kaupungin toimesta inventointia koskeva tiedote. Inventointi tehtiin paikalla havainnoiden, valokuvaten ja haastatellen. Alueiden osalta on tarkasteltu niiden paikallisia kulttuurihistoriallisia arvoja sekä liittyminen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin. Lisäksi on huomioitu vuorovaikutus valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kanssa sekä muutosherkkyys. Kohteet tarkasteltiin ulkoapäin, joko kadulta tai pihapiirissä, mikäli pääsy pihalle oli mahdollista ja turvallista.

Raportin työstämisen vaiheessa kenttätöaineisto järjestettiin ja arvioitiin kriittisesti perustuen ilmakuviin ja peruskarttoihin eri aikakausilta, sekä tilaajan toimittamiin rakennuskaavatietoihin. Inventoitavien alueiden ja kohteiden nykytilanne kuvailtiin sanallisesti ja tehtyjä muutoksia verrattiin 1990-luvun inventointitietoihin ja Pakki-tietokannan tietoihin historiallisten ilmakuvien avulla.

Ulvilan keskustaajaman kehittymisestä ja selvitysalueen historiasta tehtiin raportille kirjallisuus- ja karttatarkastelun pohjalta kooste. 1700-luvun loppupuolella laadittu isoajakokartan ote on esitetty Kuva 3.3. Isojaon aikainen tilanne selostetaan vain kirjallisesti vähäisten

karttamerkintöjen vuoksi. Nykytilanteen kuvaus perustuu paikalla tehtyihin havaintoihin, verraten vanhempaan inventointiaineistoon.

Selvitysalueen historiasta on poimittu raportille asutushistorian ominaispiirteitä. Painopisteinä ovat olleet varhaisimmat Kokomäenjoen laakson, Pohjanlahden Rantatien ja Ulvilan keskiaikaisen kirkon seutua koskeva tieto. Lisäksi on nostettu esiin myöhemmältä ajalta 1900-luvun alkupuolelta Friitalan teollisuusalueen ja teollisen toiminnan mukanaan tuoma työväenasutus lähiympäristössä.

Lopuksi Pakki-tietokantaan vietiin tiedot Ulvilan keskustaaajaman yleiskaava 2045-inventoinnista hanke-, alue- ja kohdetasoille, päivitettiin tekstikuvaukset ja arvioinnit sekä koottiin kuvallitteet. Pakki-tietokannasta vertailemalla varmistettiin kohde-, osoite- ja paikkatietojen oikeellisuus sekä vastaavuus nykytilanteeseen. Rakennusten luokitteluun ja paikannukseen on käytetty lukuisissa selvityksissä vaihtelevasti esitettyjä osoite-, paikan-, suunnittelija- tai rakennusnimiä. Nimet ja nimitykset vaihtelevat eri aikakausina ja jotkut ovat vain paikallisesti tunnettuja. Tässä selvityksessä käytetyt rakennusten ja paikannimet on pyritty yhdenmukaistamaan Pakki-tietokannassa käytettyihin, koska tavoitteena on kulttuurihistoriallisiin arvoihin perustuva aluekokonaisuuden ja kohteiden arviointi. Kadun niminä käytetään nykyisiä nimiä.

Päivitettyjen kohteiden tiedot täydennettiin Pakki-tietokantaan Ulvilan inventoinnin hankealueelle 2023. Vanhoja inventointitietoja verrattiin kesän 2023 tuloksiin ja tehtiin tarvittavat korjaukset sekä täydennykset Pakkiin vietäviin kuvauksiin. Alueiden ja kohteiden arvojen kuvaus ja kohteiden arviointi A-C-luokituksen mukaan tehtiin yhdessä vastuumuseon tutkijan Olli Joukion kanssa ennen tietojen vientiä Pakki-tietokantaan. Museoyhteistyössä avattiin käytössä olleet valinta-, arvoperusteet ja -kriteerit. Näissä todettiin olevan muutoksia suhteessa vanhempaan 1990-luvun inventointiin, jossa kohteiden valinnan ja arvottamisen perusteet painotuiivat koskemaan asutushistoriallisesti Ulvilan tuolloin vanhinta säilynyttä rakennuskantaa.

Inventointia havainnollistavat ja alueen ominaisuuksia kuvaavat kartat ovat raportissa päätöskakkeiden alla. Raportin liitteinä on koottu seuraava aineisto:

- A- ja B- luokalla arvoitetujen kohteiden luettelot ja karttaesitykset.
- Alue- ja kohdekortteja (uudet inventoidut moderni rakennusperinnön alueet ja kohteet), jonka painotus on ollut nykytilakuvaukseen ja ominaispiirteiden säilyneisyyteen.

Projektissa on käytetty omaa kohteiden luettelointikoodia, joka ei esiinny samoin Pakki-tietokannassa.

Raportti laadittiin sovitusti ensivaiheessa alustavaksi arvioinniksi ja analyysiksi joulukuussa 2023. Kokonaisselvitys valmistui huhtikuussa 2024. Paikannuskartat alue- ja kohdekorteissa on rajattu Pakki-tietokannasta. Raportin valokuvat ovat Sitowise Oy:n (kesä-heinäkuu 2023), ellei toisin mainita.

2.3 Alue- ja kohdekortit raportissa

Inventoinnin raportille on koottu erityisesti moderneja pienalueita esittelevät kortit (kts. kohta 4.1) sekä moderneja kohteita koskevat kortit (kts. kohta 4.2). Kaikkia inventoituja alueita ja kohteita ei ole esitetty korteilla. Muut on tarkistettu ja niiden tiedot on päivitetty vain Pakki-tietokantaan.

Raportin kohdekorteille valitut pienalueet ovat modernille aikaudelle 1945–1990-luvulle tyyppilisiä omakoti-, kerrostaloalueita ja keskustakortteleita, joista ei ole kattavaa tietoa aikaisemmista inventoinneista tai selvityksistä. Alueet kertovat paikallisesta Ulvilan rakennetun ympäristön muutoksesta maanviljelyspitäjästä Porin asuinkunnaksi, mikä oli alusta asti toivottu inventoinnin painotus.

Vanhempia modernin ajan aluekohteita on esimerkiksi 1940–1950-luvulta – jälleenrakennuskaudella rakentuneet tyyppi- ja pientaloalueet, kuten Nummelan alue Veljestien, Nummelantien ja Metsäkotitien ympäristössä. Niille asutettiin osin siirtoväkeä ja osin tehtaan työväkeä. Porin ja lähiympäristön pienteollisuus sekä Friitalan nahkatehdas olivat tuolloin suurimmat työllistäjät. Tämän aikakauden pientaloalueista oli jo laadittu aiemmin inventointi ja tiedot oli lisätty Pakki-tietokantaan.

Ulvilan keskusta-alueen moderneista yksittäisistä rakennuskohteista on tämän raportin kohdekorteilla esitetty 10 kohdetta. Ne ovat pääosin kaupungin julkisia rakennuksia, usein puiston tai virkistysalueen yhteydessä. Valinnan peruste oli, että osa moderneista rakennuksista oli täysin inventoimattomia tai niiden paikallisia arvoja ei ollut arvioitu yleiskaavatasolla. Tämän lisäksi modernien kohteiden Pakki-tietokannan tiedot olivat puutteellisia. Tietoja täydennettäessä lisättiin liitteiksi rakennuksia koskevat nykytilavalkuvat.

2.4 Vakiintuneet arviointiperusteet

Arviointia on tehty arkkitehtonisten, historiallisten ja ympäristöllisten arvojen perusteella. Arkkitehtoniset arvot tarkoittavat rakennustyyppinsä, aikakautensa ja arkkitehtuurinsa laadukasta edustajaa. Kohde saattaa myös olla tyyllisesti omaleimainen tai sen suunnittelija on tunnistettu. Historialliset arvot viittaavat historialliseen merkittävyyteen kaavassa, alueessa, henkilöissä, rakennuksen käyttötarkoituksessa tai rakennuksessa itsessään. Ympäristölliset arvot merkitsevät kohteen tuomaan lisäarvoon alueen pihamaahan, lähiympäristöön tai kulttuuriin esteettisellä tai historiallisella tavalla. Kiinteistöllä on ympäristöllistä arvoa myös, jos se on osana arvokasta ympäröivää kokonaisuutta.

A ja B kohteiden arvoluokittelun perusteet. Lähtökohtana oli vastuumuseon vakiintunut käytäntö ja malli.

Rakennetun ympäristön kulttuurihistorialliset arvot avataan eri tasoilla, joita ovat:

- Historialliset arvot esimerkiksi asutushistoria (AH) ja teollisuushistoria (TH).
- Rakennushistorialliset arvot arkkitehtoninen, rakennusperinteinen tai rakennustekninen.
- Ympäristöarvot, maisemakokonaisuus tai maisemallisesti keskeinen.

Arvoja ja säilyneisyyttä arvioitaessa vakiintuneina kriteereinä ovat laki rakennusperinnön suojelemisesta 4.6.2010/498 suojelun edellytykset: harvinaisuus, tyyppillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, kertovuus ja kerroksisuus. Ajoituskaavioin havainnollistetaan säilyneisyyttä. Säilyneisyyden ja muutosten astetta voidaan kuvailla käsittein: hyvin säilynyt, kohtalaisesti säilynyt tai merkittävästi muutettu – perusteluineen.

Arvottamisessa noudatetaan Museoviraston ja alueellisten vastuumuseoiden vakiintuneita käytäntöjä sekä arvokäsitteitä paikallinen, maakunnallinen ja valtakunnallinen tasoja.

Yhteenvedossa ja analyysissä käytetään sekä tietoon että näkemyksiin (esim. rakennusperinteen traditiot) pohjaavia perusteita.

Rakennuksen kunto esitetään tarvittaessa asteikolla:

- Hyvä; rakennus on ryhdissä, katto ja perustukset ovat silmämääräisesti ehjät. Pinnat ovat kunnossa, mutta voivat olla kuluneita (patinoituneita) ja maalauksen tarpeessa.
- Kohtalainen; rakennuksessa on kunnostuksen tarvetta esim. vesikouruja puuttuu, on halkeamia, ikkunakorjauksia ja mahdollisia kosteusvaurion merkkejä. Kohde on kuitenkin korjattavissa.
- Huono; rakennuksen katto, väli- tai alapohjat tai savupiippu ovat romahtaneet, runko tai perustukset ovat vinossa tai rakennusosissa on laajoja lahovaurioita.

Kunto ei perustu kuntoarvioihin tai kuntotutkimuksiin. Karkeasti esitetty kuntoluokka saattaa vaikuttaa arvon määrittelyyn.

Erityinen painoarvo on ollut kertovuudella eli intensiteetillä. Arvoon vaikuttava rakennusten säilyneisyys ei tarkoita rakennuksen kuntoa. Säilyneisyys on esitetty lomakkeilla seuraavin termein:

HYVIN SÄILYNYT

Rakentamisajankohta ja sen tyylipiirteet ovat hyvin tunnistettavissa, ja rakennusosista ja pintaverhouksista on merkittävä osa säilynyt alkuperäisinä. Voi sisältää myös myöhempien ajanjaksojen tyyllillisesti tunnistettavia muutosvaiheita. Muutokset on tehty sopusoinnussa alkuperäisen tyylin ja muodon kanssa, eikä suhdemaailma ole kärsinyt. Kunnostettu tai korjattu huoltaen.

KOHTALAISESTI SÄILYNYT

Kokenut muutoksia, laajennuksia tai ikkunoiden uusimisia. Suhteet, erityisesti detaljeissa, ovat muuttuneet. Merkittäviä rakennusosia on uusittu tyyliin sopimattomasti. On käytetty alkuperäistä huomattavasti poikkeavia materiaaleja ja käsittelytapoja.

MERKITTÄVÄSTI MUUTETTU

Kaikki detaljit edustavat myöhempää aikaa ja rakennusaika on pääteltävissä vain hahmosta. Suhdemaailma on täysin muuttunut, ja mahdollinen laajennus on ristiriidassa vanhan osan kanssa.

Arvoluokkien A-C lisäksi Pakki-tietokannan arviointiin on tarvittaessa tarkennettu, koskeeko arvo kiinteistökokonaisuutta tai sen osia.

Arvo koskee pihapiiriä ja päärakennusta:

- Hyvin säilynyt piha, piharakennukset ja päärakennus (A); H, R, M.

Arvo koskee päärakennusta tai vanhinta rakennusta:

- Hyvin säilynyt päärakennus (A); H, R, M.
- Kohtalaisesti säilynyt päärakennus (B); osa arvoista toteutuu.

Arvo koskee pihapiiriä tai kiinteistökokonaisuutta:

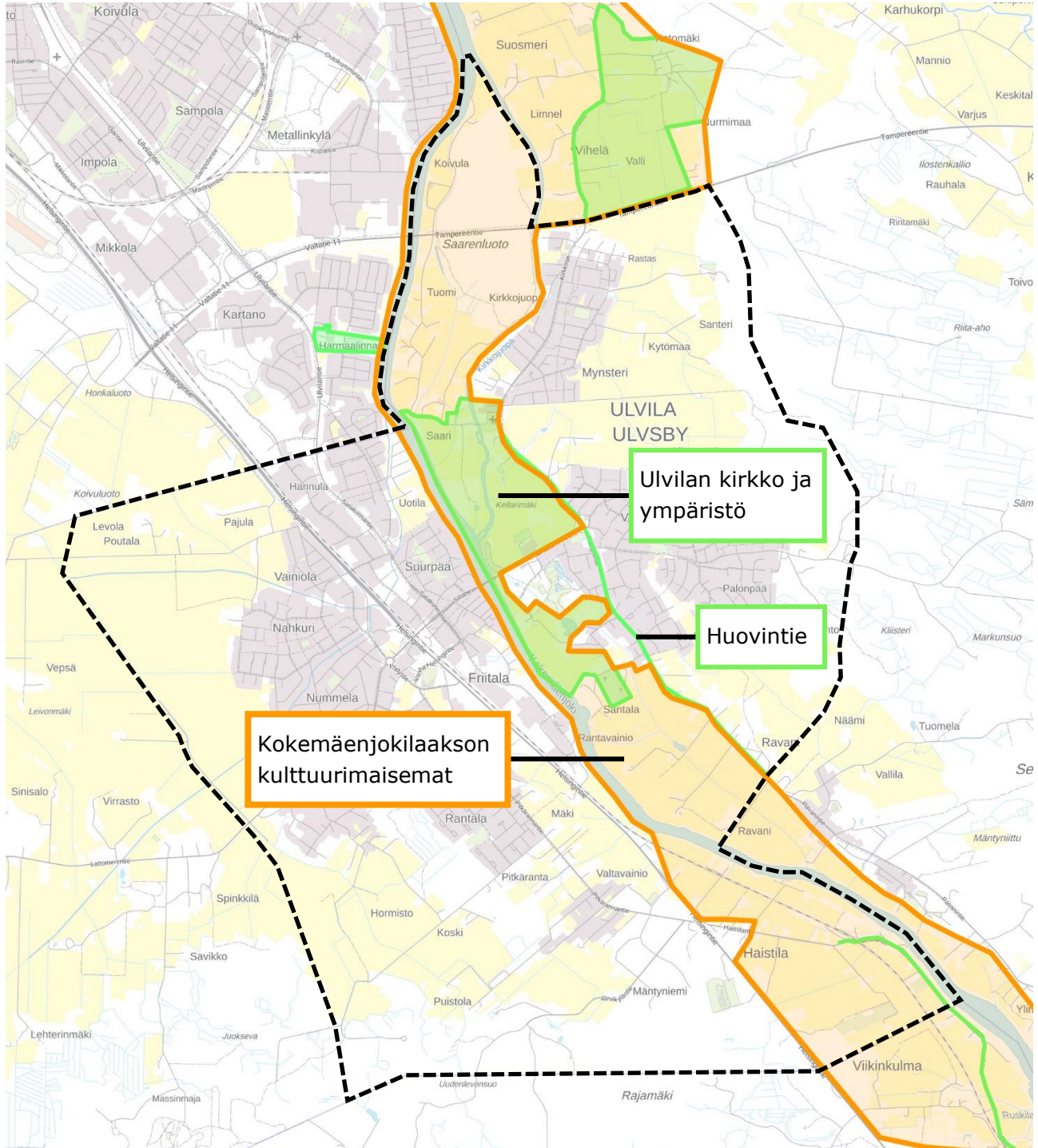
- Hyvin säilynyt kiinteistö ja rakennusryhmä (A); H, R, M.
- Kohtalaisesti säilynyt piha ja rakennukset (B); osa arvoista toteutuu.
- Merkittävästi muutettu piha ja rakennusryhmä (C).

2.5 Aiemmin tunnistetut arvot

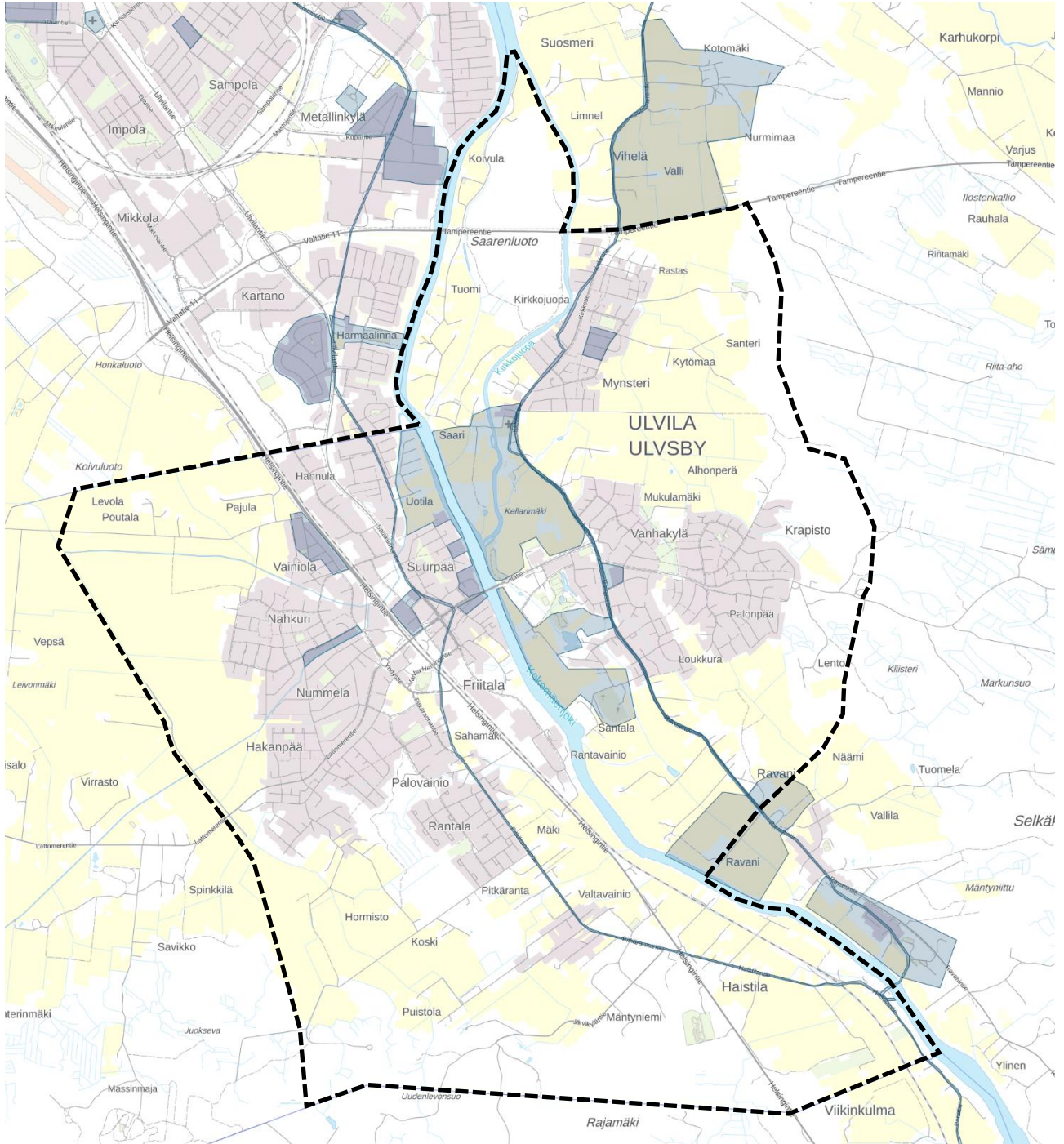
Inventoinnin rajauksen sisällä sijaitsevat Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema ja valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt Ulvilan kirkon ja Huovintien RKY-alueet.

Tämän lisäksi alueella on tunnistettu maakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä ja kohteita vuosina 2005 ja 2023.

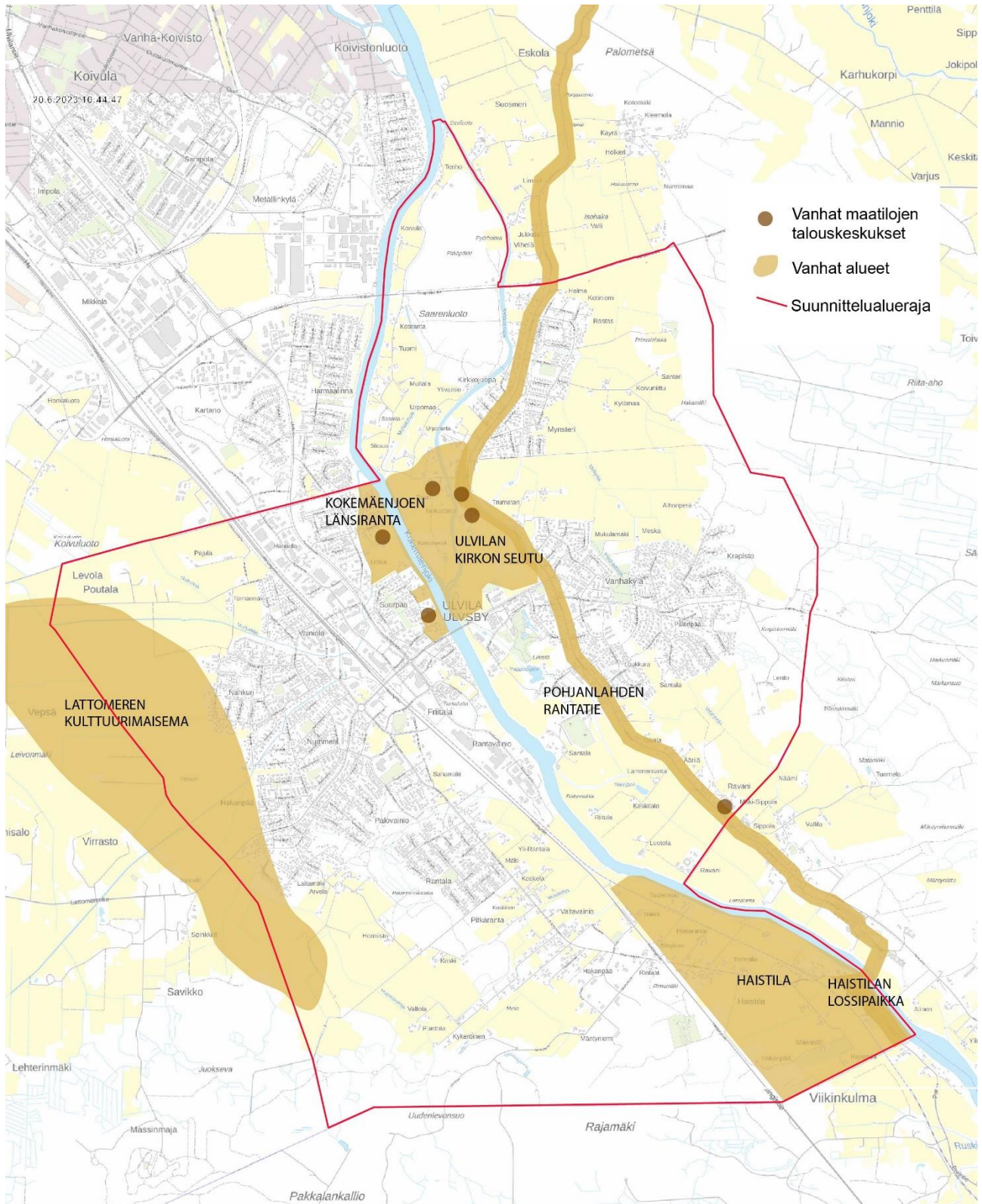
Kuva 2.3. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja RKY-alueet. Maisema-alueet on merkitty oranssilla ja kulttuuriympäristöt vihreällä. Ulvilan karttapalvelu. Lähde: Ulvilan karttapalvelu (10.1.2024).

Kuva 2.4. Ulvilan keskustan maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt. Lähde: *Satakunnan Pakki -tietokanta* (2.4.2024). Tiedot perustuvat raporttiin *Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023*, ss. 158–160.

3 Ulvilan kulttuurimaiseman ja asutushistorian kehittyminen

Kuva 3.1. Vanhat alueet ja maatalojen talouskeskukset. Pohjakartan lähde: Ulvilan karttapalvelu (10.1.2024).

Asutushistoria ja rakennetun kulttuuriympäristön ominaispiirteiden rakentuminen on kytköksissä maastonmuotoon, jokilaakson ja kirkon ympäristön sekä liikenneyhteyksien kehittymiseen. Ulvila on usein tulkittu Porin modernina asuinkuntana, mutta se on Poria huomattavasti vanhempi asuinpaikka keskiaikaisen asutuksen ja kirkon vuoksi. Asutuksen eri aikakausien historiallinen kerroksisuus on siis Ulvilan alueelle tyypillinen ilmiö.

Maisema on Satakunnassa muovautunut paljolti kaskeamisen ja kuivaamisen myötä viljaviksi tasangoiksi ja peltojen valloittamiksi viljelysnäkymiksi. Ulvilan merkittävä maisema koostuu Kokemäenjoen jokilaakson viljelysalueesta. Maisema on tyypillisesti yhtenäistä jokiuoman molemmille puolille avautuvaa peltoa, joita sivuaa metsänreunat (Ahtola;Koivula;Nurmi-Nielsen;& Putkonen, 1990, s. 7). Jokilaaksoa pitkin liikkuminen oli suotuisaa jo esihistoriallisella ajalla niin ylä- kuin alavirtaakin pitkin. Tämä selittää tapahtumien ja asutuksen rakentumisen Kokemäenjoen jokilaakson joen suuntaisesti ja läheisten kulkuyhteyksien tuntumaan (Kuva 3.1). Ulvilan kaupungin perustamisajankohtana pidetään vuotta 1365, jolloin kuningas Albrekt Mecklenburgilainen otti Ulvilan asukkaat suojelukseensa, asettaen heidät kaupungin lain piiriin. (Uotila;Haggrén;& Koivisto, 2015, ss. 11-12) Ei ole kuitenkaan varmuutta onko kaupunki vielä tätä vanhempi. Ulvilan keskiaikaista kaupunkiaikaa kesti 1500-luvun puoliväliin saakka, jonka jälkeen kaupunkikeskitys siirtyi Pärnäisten kylän alueelle perustettuun uuteen kaupunkiin, Poriin. Satakunnan asutushistoriassa perinteinen asuinrakennus on ollut puuta, alkuun hirsipinalla ja myöhemmin julkisivuilta laudoitettu, niin kuin muuallakin Suomessa.

3.1 Kokemäenjoen laakson ja Rantatien asutus

Satakunnan rannikkoa myötäilevä keskiaikainen postitie 1500-luvulta yhdisti aikanaan Turun ja Korsholman linnahallinnon toisiinsa. Rantatie, joka Ulvilassa kulkee Haistilan lauttapaikalta keskiaikaiselle kirkolle, on säilynyt hyvin alkuperäisellä linjauksella. Tie kulkee Vanhankylän läpi Kokemäenjoen itäpuolella. Vanhakylä on käsitetty kahdeksi kokonaisuudeksi, joka asettuu kirkon pohjois- ja eteläosaan (Viertiö;Rihtniemi-Rauh;Salminen;& Lampolahti, 2000, s. 19). Pohjoisempaan osaan (Övre Gammalby) kuuluivat muun muassa Isokartano, Trumetari ja Putila. Eteläosassa (Nedre Gammalby) sijaitsi Mynsteri, Lutiska ja Santeri. Vanhankylän on vanhimpien tietojen mukaan kulkenut ennen nimellä Uivin kylä, Ulfsby eli Ulvila. Tarkinta kirjallista tietoa Vanhakylästä on 1900-luvulta eteenpäin, mutta rakennusten voidaan olettaa tätä ennen olleen pienempiä ja yksinkertaisia tupia tai tienvarsimökkejä. Talot keskittyivät kylätien varteen, mutta vähintään yhtä tärkeässä asemassa oli myös Kirkkojuopa ja jokialue. Monet valokuvat kuvastavat rantalaakson näkymää, sillä sen kylämaisemaa pidettiin arvoiltaan edustavimpana.

Vanhankylän eteläosissa, muinaisessa Liikistön saarella sijaitsi mahdollisesti 1200-luvulla rakennettu puukirkko, joka sittemmin korvattiin uudella kivikirkolla Kokemäenjoen varrelle pohjoiseen. Maastossa on edelleen havaittavissa raunioita muinaisen Liikistön kirkon perustuksista. Sen yhteydessä toimi hautausmaa, jonka arvioitu käyttöajankohta sijoittuu vuosiluvuille 800–1400. Vanhan kirkkopaikan läheisyydessä sijaitsee 1200-luvun Ulvilan pappila, jonka uuserenessanssinen päärakennus on 1800-luvun lopulta. (Uusi-Seppä;Luoma;& Lari, 2023, ss. 15-16) Etelään päin Kokemäenjoeta pitkin mentäessä sijaitsee Ravanin Sippola, joka toimi ratsutilana ainakin 1600-luvun alusta saakka. Kohde on jaettu 1842 kahteen tilaan: Mäki-Sippolaan ja Vanha-Sippolaan. Kokonaisuuteen kuuluu myös kivinen makasiini 1800–1900-lukujen vaihteesta, sekä hirsinen riihi, jonka takana sijaitsee Ravanin kenttä, jossa sijaitsee entisen Suomen sotaväen seitsemännen reservikomppanian kasarmi- ja leirialue 1880-luvulta. Tila on toiminut myös Satakunnan Karjatalouskoulun havaintotilana. (Uusi-Seppä;Luoma;& Lari, 2023, s. 28) Ravanin tilasta edelleen etelään sijaitsee Antinkartano, joka on toiminut

kehitysvammaisten parissa tarjoten heille kodin, opetusta ja työtä vuodesta 1955. Tilan on perustanut rovasti Antti Perheentupa ja yhdessä tien toisella puolella sijaitsevan 1950-luvun entisen vanhainkodin kanssa se muodostaa hyvinvointi-Suomen rakennusperintökokonaisuuden. (Uusi-Seppä;Luoma;& Lari, 2023, s. 31)

Ranta-asutukseen liittyy myös Haistilan kulttuurimaisema ja sen liikennehistoria. Satojen vuosien ajan toiminnassa ollut Huovintie on kulkenut Haistilan ylityspaikan kautta. Aikaisin tieto tiestä on 1500-luvun puolestavälistä Ulvilan kihlakunnankäräjiltä. Haistilan ylityspaikan läheisyydessä on toiminut hansalaivojen pysähdyspaikkana toiminut kauppapaikka ja läheisyydessä sijaitsee edelleen Krouvin talo. Lauttapaikalle kehittyi myöhemmin myös puutavarasatama ja ympäristössä toiminut tiilitehdas, jonka jäänteitä on edelleen havaittavissa. Säilynyt rakennuskanta on suurimmalta osin 1900-luvulta tai uudempaa. (Björkqvist, 1995)

Alueelle sijoittuu rikasta liikenne-, reservikompania-, talonpoikais-, hoitolaitos-, maatila- ja kirkkotoiminnan historiaa.

Haistilan rautatieasema, sisältäen muun muassa asemarakennuksen, asemamiehen talon ja ratavartijan asunnon piharakennuksineen 1800-luvun lopulta sijaitsee metsäpuiden ympäröimänä ja osin viljelysmaisemassa. Toinen radan alaisuudessa toiminut pysäkki alueella oli Friitalan seisake pohjoisempana. Haistilan asemaa hyödynnettiin sisämaasta tulevan puutavaran rautatiekuljetukseen. Asematoimintojen historia on säilynyt alueella ja sen pienmaisemassa kertovana. Asema rakennuksineen liittyy näkymissä avoimeen rata-alue- ja peltomaisemaan. Kohde sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemat - maisema-alueella.

Kuva 3.2. Kokemäenjoki, Haistilan lauttapaikka. Kuva kohdekäynniltä, 2023.

Kuva 3.3. Ote isojakokartasta Ulvilan Vanhakylän alueelta vuosilta 1767–1768. Tekijä J. Ähman. Lähde: UKA.

3.2 Kirkon ympäristö

Kirkko (Kuva 3.5) on alueen ainoa keskiajalta säilynyt rakennus (Viertiö;Rihtniemi-Rauh;Salminen;& Lampolahti, 2000, s. 10). Ulvilan kivikirkko on pystytetty piispa Bengetin määräyksestä 1332. Sitä jatkettiin itään vuonna 1429 raivoisan tulipalon jälkeen (Ahtola;Koivula;Nurmi-Nielsen;& Putkonen, 1990, ss. 202-203). Päädyn koristelut ja runko-huoneen kolmitraverinen, kahdeksan pilasterin kannattama holvaus tehtiin 1480-vuoden tienoilla. Kellotapulin alaosan rakentaminen sijoittuu vuoteen 1757. Ennen kivikirkkoa alueella on toiminut Liikistön saarella puukirkko vuoden 1200 alkupuolelta saakka. Sen yhteydessä toimi myös hautausmaa, joka lienee lakkautettu 1300-luvun puolivälissä. Kuitenkin vielä aiemman kirkon kiviset perustukset ovat havaittavissa maastossa Liikistössä.

Sittemmin kaupungin oikeuksien siirryttyä Poriin, asutus kirkon ympärillä muodostui kylämäiseksi kaupunkimaisen sijaan. Isojakokartta (Kuva 3.4) näyttää kirkon ja asutuksen sijainnin jokisuistoalueella. Kirkon eteläpuolella sijaitsee Trumetarin kartano, joka on toiminut vanhana ratsutilana. Nimi juontaa tilaa hallinneista isännistä, jotka toimivat trumpetinsoittajina. Empiretyylinen päärakennus on 1800-luvun puolivälistä. Kirkon vastapäätä joen toisella puolella sijaitsee Saaren kartano, joka on vanha upseerinpuustelli vuodelta 1805 (Kuva 3.6). Kartano on kaksikerroksinen puurakennus, jota ympäröi laaja puisto ja puutarha. Isokartanon tila kirkon eteläosassa puolestaan sijaitsee vanhan Ulvilan kaupungin vilkkaan kauppapaikan tienoilla ja sen pellot ovat muinaismuistoaluetta. Tila on muodostettu 1620-luvulla kahdesta kruunutilasta ja päärakennus juontaa juurensa 1700-luvun lopulle, mutta sen nykyinen asu on 1800-luvun puolivälin korjauksesta. Rakennusryhmään sisältyy vanhoja luhti- ja aittarakennuksia, esimerkiksi kivinen karjakartano on vuodelta 1911. (Ahtola;Koivula;Nurmi-Nielsen;& Putkonen, 1990)

Kuva 3.4. Ote isojakokartasta Ulvilan kirkonseudun alueelta vuosilta 1767–1768. Kirkko on ympäröitynä. Tekijä J. Ähman. Lähde: Ulvilan kaupunki.

Kuva 3.5. Ulvilan kirkko. Kuva kohdekäynniltä, 2023.

Kuva 3.6. Saaren kartanon päärakennus. Taustalla Ulvilan kirkko. Lähde: MV, Finna -palvelu (20.11.2023).

3.3 Friitalan alue

Friitalan alue on rakentunut teollisuusmiljöökseksi Nahkatehtaan myötä (Kuva 3.7.). Se sisältää myös työväen asutusalueen ja palvelut. Nahkatehdas perustettiin 1892 nahkuri Arthur Hellmanin toimesta ja se kasvoi myöhemmin yhdeksi alan suurimmista Suomessa. Se muuttui osakeyhtiöksi vuonna 1912. Tehdasrakennukset ovat pääosin 1930-luvulta laajennuksineen funktionalistisin piirtein (Kuva 3.8.). 1940-luvun lopun uusi osa, Arvi Hellemaan suunnittelema, noudattaa samaa tyyliä. Kaakkoispuolella sijaitseva pääkonttori on valmistunut 1970-luvulla. Tehdasta vastapäätä sijaitsee puiston ympäröivä jugend-tyylinen entinen johdon asuin- ja konttorirakennus 1900-luvun alusta. Se on myöhemmin toiminut kerhotilana.

Tehtaan historiaan liittyy Kokemäenjoen länsirannan kaksi funktionalistista asuinrakennusta: Villa Helleranta ja Hellemaa 10. Villa Helleranta on 1930-luvulla valmistunut huvila, jonka on rakennuttanut teollisuusneuvos Arvi Hellemaa ja suunnitellut Jalo Viljanen. Hellemaa 10 on tästä etelämmässä. Rakennusten ympärillä oli aikoinaan puutarha-arkkitehti Paul Olssonin suunnittelema puisto. Rakennusten pohjoispuolella on asutusta pääosin 1960-luvulta. (Uusi-Seppä;Luoma;& Lari, 2023, ss. 13-14)

Friitalan tehtaan länsipuolella sijaitsee tehtaan työntekijöiden asutusta Nahkurintien varrella (Kuva 3.9). Työsuhdeasuntojen rivi on vuodelta 1940 ja ne edustavat funktionalismia. Tien toiselle puolelle oli myös rakennettu yhdyskunnan keskustalo, jossa sijaitsi sauna, voimistelu, ja lämpöhallinnon tiloja. Rakennus on kuitenkin purettu 2000-luvulla. Alueella on myös tyyppitaloja 1900-luvun puolivälistä (Uusi-Seppä;Luoma;& Lari, 2023, s. 24). Alueella on myös muuta siirtoväen asutusta 1900-luvun alun tyyppillisillä pientaloilla Veljestien ja Nummelantien varrella (Nummelan alue, kts. 4.1.7). Kokonaisuudesta muodostuu työväelle kaavoitettua aluetta.

Kuva 3.7. Friitalan tehdas idästä katsottuna. Kuva kohdekäynniltä, 2023.

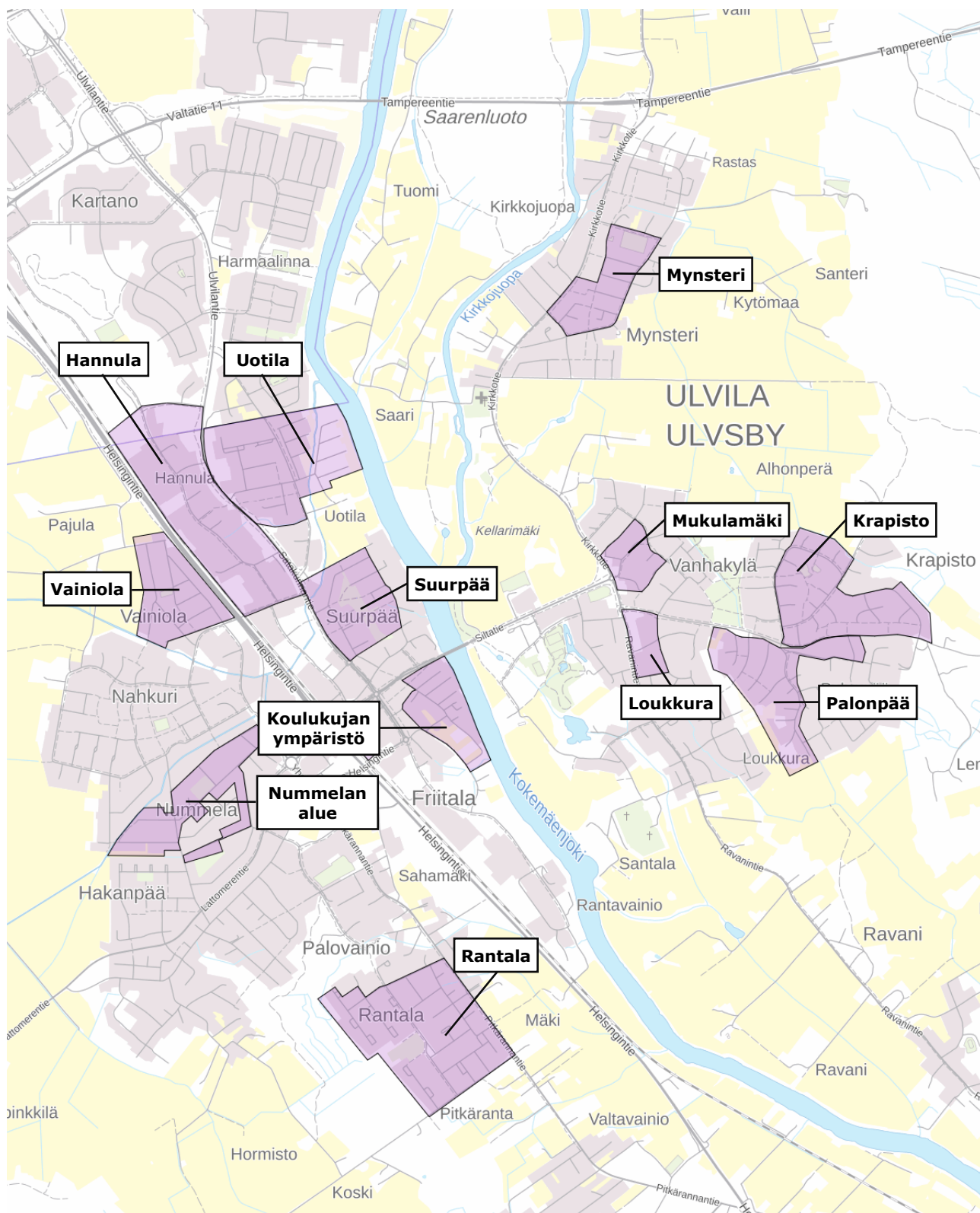

Kuva 3.8. Friitalan tehdas. Matalahko pyöristetty osa sijaitsee rakennuksen eteläpuolella. Kuva kohdekäynniltä, 2023.

Kuva 3.9. Esimerkki Friitalan työntekijöiden asunnoista Nahkurintiellä. Kuva kohdekäynniltä, 2023.

4 Modernit alueet ja kohteet

Kuva 4.1. Inventoidut modernit alueet. Karttapohjan lähde: Pakki-tietokanta, pääsy kartalle vaatii kirjautumista (21.2.2024).

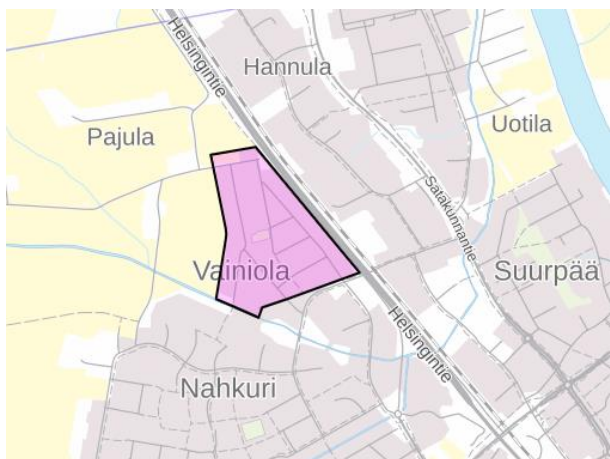
4.1 Aluekortit

Taulukko 1. Inventoidut modernit alueet.

Alue	Nimi	Arvot	Arvotus
Friitala	<u>Vainiola</u>	H , jälleenrakennuskauden asutus; R , arkkitehtoninen, mrp; M , maisemakokonaisuus.	PM²
Friitala	<u>Koulukujan ympäristö</u>	H , asutushistoria; M , maisemakokonaisuus	PM
Friitala	<u>Hannula</u>	H , elinkeino- ja teollisuushistoria, M , katunäkymä ja viherympäristö	-
Friitala	<u>Suurpää</u>	H , modernisaatio ja kaupungistuminen, asutushistoria; M , maisemakokonaisuus, kaupunkikuvallinen arvo	PM
Friitala	<u>Uotila</u>	H , modernisaatio ja kaupungistuminen; M , maisemakokonaisuus	PM
Friitala	<u>Rantala</u>	H , asutushistoria, esikaupungistuminen; R , kaavahistoria M , maisemakokonaisuus	PM
Friitala	<u>Nummelan alue</u>	H , asutushistoria, jälleenrakennuskauden asutus.	-
Vanhakylä	<u>Mynsterin omakotialue</u>	H , asutushistoria; R , kaavahistoria M , kaupunkikuvallisesti merkittävä kokonaisuus	PM
Vanhakylä	<u>Loukkura</u>	H , kaupungistuminen R , arkkitehtoninen M , kaupunkikuvallisesti merkittävä, maisemakokonaisuus	PM
Vanhakylä	<u>Mukulamäki</u>	H , asutushistoria;	-
Vanhakylä	<u>Palonpää</u>	H , modernisaatio ja kaupungistuminen; R , asemakaavahistoria M , erottuva maisemakokonaisuus	PM
Vanhakylä	<u>Krapisto</u>	H , esikaupungistuminen; R , asemakaavahistoria M , maisemakokonaisuus puistoineen	PM

² Paikallisesti merkittävä alue

4.1.1 Vainiola

Alue	Friitala
Aikakausi	1940–1960
Aiempi inventointi	2005 ³ , 2023 ⁴
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä (itäosa)
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, R, M

Kuva 4.2. Vainiolan paikannuskartta.

Takaisin luetteloon

Vainiola rajautuu koilliseen Helsingintiehen, länteen Saaritiehen ja Korpikujaan sekä etelään Uusitiehen ja Ketotiehen. Alueen katuverkosto muodostui 1940–1960-luvuilla, jolloin myös suuri osa tonteista rakentui. Alueen rakennuskanta on nykyään vaihtelevaa ja sitä on osin täydennetty eri aikakausilla. Yhteneviä ominaispiirteitä on edelleen havaittavissa, kuten sijoittelu katuun nähden, etupihojen muodostaminen ja pensasaitaus, talousrakennusten paikka ja peittävä kasvillisuus takapihojen välissä.

Saaritien ja Kaskitien välillä ovat historiallisten ilmakuviin perusteella alueen vanhimmat rakennukset. Ne ovat pääosin puolitoistakerroksisia harjakatoisia puutaloja, joiden edessä on korkeita havupensasaitoja. Aitojen ja kadun välillä on nurmikkokenttiä, jotka laajentavat visuaalisesti katualuetta. Peltotien varrella oleva rakennuskanta seuraa samaa mallia, mutta rakennusten sijoituskulma on erilainen, etupihojen luonne on avoimempaa ja tien itäpuolella on merkittävä koivurivi.

Poikkikujan ja Vainiolantien välisellä alueella sekä Korpikujalla on pääosin modernimpaa rakennuskantaa, joka koostuu yksikerroksisista loivakatoisista omakotitaloista. Pääjulkisivumateriaalina on käytetty tiiltä ja puuverhousta. Rakennusten sijoittelu ja pihapiiri eivät ole niin yhtenäisiä, mutta pihoihin on säilynyt korkeita puita.

Vainiolan rakennuskaavat ovat vuodelta 1983, joka koskee alueen keski- ja itäosia, sekä vuodelta 1987, joka käsittää Saaritien länsivarren kiinteistöjen muodostaminen. Vuoden 1983 kaavassa uudet kiinteistön on vain alueen eteläosalla, Vainiolan ja Ketotien alueella. Muissa kiinteistöissä kaavamääräykset ovat pääosin säilyttäviä olevaan rakennuskantaan nähden. Saaritien länsipuolen kiinteistöjen kaavamääräysten mukaan, uudisrakennuksen sopeutumiseen asuntoalueen luonteeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota, mm. julkisivujen rakennusaineiden, mittasuhteiden, pintojen, ikkunoiden jaotuksen ja värityksen suhteen. Rakennukset ovat toteutuneet tietävästi 1980–1990-luvun vaihteessa. Ne ovat sijoitteluperiaatteiltaan, hahmoltaan ja väritykseltään sopeutuneet Vainiolan vanhin osan rakennuskantaan, joka on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi (Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023).

³ Satakunnan rakennusperintö 2005.

⁴ Satakunnan rakennusperintö 2023.

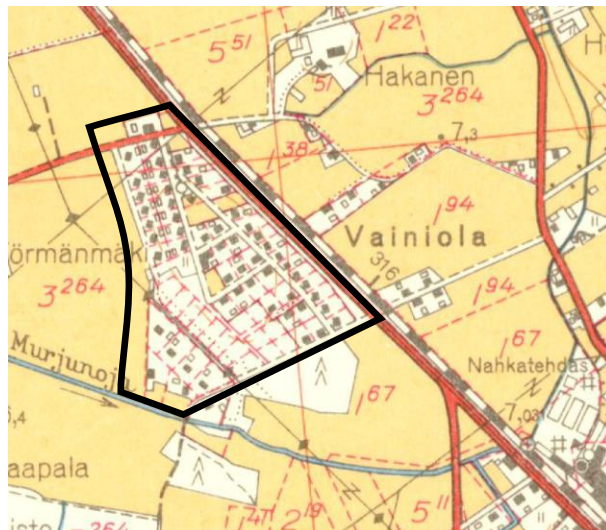
Arvot	H , jälleenrakennuskauden asutus; R , arkkitehtoninen, mrp; M , maisemankokonaisuus.
Arvottaminen	<p>Jälleenrakennuskaudella rakentunut työväelle tarkoitettu rivistötyyppinen omakotialue, jonka varhaisemman osan katuverkosto ja rakennuskanta ovat säilyneet hyvin alkuperäisinä. Alue rajautuu viljelyalueeseen länteen ja pohjoiseen ja on edelleen huomiokohteena kaukonäkymissä. Alue eteläpuoli on rakennettu 1960–1980 luvuilla Ulvilan aikakauden omakotitaloaluiden tyypillisellä tavalla: omakotitalotyyppi on taajamassa yleistynyt ja pihapiirissä on pyritty säilyttämään luonnonkasvillisuutta.</p> <p>Suurin osa aluetta on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi inventoinneissa vuodelta 2005 ja 2023.</p> <p>Paikallisesti merkittävä alue on maakunnallisesti merkittävän alueen rajauksen suurempi. Täydennysrakentaminen Saaritien länsipuolella noudattaa Vainiolan vanhimman osan tyyliä ja mittavaakaa. Onnistuneen sopeutumisen takia alue on sisällytetty paikallisesti merkittävään rajaukseen.</p>
Muutosherkkyys	Alueen katuverkosto, katunäkymät ja rakennusten sijoittaminen tontille, erityisesti Saaritien, Kaskitien ja Peltotien varrella; talotyyppit ja pihojen puistomainen luonne ja luonnonkasvillisuuden säilyttäminen alueen eteläpuolella, merkittävä puurivi Peltotiellä sekä kaukonäkymät peltoalueisiin pohjoiseen ja länteen ovat muutosherkkiä.

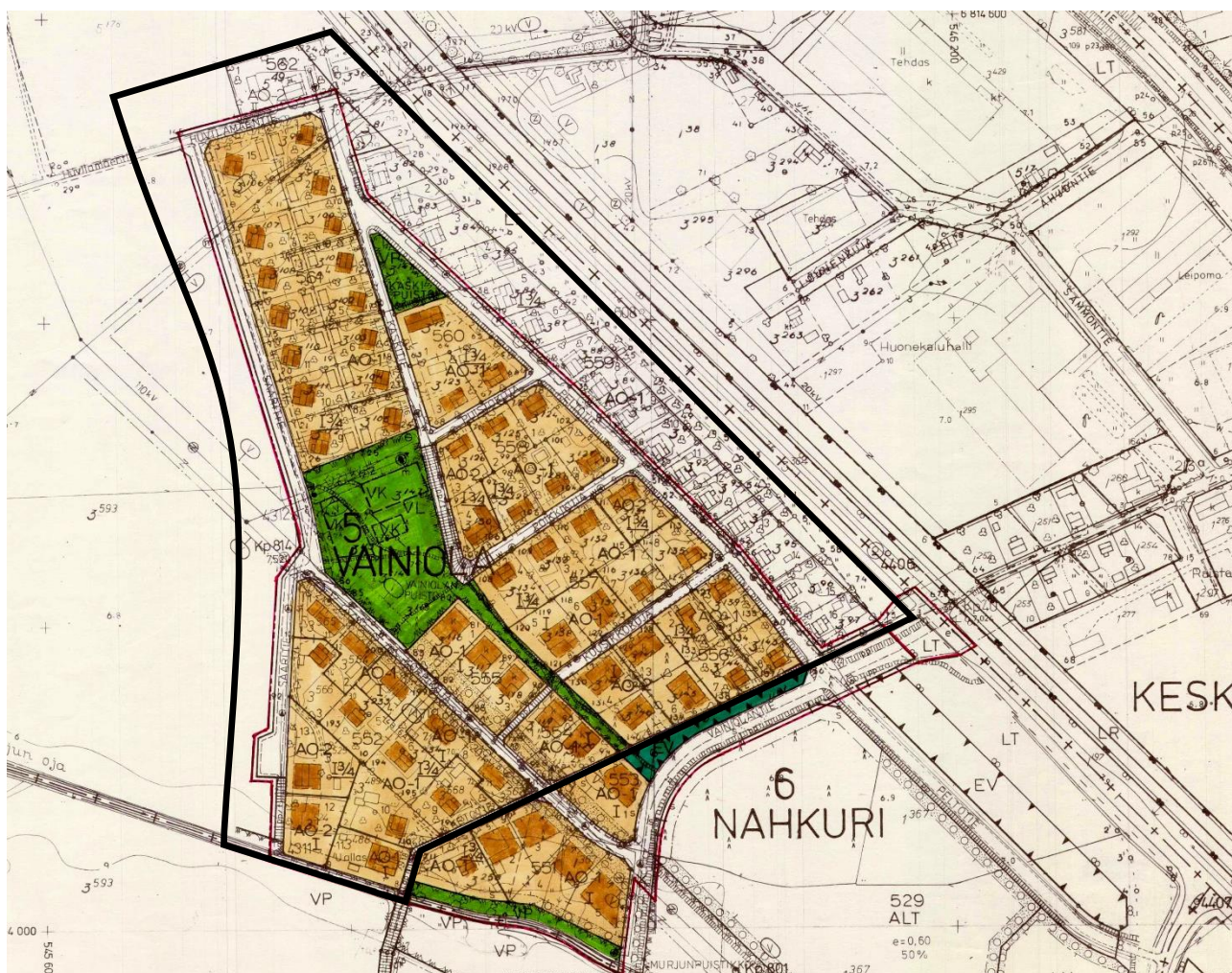
Kuvallite

Kuva 4.3. Vainiolan ilmakeku vuodelta 1946. Saaritiien, Kaskitiien ja Peltotien linjaukset on jäljitetty maastoon. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.4. Vainiolan alue vuoden 1962 peruskartalla. Tontinjako ja katuverkosto on jo muodostunut nykyisessä asussa. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat-verkkopalvelu.

Kuva 4.5. Vainiolan ensimmäinen rakennuskaava vuodelta 1983. Arvoalueen rajauksen sisällä on lähes kokonaan rakennettua omakotialuetta. Eteläosassa on pieni rakentamaton alue.

Kuva 4.6. Näkymä Saaritieltä. Rakennukset tien varrella sijaitsevat kulmassa tiehen nähden.

Kuva 4.7. Näkymä Korpikujasta, joka sijaitsee Saaritien eteläpuolella. Rakennukset on sijoitettu tien suuntaisesti.

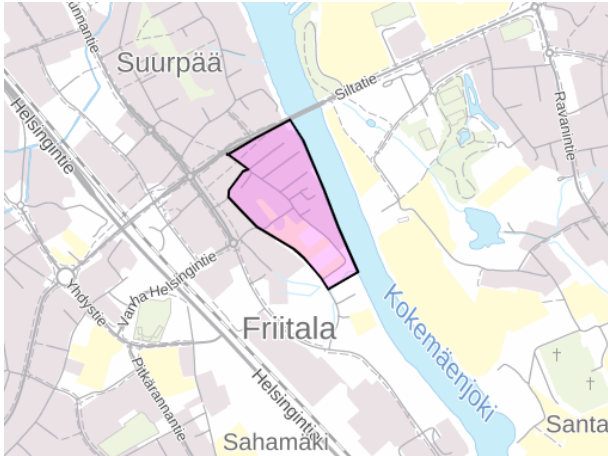
Kuva 4.8. Näkymä Vainiolantieltä.

Kuva 4.9. Näkymä Peltotieltä.

4.1.2 Koulukujan ympäristö

Alue	Friitala
Aikakausi	1920–1940
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä (Ulvilan lukio ja Sillankorvan koulu)
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, M

Kuva 4.10. Koulukujan alueen paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Koulukujan alue on rakentunut joen pieleen ja pohjoista rajaa vilkas Siltatie, jonka vieressä koulualue sijaitsee. Alueeseen sisältyvät Koulukujan ja Kokemäenjoen välillä olevat sekä Koulukujan lounaispuolella olevat kiinteistöt Langenintiehen asti.

Koulukujan ympäristö on rakentunut vaihteittain. 1900-luvun alussa Koulukujan laidoilla oli maatiloja, joiden pihapiiri sijoittui lähellä tietä. Todennäköisesti 1920–1930-luvulla saivat alkunsa jokeen nähden kohtisuorassa olevat rantakujat sekä niiden varrella olevat pienet nelikulmaiset tontit. Isommat lounais- ja eteläpuoleiset tontit ovat säilyneet pääosin muuttamatta. Ne ovat muodoltaan epämääräisiä ja osa niistä käsittää edelleen viljelymaata. Asuinalueen kehittämiseen liittyy myös Sillankorvan koulun historia.

Rakennuskannan ikä ja kunto vaihtelevat. Asuinrakennukset ovat yksi- tai puolitoistakerroksisia. Julkisivut ovat pääosin puuverhoiltuja, mutta osassa rakennuksista on käytetty poltettu tiili, julkisivulevy tai rappaus. Kokemäenjoen ranta-alueella päärakennus sijoittuu kadun puolelle ja sen takana on piha talousrakennuksineen. Rantatontit avautuvat jokimaisemaan. Maatila-kiinteistöissä rakennusten sijoittaminen on säilynyt vapaamuotoisempaan. Yleensä päärakennuksen yhteydessä on muutama talousrakennus, jotka muodostavat yhdessä pihapiirin. Alueella on asutushistoriallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti merkittäviä kohteita kuten Ranta-Heikkilä ja Äyräs. Osa aikaisemmin inventoidusta kohteista ovat säilyneet poikkeuksellisesti hyvin, kun taas toinen osa on korjauksen myötä merkittävästi muutettu.

Alue on arkkitehtonisesti monikerroksinen ja kaupunkikuvallisesti merkittävä kokonaisuus. Se rajautuu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kokemäenjoen laakson kulttuurimaisemaan itään. Alueen pohjoisosalla sijaitsee Ulvilan lukion ja Sillankorvan koulun alue, joka on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi (Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023).

Arvot	H , asutushistoria; M , maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Alue on historiallisesti ja rakennushistoriallisesti monikerroksinen. Koulukujan ja Kokemäenjoen välinen osuus muodostaa kaupunkikuvallisesti merkittävän kokonaisuuden. Kaupungin asutuksen historiassa Koulukujan varrella on ollut 1900-luvun alussa isompia maatilakiinteistöjä, jotka ovat osittain säilyneet kujan länsi- ja lounaispuolella. Rakennuskanta on vaihtelevasti säilynyt. Joukossa on myös tyylipiirteiltään hyvin säilyneitä omakotija maanilarakennuksia. Koulukujan ympäristö rajautuu Kokemäenjoen laakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä valtakunnallisesti merkittävään Ulvilan kirkon RKY alueeseen. Alueen pohjoisosalla sijaitsee maakunnallisesti merkittävä Ulvilan lukion ja Sillankorvan koulun kokonaisuus.
Muutosherkkyys	Näkymät joen yli, katuverkosto rantakujineen, rakennusten mittakaava ja sijoittaminen kadun suuntaisesti, liittyminen koulurakennusten alueeseen, puistomainen pihaluonne sekä metsä- ja viljelyalueet pienmaisemassa ovat muutosherkkiä.

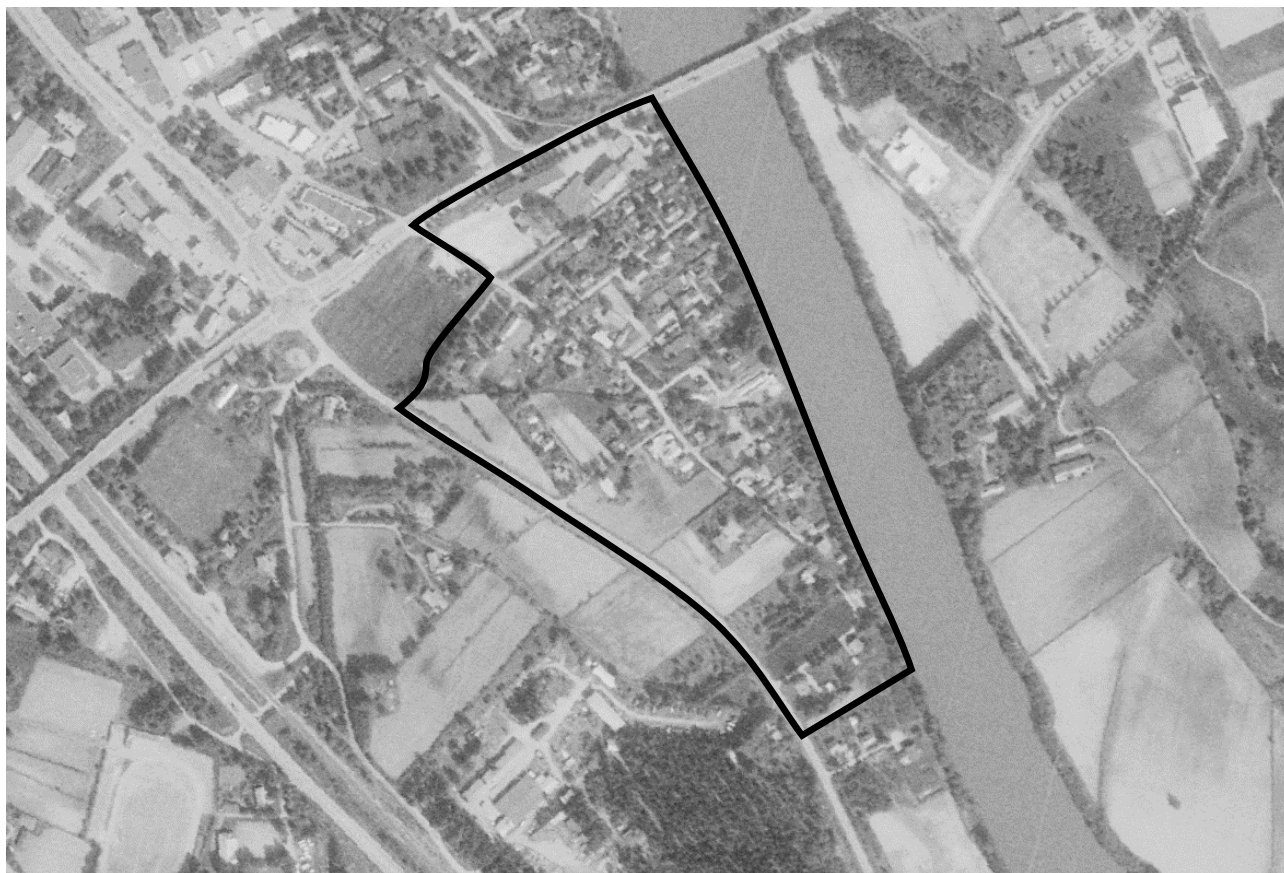
Kuvailiite

Kuva 4.11. Friitala vuoden 1928 taloudellisella kartalla. Koulukujan varrella on rakennuksia, mutta katuverkosto ei vielä muodostunut. Lähde: KK, julkaisuarkisto Doria.

Kuva 4.12. Koulukujan ympäristön ilmakekuva vuodelta 1946. Jokeen nähden kohtisuorassa olevat rantatiet ja uudempi rakennuskanta on näkyvissä. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.13. Koulukujan alueen ilmakekuva vuodelta 1995. Lounaisrajana toimi Langenintie, jonka linjaus on nykyisin muuttunut. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.14. Koulukujan ja Leppärannan kulma.

Kuva 4.15. Rakennus Koivurannan kaakkoislaidalla.

Kuva 4.16. Koulukujan varrella oleva maatilakiinteistö ja sen pihapiiri.

Kuva 4.17. Kiinteistöt Koulukujan ja Kokemäenjoen rannan välillä.

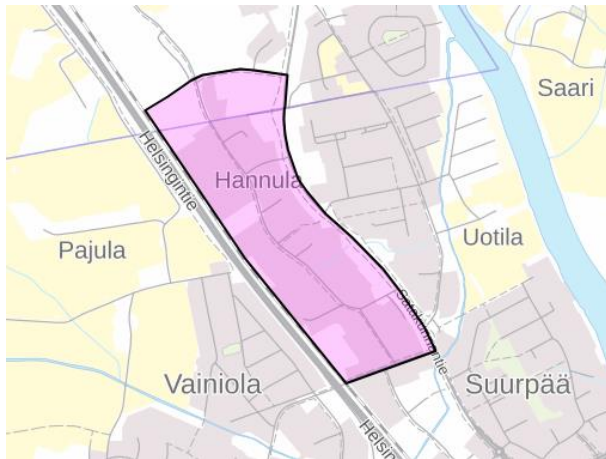
Kuva 4.18. Näkymä Koulukujan tontilta joelle päin.

Kuva 4.19. Koulukujan eteläpuolen mutka, näkymä Langenintielle päin.

4.1.3 Hannula

Alue	Friitala
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvoitettu
Arvotus	-
Arvot	H, M

Kuva 4.20. Hannulan paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

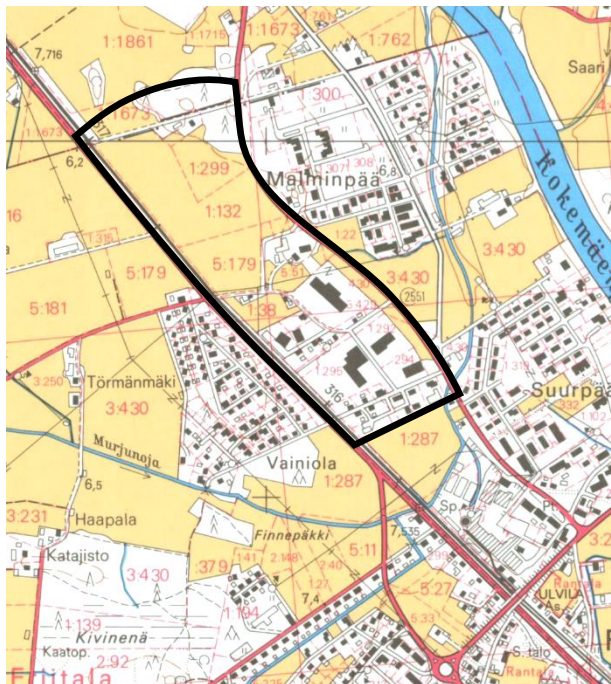
Hannula sijaitsee Satakunnantien ja Helsingintien välissä. Se rajautuu pohjoiseen Reunapuis-tontiehen ja Hannulan puistoon, sekä etelään Uusitiehen. Aluetta koskeva ensimmäinen raken-nuskaava on vahvistettu vuonna 1980, mutta kaakkoispuoleisiin kiinteistöihin oli sitä ennenkin rakentunut liike- ja pienteollisuusalue.

Rakennuskannan kunto, laatu ja ominaispiirteet vaihtelevat alueella, mutta se koostuu pääosin yksikerroksisista elementtirakenteisista teollisuus- ja varistorakennuksista. Hannulan luoteis-puolella rakennukset on jäsennetty hallitusti Helsingintien ja radan suuntaisesti. Tiet ja kadut on toteutettu ensimmäisen rakennuskaavan mukaisesti. Kaakkoispuolella rakennusten sijoitta-minen on vapaamuotoisempaa, seuraten vanhoja tontinrajoja ja todennäköisesti sopeutuen vanhaan rakennuskantaan. Asuinkiinteistöjä on säilynyt Louhenkujan ja Ahjontien laidoilla sekä Uusitien varrella. Näiden lisäksi Päivöläntien luoteisvarrella on säilynyt rakennuksia, jotka ajau-tuvat 1950-luvulle. 1980-luvulle asti Hannulan pohjoispuoleinen alue on ollut pääosin viljely-maata. Sammontien varrella on jatkuva puurivi. Alueen itärajalla Satakunnantien varrella on puusto, joka toimii suojavaikkeenä.

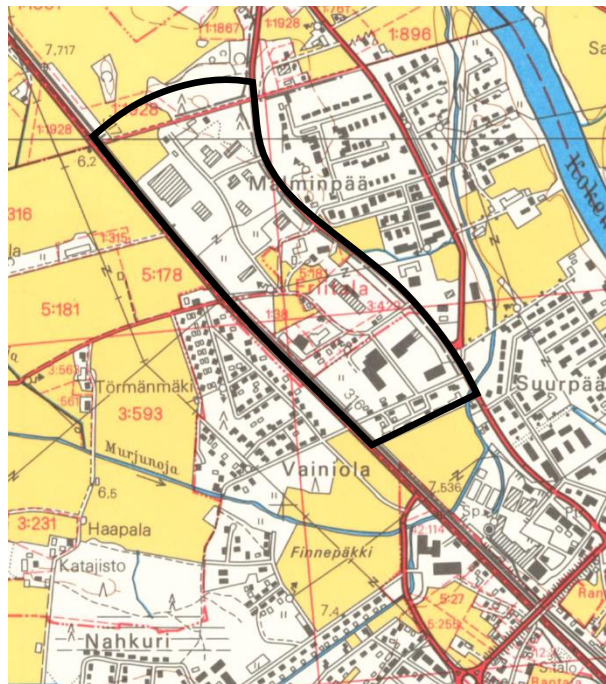
Hannula on tyypillinen rakennusaikakautensa edustava liike- ja teollisuusalue, jossa on säilynyt yksittäisiä merkittäviä rakennuksia. Ulvilan kontekstissa kuitenkin alue ei ole paikallisesti mer-kittävä. Hakasen tilan rakennukset muodostavat merkittävän kokonaisuuden, joka on säilynyt hyvin 1800-luvun alkupuolen tyyliinsä.

Arvot	H , elinkeino- ja teollisuushistoria, M , katunäkymä ja viherympäristö
Arvottaminen	Tyypillinen 1970–1980 luvun pienteollisuusalue, joka edustaa myös aika-kautensa asemakaavaperiaateita. Alueella ovat säilyneet yksittäiset van-hemmat rakennuskokonaisuudet, mutta ne eivät muodostu yhtenäistä ko-konaisuutta.
Muutosherkkyys	Teollisuuskiinteistöt eivät muodosta yhtenäistä arkkitehtonista kokonai-suuta, vaan vastaavat enemmän käyttötärpeisiin. Julkisivumateriaalit vaihtelevat. Ympäristössä on kuitenkin huomioitava katunäkymä Päivöläntien-Sammontien varrella koivuriveineen sekä teollisuuspihoja ympäröivä puis-tomainen kasvillisuus, joka on asemakaavan ja maiseman näkökulmasta tärkeä.

Kvaliite

Kuva 4.21. Hannula vuoden 1978 peruskartalla esitettyä. Alueen kaakkoispuolelle on rakennut teollisuusrakennuksia, jotka seuraavat vanhoja tontinrajoja. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.22. Ote Hannulan alueesta vuoden 1987 peruskartasta. Alueen pohjoispuolella on lisää rakennuskantaa, toteutettu vuoden 1980 rakennuskaavan mukaisesti. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.23. Päivöläntie, näkymä etelään.

Kuva 4.24. Päivöläntie, näkymä länteen.

Kuva 4.25. Päivöläntie, näkymä pohjoiseen 1950-luvun maatarakennuksille.

Kuva 4.26. Hakasenkujat, näkymä lounaaseen.

4.1.4 Suurpää

Alue	Friitala
Aikakausi	1960–1970
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, M

Kuva 4.27. Suurpään paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Suurpää rajautuu lounaaseen Satakunnantiehen, kaakkoon Kotipolkuun ja Tehtaantiehen sekä koilliseen Pinkkiläntiehen ja maakunnallisesti merkittävään Kokemäenjoen länsirannan jälleenrakennuskauden asutukseen. Pohjoisrajana toimii Villa Hellerantaan vievä vanha koivukuja. Alueella erottuvat ominaispiirteiltään ja tyypiltään kerrostaloalue, omakotialue ja Hellepuisto vihervyöhykkeenä niiden keskellä.

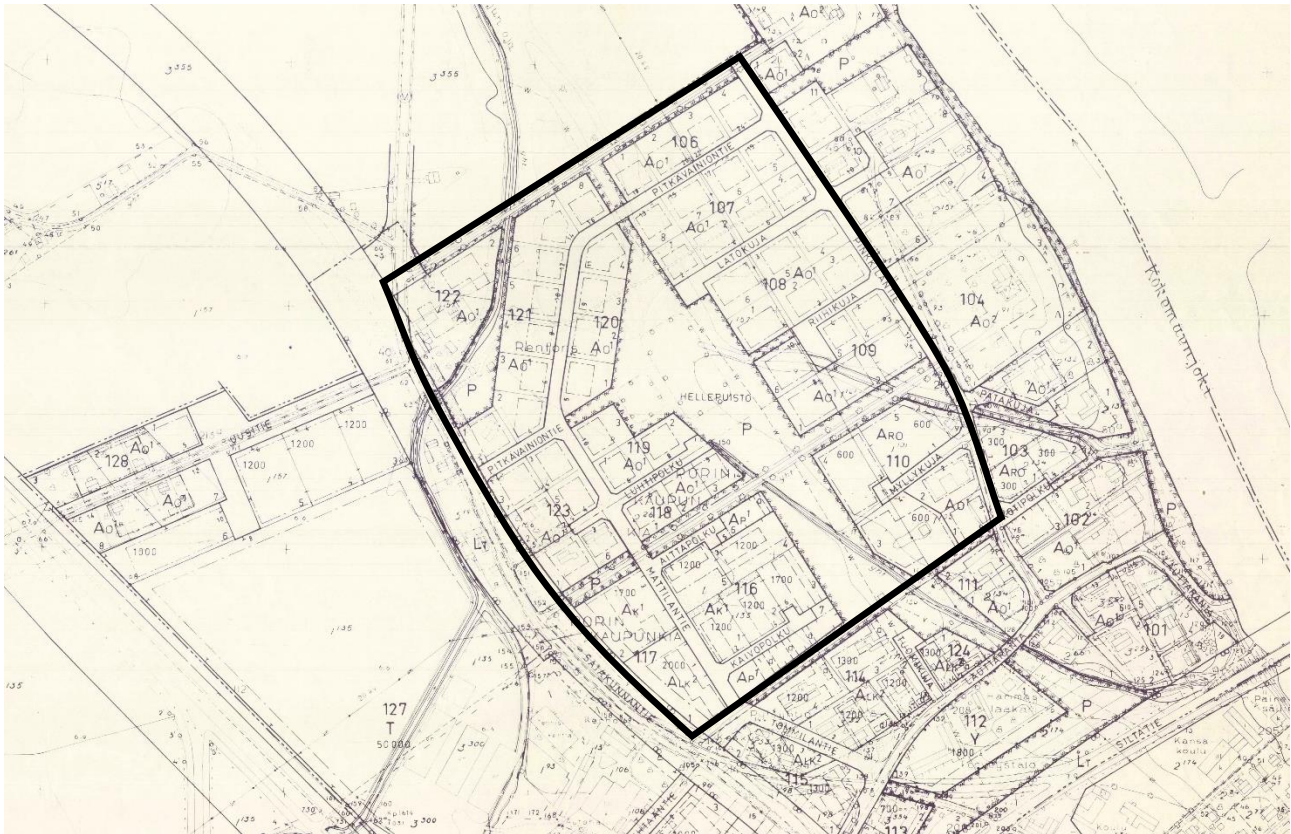
Kerrostaloalue sijoittuu Suurpään eteläpuolelle ja se käsittää viisi kolmikerroksista ja yksi viisi-kerroksisen talon. Kokonaisuutta täydentävät myymälärakennus Satakunnantiella sekä autotallit alueen kaakkoispuolella. Kerrostalot ovat betonielementeistä rakennettuja, jossa päädyt ovat pääosin tiilipintaisia. Ikkunakentät on yhdistetty visuaalisesti puupaneloinnilla muodostaen pitkiä tummempia nauhoja valkean julkisivun vastaan. Talojen pihat ovat puistomaisia.

Omakotialueella on yksikerroksisia pitkämaisista pientaloja, joiden päädyt suuntautuvat koilliseen ja lounaaseen. Rakennukset seuraavat tienlinjausta. Katot ovat loivia harja- tai aumakattoja. Puistomaiset etupihat on reunustettu pensas- tai puuaidalla. Talousrakennuksia on pääosin sijoitettu takapihalle. Julkisivumateriaalit ovat tiili, puuverhous ja karkea rappaus. Alueella erottu koillis-lounaissauntainen Aittapolku kerrostalo- ja omakotialueen rajalla, joka on ollut alun perin Villa Hellemaan koivukuja.

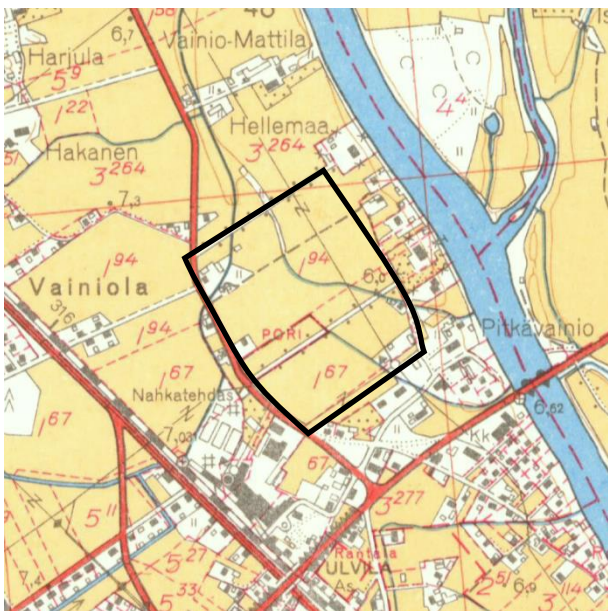
Suurpään rakennuskaava vahvistettiin vuonna 1970 ja alueen toteutus on sen mukainen. Kerrostalokorttelit muodostuvat pienmaisemakokonaisuuden, joka todennäköisesti suunniteltiin liittäväksi ostoskeskukseen ja sen palveluihin. Suunnitelmien jäsentämiselementteinä ovat mm Kokemäenjoen oja, jonka tienoille sijoitettiin Hellepuisto, sekä vanhat puukujat Hellemaan ja Villa Helleranta -kohteisiin, joihin perustuu Suurpään koordinaatisto.

Arvot	H , modernisaatio ja kaupungistuminen, asutushistoria; M , maisemakokonaisuus, kaupunkikuvallinen arvo
Arvottaminen	Suurpään kerrostalo- ja omakotitaloalueet muodostavat kukin tyyliltään ja ominaispiirteitään yhtenäisen kokonaisuuden, joka on tyypillinen esimerkki 1970-luvun asuinalueiden arkkitehtuurista. Alueen rakennuskaava on vahvistettu vuonna 1970 ja toteutukset ovat sen mukaisia.
Muutosherkkyys	Villa Hellerannan ja Hellemaan koivukujat, yhteydet keskellä sijaitsevaan puistoalueeseen, puistomaiset pihat ja mittakaava kerrostalo- ja pientaloalueella sekä alueen koordinaatisto ovat muutosherkkiä Suurpäässä.

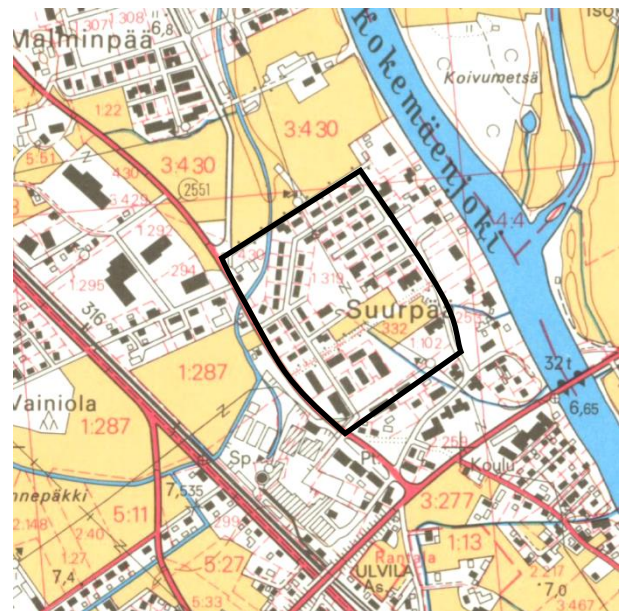
Kuvallite

Kuva 4.28. Suurpään alueen rakennuskaavamuutos, vahvistettu 1970. Vanhempaa alueen rakennuskaava ei löydetty inventointilaatimisen aikana. Lähde: UKA.

Kuva 4.29. Suurpään alue esitetty vuoden 1962 peruskartalla. Alueella on 1960-luvun alussa vielä pääosin viljelymaata. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.30. Suurpään peruskarttaote vuodelta 1978. Alue on rakentunut rakennuskaavan mukaan: pientaloalue luoteispuolella ja kerrostaloalue kaakkoispuolella. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.31. Mattilantie, näkymä luoteeseen pientaloalueelle.

Kuva 4.32. Aittapolku, näkymä Pinkkiläntieltä lounaaseen.

Kuva 4.33. Pientalo Pitkävainiontien varrella.

Kuva 4.34. Katunäkymä Pitkävainiontien ja Mattilantien risteyksestä kaakkoon.

Kuva 4.35. Näkymä Myllykujan ja Pinkkiläntien risteyksestä lounaaseen. Taustalla kerrostalo.

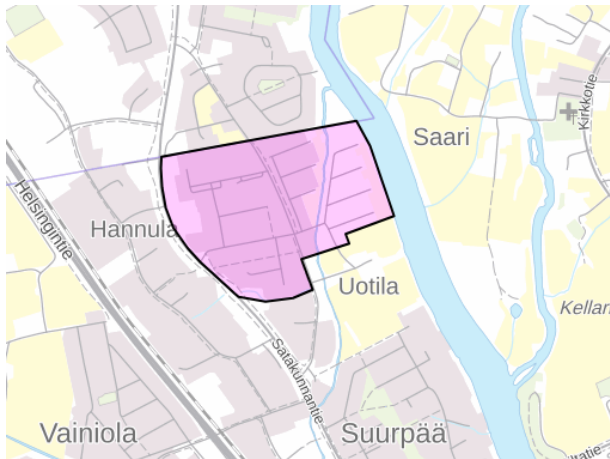
Kuva 4.36. Kerrostaloja Kaivopolun varrella.

Kuva 4.37. Näkymä Satakunnantieltä Suurpään kerrostaloalueelle.

4.1.5 Uotila

Alue	Friitala
Aikakausi	1960–1970
Aiempi inventointi	2023 ⁵
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä (itäosa)
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvo	H, M

Kuva 4.38. Uotilan paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Uotila sijaitsee Satakunnantien ja Kokemäenjoen välisellä alueella. Se rajautuu etelään Vainio-Mattilan maatilaan ja Pajakujan alueeseen sekä pohjoiseen Päivikintiehen. Vanha Harmaalinntie jakaa alueen kahteen osaan, joilla on ominaispiirteiltään erottuva katuverkosto. Kokemäenjoen sivuoja kulkee Uotilan itäosan läpi. Ojaa käytettiin keskeisenä osana alueen sommitelmassa ja sen ympärillä kehitettiin virkistys- ja puistoalue. Joenrannan puoli kuuluu maakunnallisesti merkittävään Kokemäenjoen länsirannan miljööseen ja rajautuu itään Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemaan. Alueen päätiet ovat Metallitie ja Malmitie, joista etumainen seuraa Vanhaa Harmaalinntien linjausta ja Malmitie on ojaa myötäilevä. Jokeen nähden kohtisuorassa kulkevat toissijaiset rantakujat, joiden varrella sijaitsee omakotitaloja. Vanhan Harmaalinntie ja Metallitie muodostavat merkittävän puistokadun kokonaisuus puuriveineen.

Länsipuolella katuverkosto on yksinkertaisempi, jossa tiet ja kujat on sijoitettu suurpiirtein pohjois-etelä- ja itä-länsisuunnassa, muodostaen suorakaiteisia kortteleita ja tontteja. Huomioitava alueella on pohjoispuoleinen Uotilantie puuriveineen. Tien eteläpuolella on laajahko viheralue kahdella vaahtera- ja kahdella koivurivillä.

Ilmakuvista päättelen, alue alkoi rakentua jo 1960-luvulla. Ensimmäinen tiedossa oleva rakennuskaava on kuitenkin vuodelta 1980 ja koskee alueen täydennysrakentamista Uotilantien ja Rataskujan alueilla. Kaavalla on merkitty rakennusala, joka noudattaa Valtakujan ja Pajakujan varrella olevan rakennuskannan sijoitteluperiaatteita ja mittakaavaa. Rakennuskanta koostuu yksikerroksisista omakotitaloista sekä rivitaloista alueen lounaispuolella, mikä sopeutuu vanhempaan rakennuskantaan. Julkisivumateriaalina on käytetty eriväristä tiiltä, kattomuoto on loiva auma- tai tasakatto. Puistomaisten pihojen ympärillä on tyypillisesti pensasaita.

Alue rajautuu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kokemäenjoen laakson kulttuurimaisemaan itään. Itäosa, Kokemäenjoen ja sen ojan välisellä alueella, kuuluu maakunnallisesti merkittävään Kokemäenjoen länsirannan kokonaisuuteen (Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023).

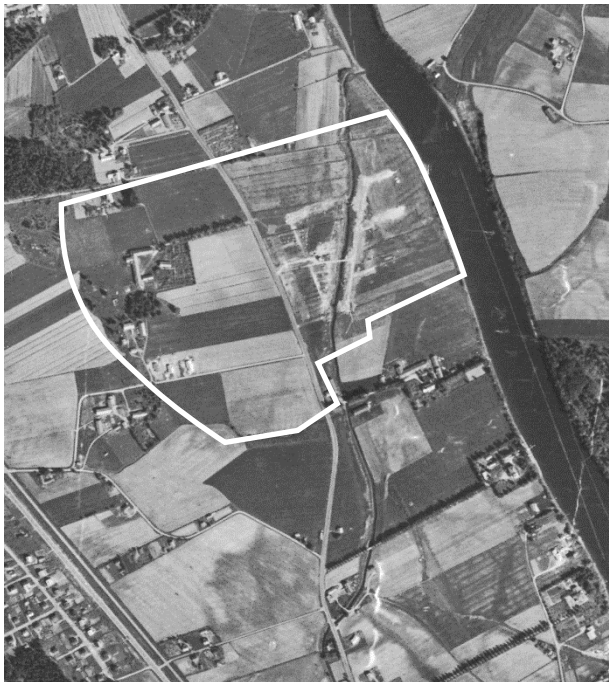
⁵ Satakunnan rakennusperintö 2023.

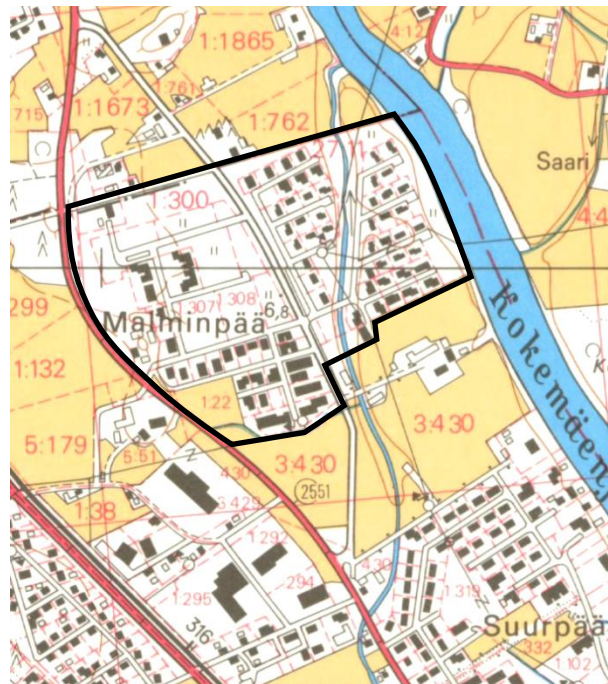
Arvot	H , modernisaation ja kaupungistuminen; M , maisemakokonaisuus
Arvottaminen	<p>Uotila on maisemallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä kokonaisuus, joka edustaa 1960- ja 1970-luvun asuinalueiden suunnitteluperiaatteita. Kokemäenjoen oja on huomioitu suunnittelussa.</p> <p>Osa alueesta kuuluu maakunnallisesti merkittävään Kokemäenjoen länsirannan ympäristöön (inventoinneissa vuodelta 2005 ja 2023).</p> <p>Paikallisesti merkittävä alue on maakunnallisesti merkittävän alueen rajauksen suurempi. Uotila rakentui Vanhan Harmaalinnantien molemmille puolille samanaikaisesti ilmakuvista ja peruskatoista päätellen. Itä- ja länsiosat käsiteltiin myös yhdessä ensimmäisessä rakennuskaavassa ja niissä on käytetty samaa mittakaavaa ja rakennuskannan tyyliä. Myöhemmät täydennysrakentamisen vaiheet sopeutuvat onnistuneesti 1960–1970 luvun rakennuksiin.</p>
Muutosherkkyys	Katuverkosto puuriveineen, liittyminen jokeen, ojaan ja peltomaisemaan, Uotilan pientaloalueen luonne ja mittakaava sekä talojen sijoittaminen kadun suuntaisesti ovat alueelle ominaisia ja muutosherkkiä.

Kuvaliite

Kuva 4.39. Uotilan alueen ilmakuva vuodelta 1963. Alueella on vielä pääosin viljelymaata, mutta katuverkosto on rakentumassa. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.40. Uotilan peruskarttaote vuodelta 1978. Alue on rakentunut Vanha Harmaalinnantien varrelle. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.41. Näkymä Metallitien ja Tinapolun risteyksestä. Oikealla Vanha Harmaalinnantie.

Kuva 4.42. Malmitie katsottuna etelän suuntaan. Oikealla kasvillisuus Kokemäenjoen sivuojan laidalla ja puurivi.

Kuva 4.43. Omakotitalo Metallitien varrella.

Kuva 4.44. Talo ja piha Sinkkipolun varrella.

Kuva 4.45. Omakotitalo Rautarannan laidalla.

Kuva 4.46. Hopearannan varrella oleva talo.

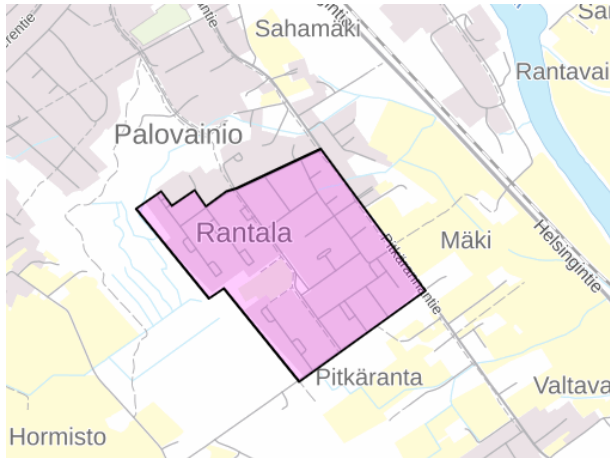
Kuva 4.47. Näkymä Uotilantien länsipäästä itään.

Kuva 4.48. Omakotitalot Uotilantien pohjoispuolella.

4.1.6 Rantala

Alue	Friitala
Aikakausi	1960–1970
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvo	H, R, M

Kuva 4.49. Rantalan paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Rantala rajautuu lounaaseen metsäalueeseen, luoteeseen Pitkäräntien sekä kaakkoon Hormistontien. Koillisrajana toimii Pitkärännantie, joka noudattaa historiallista Pohjanlahden rantatien linjausta. Alueen rakennuskaava vahvistettiin vuonna 1970 ja alue toteutui sen mukaan pienin muutoksin. Sitä ennen 1950-luvulla Rantalasta lohkottiin rintamamiestontteja Kustaantien ympäristössä. Tontit ja talot ovat säilyneet hyvin alueen keskellä ja kaavasommitelma sopeutettiin niiden mittakaavaan ja koordinaatistoon. Kustaantien päätteeksi suunniteltiin puisto- ja leikkialue ja sen vieressä oleva yleistenrakennusten kortteli, joka ei toteutunut.

Ensimmäinen kaava vuodelta 1970 edustaa lähiötyyppistä ratkaisua pellon ja metsän kupeessa. Pääteiden sivuilla on suunniteltu toissijaisia tiepätkiä, jotka muodostavat tielle päin avoimia ns. solmuja. Puistomaisten solmujen ympärillä on jäsenetty ja ryhmitetty omakotitaloja. Solmuelementit ovat alueen ominaispiirteitä ja viittaavat 1970-luvun ulkomaisiin lähiöperiaatteisiin. Ratkaisulla pyrittiin saavuttamaan korkeaan asumistiheyteen ja läheisen yhteisöllisyyteen saman pihan ympärillä. Rantalassa kuitenkin solmuelementti on avoin tila, joka toimii lähinnä suojaamisvyöhykkeenä, eikä yhtenäisenä virkistysalueena. Alue on jatkettu Pitkäräntien luoteispuolelle kaavalla vuodelta 1973, solmuperiaatteen säilyttäen.

Rantalantien varrella kulkee kevytliikenteen kaista, eritetty tieltä nurmikolla ja nuorehkolla leppäparivillä. Omakotitalot sijaitsevat tien varrella. Suuri osa on tien puolella pensas- tai puuaidattu. Sisäpihat ovat isompia ja yksitaisempia puistomaisia tiloja. Rakennuskanta koostuu pääosin yksikerroksisista loivakatoksisista omakotitaloista, joiden muoto ja julkisivumateriaali vaihtelee. Rakennukset kuitenkin ovat säilyttäneet ulkoasussaan 1970-luvun piirteitä.

Arvot	H , asutushistoria, esikaupungistuminen; R , kaavahistoria M , maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Rantala on Ulvilan alueella erityinen kaavallinen ratkaisu, joka edustaa 1970-luvun kaupunkisuunnittelun pyrkimyksiä rakennustehokkuuteen, lähiöyhteisön ja toimintojen luomiseen. Se erottuu hyvin pääteiden ja metsäalueiden ansiosta kaukonäkyssä yhtenäisenä alueena. Kustaantien varrella on säilynyt asutus jälleenrakennuskaudelta. Rantala rajautuu maakunnallisesti merkittävään vanhaan Pohjanlahden rantatiehen.
Muutosherkkyys	Asemakaavallinen ratkaisu solmuaiheiseen, puurivit, katuverkoston koordinaatisto, rakennuskannan mittakaava ja luonne omakotitaloalueena sekä rakennusten sijoittaminen katuihin nähden ovat muutosherkkiä.

Kuvaliite

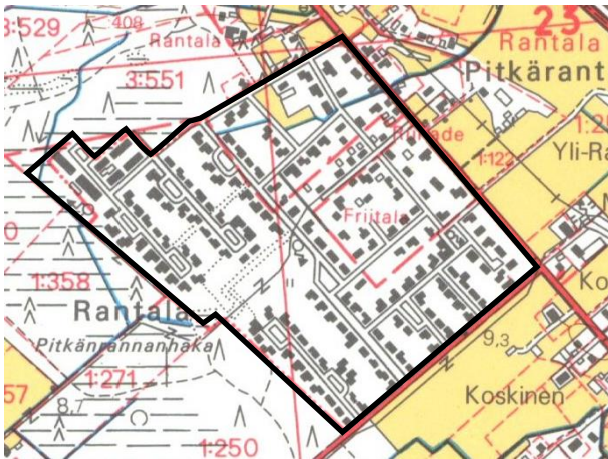

Kuva 4.50. Ilmakuva Rantalan alueesta vuodelta 1958. Pitkärannantiehen nähden kohtisuorassa on peltoalueen keskellä jäljitetty Kustaantie. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.51. Rantalan vahvistettu rakennuskaava vuodelta 1970. Alueen luoteiskulmassa olevat tontit on kaavoitettu vuonna 1973 suunnitteluperiaatteiden säilyttäen. Lähde: UKA.

Kuva 4.52. Rantalan peruskarttaote vuodelta 1987. Alueen luoteisosalle rakennettiin rivitaloja solmuperiaatteen säilyttäen. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.53. Ilmakuva Rantalan alueesta vuodelta 1995. Alue laajentui luoteeseen Pitkäräntien yli. Lähde: MML, Paikkatietokunta.

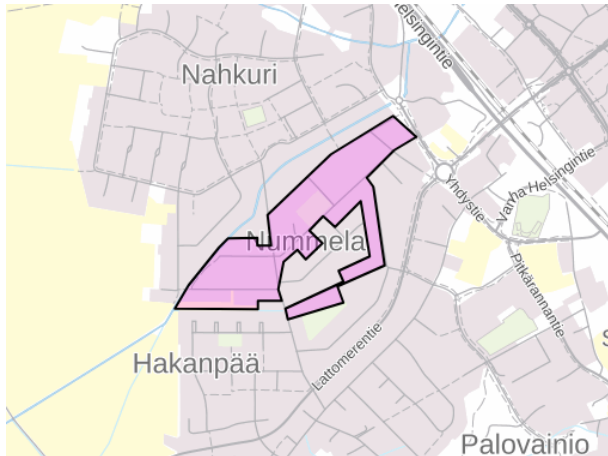
Kuva 4.54. Rantalantie Pitkäräntien puolelta katsottuna.

Kuva 4.55. Rantalantien lounaislaidalla oleva solmu.

4.1.7 Nummelan alue

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	1999
Aiempi arvo	ei arvoitettu
Arvotus	-
Arvot	H

Kuva 4.56. Nummelan paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Nummelan alueeseen kuuluvat pientalorivistöt Veljestien, Saarisentien, Nummelantien, Pellimaantien ja Köntinnokantien varrella, jotka valmistuivat 1940–1950-luvulla. Veljestien alue on inventoitu vuonna 1999 osana Ravanin, Vanhakylän, Pappilan, Saaren ja Friitalan alueiden rakennuskulttuurin ja kulttuurimaisemien inventointia. Silloin alueeseen kuuluivat vain Veljestien pohjois- ja etelävarrella olevat rakennukset. Tämän inventoinnin yhteydessä rajaus on laajennettu niin, että se sisältää kaikki pihapiirit, jotka rakennettiin alueeseen samanaikaisesti.

Asevelikyläksi rakennettu asuinympäristö on säilynyt kohtalaisen hyvin jälleenrakennuskauden pientaloalueena. Rakennuksiin on kuitenkin tehty merkittäviä muutoksia ja tyylille sopimattomia korjauksia. Yleisimmät muutokset ovat ulkovuorauksen ja kattomateriaalin uusimista, ikkunoiden uusimista ja puitejaon muuttamista, sekä parvekkeen, kuistin tai laajennusosan lisäämistä. Asuinrakennuksista voi kuitenkin erottaa vielä kohtalaisen hyvin rakennustyyppin ulkomuodon, pohjaratkaisun ja aikakauden pelkistetyt piirteet. Pientä osaa kohteista on korjattu huoltaen ja vaalien alkuperäisiä piirteitä.

Asuinrakennukset sijaitsevat tonttiansa kadunpuolella, symmetrisesti tien keskilinjaa nähden. Alkuperäiset hyötypuutarhat, jotka olivat alueelle tyypillisiä, ovat muuttuneet omakotityyppisiksi pihapiireiksi, jotka ovat pensasaidalla ympäröidyt ja niihin kuuluu uudempia ulko- ja varistorakennuksia. Aluekokonaisuus edustaa edelleen kohtalaisesti rakennusaikakauden kaava-periaatteita ja todistaa ilmiöstä asevelikylä ja pientaloalueen yhteisöllisyydestä, vaikkakin rakennukset on pääosin merkittävästi muutettu. Nummela sijaitsee maakunnallisesti merkittävän vanhaan Friitalan Nahka Oy:n asuinalueen välittömässä läheisyydessä.

Arvot H, asutushistoria, jälleenrakennuskauden asutus.

Arvottaminen Jälleenrakennuskaudella rakentunut asevelikylä, jonka katuverkosto on säilynyt hyvin. Alue on aikoinaan rajautunut viljelyalueeseen länteen, mutta sen asema maiseman huomiokohteena on nykyisin täysin muuttunut. Nummelaan täydennysrakentaminen alkoi jo 1970-luvulla, joka on vaikuttanut voimakkaasti alueen ilmeeseen. Rakennuskanta ja pihapiirit on merkittävästi muutettu vuosien varrella, jonka takia rakennushistoriallinen todistusvoima on heikentynyt. Nummelan pohjoispuolella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä Friitalan Nahka Oy:n asuinalue.

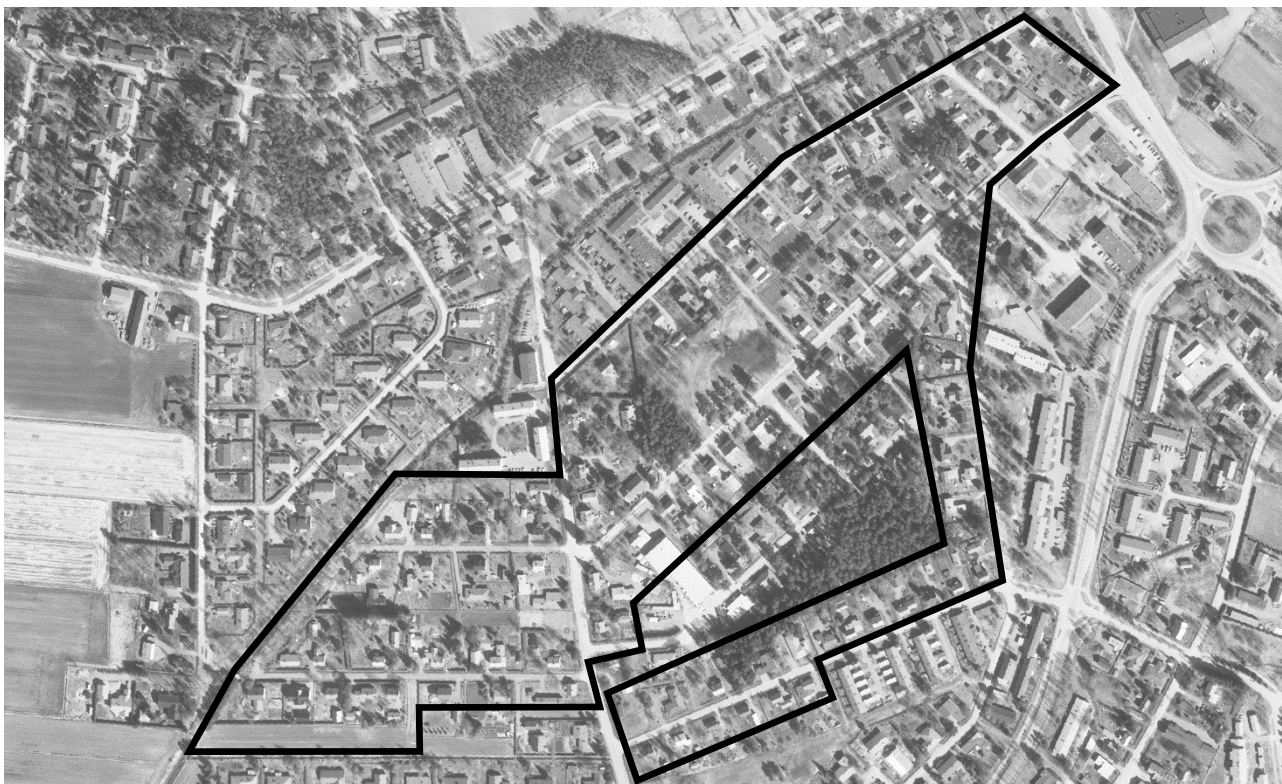
Muutosherkkyys Alkuperäisen pientaloalueen mittakaava ja katuverkosto sekä edelleen luonnonkunnossa oleva metsäkasvillisuus ovat muutosherkkiä.

Kuvaliite

Kuva 4.57. Ilmakuva Nummelan alueesta vuodelta 1958. Aluekokonaisuus on valmistunut ja tonttien välillä olevat metsäalueet ovat pääosin säilyneet. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.58. Ilmakuva Nummelan alueesta vuodelta 2001. Alueen rajoille ovat valmistuneet uudemmat asuinalueet, myös jälleenrakennuskauden pihapiirit ovat muuttuneet merkittävästi. Alue on täydennysrakennettu vuosien varrella. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.59. Talo Veljestien pohjoisvarrella. Ikkunat ja puuverhous on uusittu, ikkunakehykset ja verhouksen listat on lisätty, kattomateriaali on muutettu. Kattokorkeuskin on todennäköisesti muutettu alkuperäisestään.

Kuva 4.60. Talo Veljestien etelävarrella. Ulkomateriaalit on uusittu ja talon länsipuolelle on laajennusosa.

Kuva 4.61. Talo Veljestien ja Finnepäkintien risteyksessä. Parveke on lisätty talon länsipäätyyn.

4.1.8 Mynsterin omakotialue

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	2023 ⁶
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä (keskiosa)
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, R, M

Kuva 4.62. Mynsterin paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Mynsterin alueen reunustaa idästä ja etelästä Sikatorintie, lännestä Kirkkotie ja Sauramotie ja pohjoisesta Hanhikkitie. Alueen rakennuskaava hyväksyttiin vuonna 1975 ja rakennuskanta valmistui sen mukaan 1980-luvulla. Sikatorintie on Kirkkotietä myötäilevä ja siitä alkaa toissijaisia teitä poikittain länsi-itäsuunnassa. Korttelit on jaettu tasaisesti neliomaisiin asuintontteihin. Sikatorintien toisella puolella on koivurivi. Tien itäpuolella on vanhempia maatilakiinteistöjä päärakennuksineen jälleenrakennuskaudelta, jotka säilytettiin rakennuskaavassa.

Sauramotien ja Tyräkkien ympäröimä pienalue on merkitty maakunnallisesti arvokkaaksi alueeksi. Puolitoistakerroksinen omakotitalo, jossa autotalli on yhdistetty päärakennukseen, on alueelle omaleimainen ja ainutlaatuinen rakennustyyppi. Julkisivut ovat pääosin puuverhoiltuja ja kattomuoto on jyrkkä harjakatto. Harjan suunta vaihtelee rivitäin joku kadun suuntaan tai kohtisuoraan siihen nähden. Pihapiirit on erotettu pensasaidalla. Talojen sijoittaminen ja muoto on suunniteltu niin, että eteläpuoleinen piha on aina isompi.

Sikatorintien ja Tyräkkien etelävarren välillä on havaittavissa yksikerroksinen omakotitalotyyppi, joka on aikaudelle tyypillinen ja yleistynyt monilla paikoilla Ulvilassa. Rakennuksilla on tiilipintaiset julkisivut ja loivat harjakatot. Pihapiirit on pääosin pensasaidattu.

Alueelle suunniteltiin virkistysalueita pohjois- ja eteläosalle. Hanhikkien varrella on Kielo-puisto urheilutoimintoihin. Unikkopuisto on asuinkortteleiden väliin muodostunut. Puistopolku Sikatorintieltä pohjoiseen on erotettu mäntyrevillä. Mynsterin keskiosa Sauramotien ja Tyräkkien alueella on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi (Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023). Mynsteri rajautuu maakunnallisesti merkittävään Pohjanlahden rantatien reittiin ja sijaitsee Ulvilan kirkkoympäristön läheisyydessä.

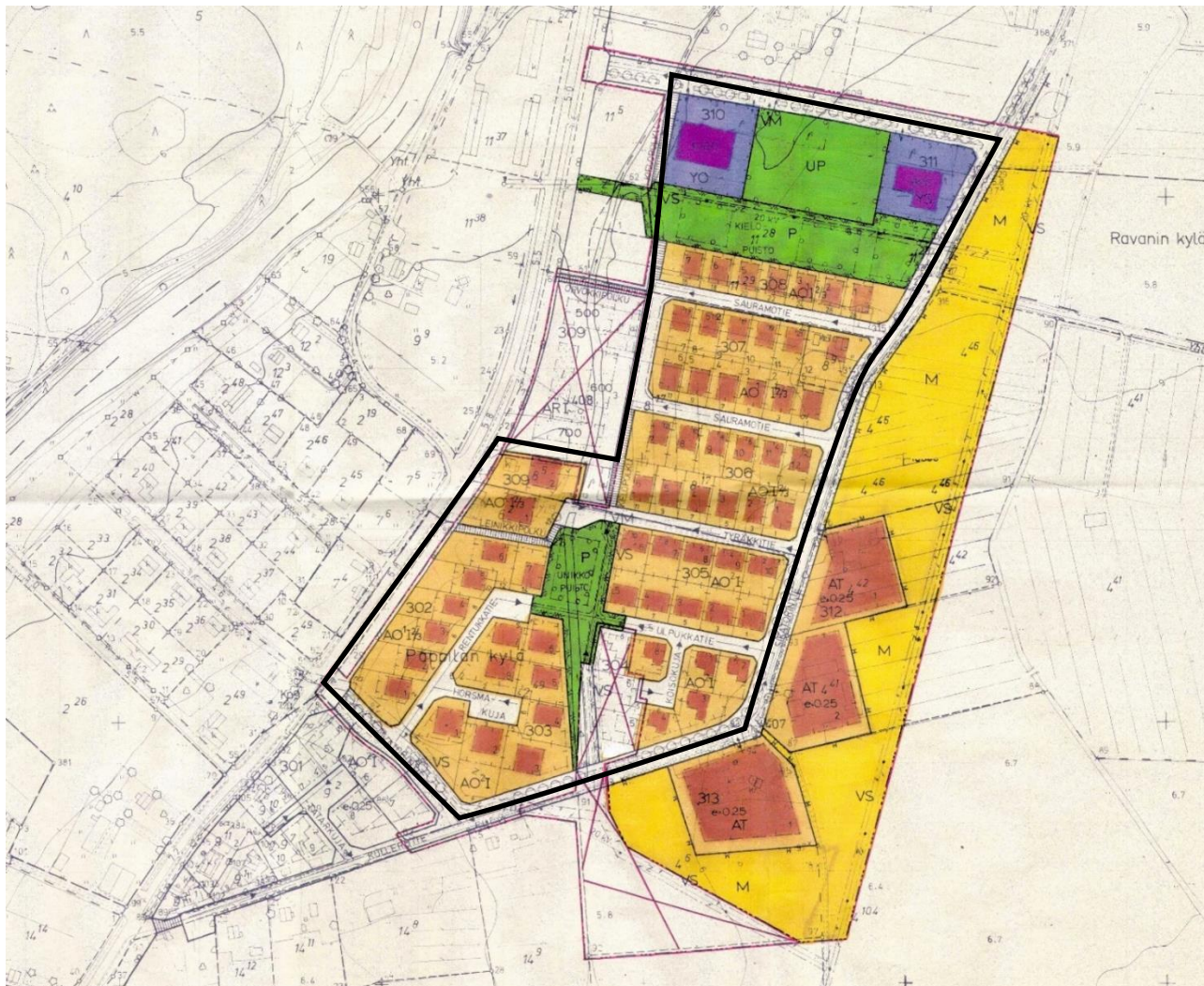
⁶ Satakunnan rakennusperintö 2023.

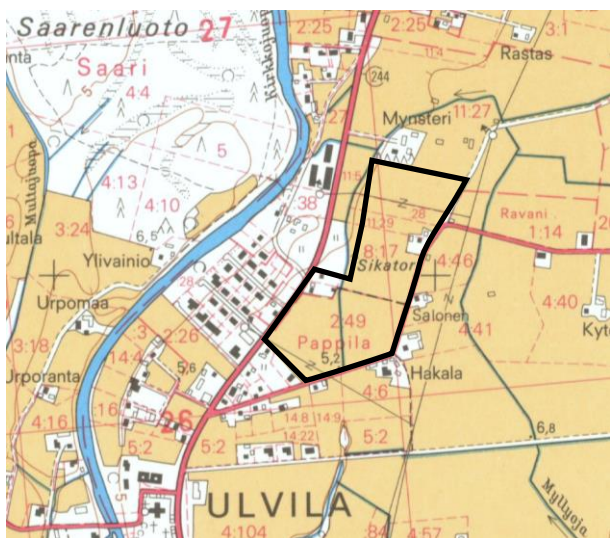
Arvot	H , asutushistoria; R , kaavahistoria M , kaupunkikuvallisesti merkittävä kokonaisuus
Arvottaminen	<p>Yhtenäiset korttelit Sauramontien ja Tyräkkitien varrella on merkitty maakunnallisesti merkittäväksi alueeksi. Ympäristö erottuu rakennuskannan arkkitehtuurityylin myötä, joka on 1970–80-luvun asuinalueisiin verrattuna ainutlaatuista.</p> <p>Paikallisesti merkittävä alue on maakunnallisesti merkittävän rajaukseltaan suurempi. Tyräkkitien eteläpuoleiset rakennukset muodostavat 1970–1980 luvulle tyypillisen omakotitaloalueen Ulvilan kontekstissa. Nämä korttelit ovat osa samaa rakennuskaavasunnitelmaa Sauramontien ympäristön kanssa. Koko Mynsteri on rakennuskaavansa mukainen ja on säilynyt hyvin alkuperäisenä. Alue rakentui samanaikaisesti ilmakuviista ja peruskatoista päätellen.</p>
Muutosherkkyys	Rakennusten ja sijoittaminen kadun suuntaisesti, katuverkosto ja -näkyvät, rakennusten mittakaava ja perushahmo, erityisesti maakunnallisesti merkittäväällä Sauramontien alueella, Hanhikkitien ja Sikatorintien puurivi sekä näkymät Sikatorintien mutkakohdalta viljelyalueeseen itään ovat muutosherkkiä elementtejä ympäristössä.

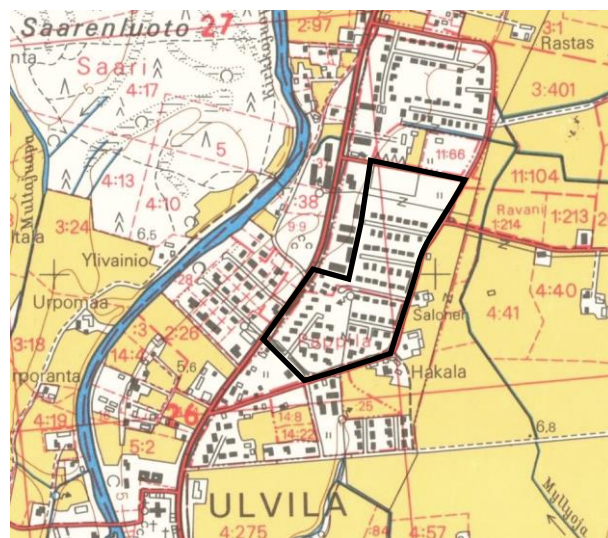
Kuvailite

Kuva 4.63. Vuonna 1975 vahvistettu Mynsterin rakennuskaava. Lähde: UKA.

Kuva 4.64. Mynsterin alueen peruskartta vuodelta 1978., jolloin alueella on maatiloja. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.65. Mynsterin alueen peruskartta vuodelta 1987. Rakennuskaava on pääosin toteutunut. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.66. Hanhikkitie katsottuna Kirkkotieltä itäsuuntaan.

Kuva 4.67. Näkymä Sikatorintiestä ja sen itävarrella olevista taloista.

Kuva 4.68. Puolitoistakerroksisia omakotitaloja Sikatorintieltä katsottuna.

Kuva 4.69. Tyräkkitien etelävarrella olevat yksikerroksisia omakotitaloja.

Kuva 4.70. Maatilakiinteistö Sikatorintien mutkakohdalla.

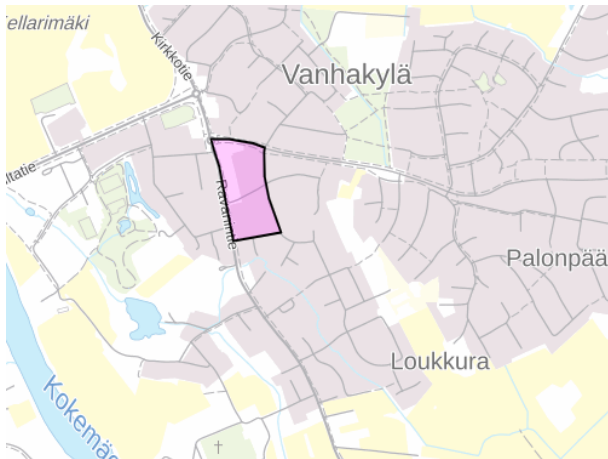
Kuva 4.71. Korjattu talo Sauramotien ja Sikatorintien kulmassa.

Kuva 4.72. Talon Sauramotien varrella, tietävästi alkuperäisessä kunnossaan.

4.1.9 Loukkura

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	2023 ⁷
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä (Ulvilan kaupungintalo)
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, R, M

Kuva 4.73. Loukkuran paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Loukkuran paikallisesti merkittävään alueeseen kuuluvat vain Ulvilan kaupungintalon ja sen eteläpuolella oleva rivitalokortteli. Länsirajana toimii Ravanintie, joka seuraa maakunnallisesti merkittävän keskiaikaisen Pohjanlahdenrantatien linjausta. Loukkuran asuinalueen ensimmäinen rakennuskaava on vuodelta 1973 ja alue rakentui 1980-luvun loppuun asti. Keski- ja itäosalla on omakotitaloalue, koillis- ja lounaispuolella on rivitalokortteleita ja kaupungintalon itäpuolella on kerrostaloalue. Asuinalue rajautuu itään metsään.

Loukkurantien ja Käräjätien risteyksessä olevat kaksi merkittävää yksikerroksista rivitaloa ovat 1970-luvulta. Punatiiliverhoillut julkisivut ovat sisään-ulos vedettyjä muodostaen elävöidyn kokonaisuuden. Pihat ovat puistomaisia, lehtipensasaidalla reunustettuja. Myös tallirakennukset molemmilla tonteilla ovat säilyneet hyvin.

Loukkuran asuinalueen omakotitalot sijaitsevat yleensä kadunsuuntaisesti. Ne ovat pääosin yksikerroksia ja julkisivut tiiliverhoiltuja ikkunoiden yläreunaan asti. Talojen perushahmo ja katotyyppi vaihtelevat. Vilhonpuiston mäen etelärinteellä olevissa kaksikerroksisissa omakotitaloissa on paikoin erikoisratkaisuja ja arkkitehtuurikoikeiluja katto- ja parveketoteutuksissa. Rakennukset eivät muodosta yhtenäistä kokonaisuutta.

Loukkuran kerrostaloalueen varsinainen rakentuminen ajautuu 1980-luvun alkupuoliskolle. Sijoittaminen ja tyypit ovat ensimmäisen kaavan mukaisia: Kaasmarkuntien varrelle nousi kolmi-kerroksisia lamellitaloja ja Vilhonpuiston mäelle tornitaloja. Kaikki ovat elementtirakenteisia ja julkisivumateriaalina on pesubetoni. Kummallakin talolla on oma paikoitusalue ja leikkipaikka. Kerrostaloalue on Ulvilan kontekstissa harvinainen, mutta se ei ole paikallisesti merkittävä.

Kaasmarkuntien varrella on puurivistöjä kiinteistö- ja katutilan puolilla. Vilhonpuisto erottuu Loukkurassa korkeana luonnontilassa olevana virkistysalueena. Puiston puoleisissa kortteleissa on isompia piha-alueita, jotka liittyvät metsäiseen kumpareeseen. Asuinrakennukset on sijoitettu kaupungintalon koordinaatiston mukaisesti, kulmassa tien nähden.

Katuverkoston osalta on huomioitava, että sitä yhdistettiin Palonpään länsiosan viuhkemaiseen verkostoon kevytliikennekujilla. Säteittäinen sommitteluperiaate on mm. havaittavissa Vilhonpuistoa myötäilevässä Loukkurantien osassa.

⁷ Satakunnan rakennusperintö 2023.

Arvot	H , kaupungistuminen R , arkkitehtoninen M , kaupunkikuvallisesti merkittävä, maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Loukkuran alue on 1970–80-luvulle ainutlaatuinen julkisen- ja rivitalorakennusten kokonaisuus, joka on sijoitettu hyvin lähelle Ulvilan kaupunkikeskustaa. Loukkurantien liittyminen Palonpään länsiosan katuverkostoon on huomioitava. Kaupungintalon alue on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi (Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023). Se toimii ympäristössä huomiokohteena. Rivitalot ovat säilyneet hyvin 1970-luvun ominaispiirteitään. Alue rajautuu länteen maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävään keskiaikaiseen maatiehen (Huovitie, Pohjanlahden rantatien itäreitti).
Muutosherkkyys	Kaupungintalon ja rivitalojen perushahmo, kattotyypit, aukotus, julkisivumateriaalit ja yksityiskohdat, sekä puistomaiset piha-alueet ja liittyminen Ravanintiehen ja Kaasmarkuntiehen ovat muutosherkkiä.

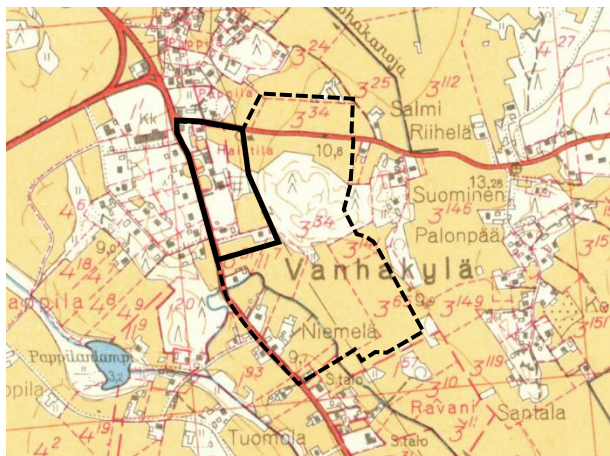
Kuvaliite

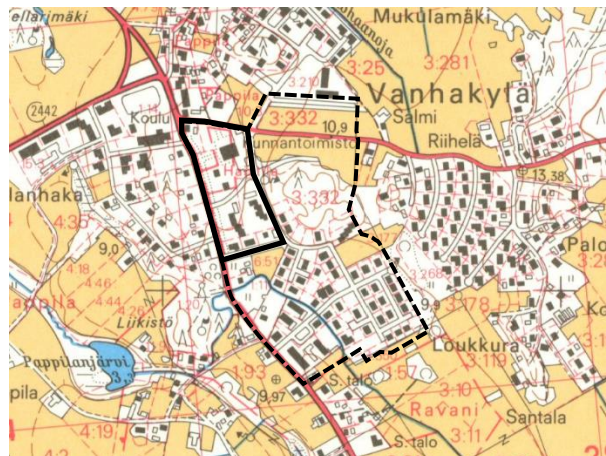
Kuva 4.74. Loukkuran ensimmäinen rakennuskaava, hyväksytty vuonna 1973. Lähde: UKA.

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 4.75. Ote Loukkuran peruskartasta vuodelta 1962. Alue on pääosin metsä- ja maatalo-alueita. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.76. Loukkura vuoden 1978 peruskartalla esitettynä. Alue on rakentumassa, kerrostaloalue ei vielä toteutettu. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.77. Näkymä Ravanintieltä luoteeseen Vanhakyläntien risteyskohdalla.

Kuva 4.78. Näkymä Loukkurantien ja Pääskyntien eteläpuoleisesta risteyksestä.

Kuva 4.79. Omakotitalo Loukkurantien mutkan kohdalla mäen juurella.

Kuva 4.80. Rivitalo Loukkurantien ja Käräjätien kulmassa.

Kuva 4.81. Kaupungintalo Loukkurantieltä katsottuna. Etualalla oikealla talon vanhempi osa.

Kuva 4.82. Kerrostalo Kaasmarkuntien pohjoislaidalla.

Kuva 4.83. Kerrostalo Kaasmarkuntien eteläpuolella.

Kuva 4.84. Tornitalot mäen rinteellä.

4.1.10 Mukulamäki

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvoitettu
Arvotus	-
Arvot	H

Kuva 4.85. Mukulamäen paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Mukulamäen alueella on pääosin väljää rakennuskantaa, jossa päärakennukset on sijoitettu kadun varrelle. Alueen vanhin osa rajautuu Sotkantiehen luoteeseen, Mukulamäentiehen koilliseen, Selmantiehen etelään ja Tilhikujaan kaakkoon. Alue kaavoitettiin vaiheittain vuodelta 1974 lähtien ja suunnitelmat toteutuivat pääosin 1970- ja 1980-luvuilla. Mukulamäellä Sepäntien ja Kirkkotien varrella oli jo sitä ennenkin asutusta, joka koostui maatilakiinteistöistä. Suuri osa vanhemmasta rakennuskannasta on purettu ja korvattu uudemmilla taloilla, kun taas pieni osa on säilynyt. Mukulamäki sijaitsee maakunnallisesti merkittävän Pohjanlahden rantatien varrella, Ulvilan kirkon seudun ja Huovitien RKY-alueiden välittömässä läheisyydessä.

Vanha maatieverkosto on edelleen hyvin erottavissa ympäristössä, mm. Sepäntien ja Mukulamäentien epäsuorassa linjauksessa, sekä kevytliikenteen puukujissa. Vanhat tiet jatkettiin ja suoritettiin, ensin Mukulamäentien luoteisvarrella ja Kiuruntien varrella Palohaanojaa kohti. Uudempien alueiden katuverkosto on muodostunut vanhojen maatarajojen seuraten ja se on säännöllisemmin jäsenetty.

1970–1980-luvun kiinteistöjen etupihat ovat nurmikkomaisia, lehtipensasaita on vedetty sisään tontille päin. Mukulantien varrella on jatkuva koivurivi. Alueella on pääosin yksikerroksisia tai puolitoistakerroksisia omakotitaloja. Pohjoispuolella, Tiirantien ja Kuovintien varrella, on rivitalokiinteistöjä, joilta avautuvat kaukonäkymiä viljelymaisemiin. Alue ei käsitä yhtenäistä kokonaisuutta. Rakennusten ulkoasu vaihtelee, mutta yleisimmät julkisivumateriaalit ovat tumma, valkea tai keltainen poltettu tiili. Alueella on yleistynyt muillekin 1970–1980-luvun alueille tyypillinen talomalli, jonka ulkoseinät ovat polttotiellä verhoiltuja ikkunoiden yläreunaan asti ja sen yläpuolella ovat puuverhoiltuja. Tyypillisin kattomuoto on loiva aumakatto.

Arvot H, asutushistoria;

Arvottaminen Alue on 1970–80-luvun rakennustavalle rivi- ja omakotitaloille tyypillinen alue. Vanha katuverkosto on vielä erottavissa alueen lounaisosalla, koska rakennuskaavaratkaisu sovitettiin vanhempaan asutusalueeseen teineen. Vielä olemassa ovat muutama varhaisempia maatilakiinteistöä. Alueella ei muodostu yhtenäistä kokonaisuutta.

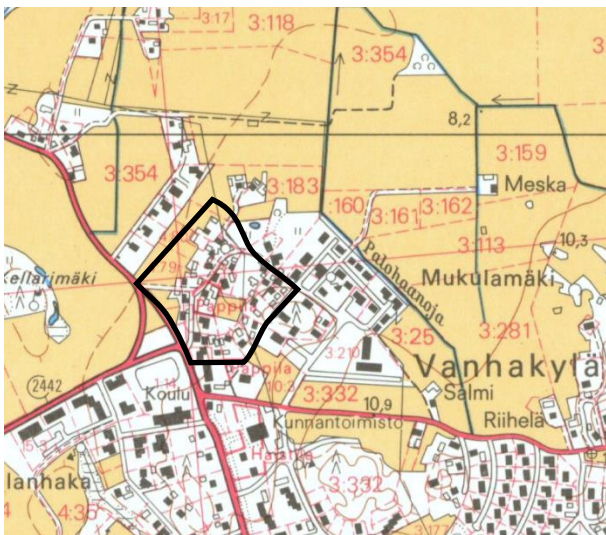
Muutosherkkyys Vanha maatieverkosto sekä alueella säilyneet maatilakiinteistöjen rakennukset (mm. Sandholm, Ruohonen, Pihlajamäki, Tilhikuja 3, Sepäntie 4, jossa muutama talousrakennus tai päärakennus ovat edelleen pystyssä) ovat muutosherkkiä.

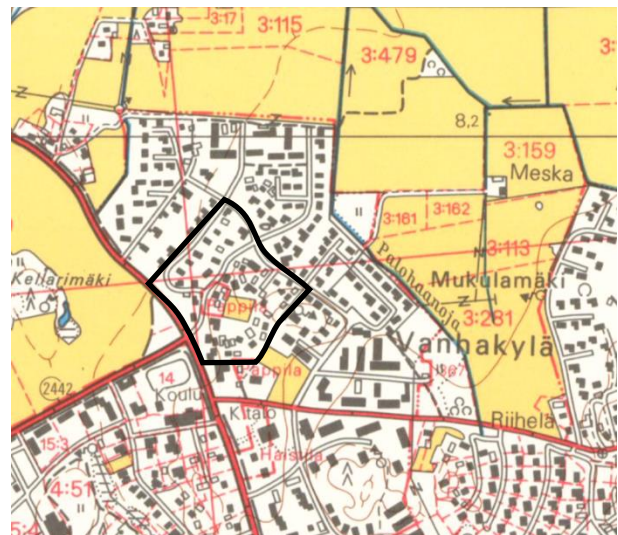
Kuvaliite

Kuva 4.86. Ilmakuva vuodelta 1958. Tienvarsiasutus Mukulamäen alueella. Lähde: MML, Paikatietoikkuna.

Kuva 4.87. Ote vuoden 1978 peruskartasta. Vanha rakennuskanta näkyvissä Kirkkotien ja Kaasmäntien risteyksen lähellä. Uudet pientalokorttelit on toteutettu Palohaanojan laidalle. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.88. Ote vuoden 1987 peruskartasta. Alueen nykyinen asu on muodostunut. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.89. Vanhempi rakennuskanta Tilhikujan alueella.

Kuva 4.90. Näkymä Mukulanmäentieltä. Vasemmalla aikakaudelle tyyppisiä yksikerroksisia loivakatoisia omakotitaloja.

Kuva 4.91. Kevytliikenteelle tarkoitettu polku, jonka jatkeena koilliseen toimi Riikosentie.

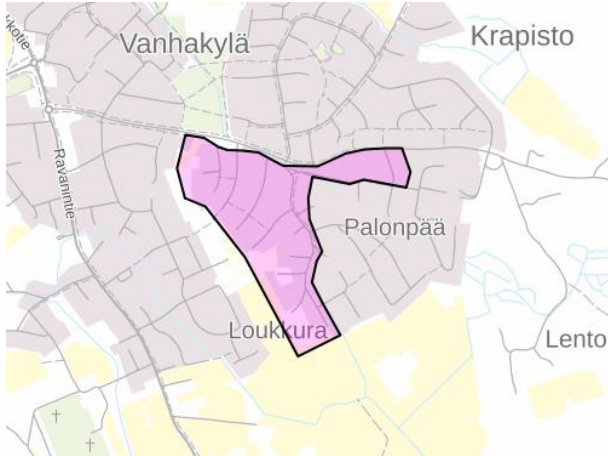
Kuva 4.92. Tiirantien pääte ja näkymä ympäröivään viljelymaisemaan Mukulamäen pohjoiseen.

Kuva 4.93. Kiuruntien näkymä koilliseen. Tilhikujan linjaus on jatkettu Kiuruntie -nimellä. Taustalla oikealla viljelymaisemaa tien päässä.

4.1.11 Palonpää

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1960–1970
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvoitettu
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, R, M

Kuva 4.94. Palonpään paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Vanhankylän Palonpää rajautuu etelään viljelymaisemaan, länteen metsään, lounaaseen puistovyöhykkeeseen ja pohjoiseen Kaasmarkuntiehen. Alueen vanhimmat maatilakiinteistöt 1900-luvun alusta sijaitsevat Metsäkulmantien ympäristössä. Kaasmarkuntien etelälaidalla on kiinteistöjä jälleenrakennuskaudelta.

Peruskarttatietojen mukaan, Palonpään länsipuoli Loukkuran läheisyydessä rakentui 1960–1970-luvuilla. Tontit on jäsennetty viuhkamaisesti lännestä itään. Talojen sijoittaminen on kuitenkin samansuuntaista niin, että pitkät julkisivut ovat itään ja länteen, jonka takia kulma katuun nähden vaihtelee tonteittain. Tieverkosto koostuu lievästi kiertävistä teistä ja säteittäisistä kevytliikennepoluista. Myyrpellontie ja Lammasmäentie jatkuvat metsäpolkuina lounaaseen, kytkien Loukkuran alueeseen. Suunnitteluratkaisu on Ulvilan kontekstissa ainutlaatuinen ja erityinen. Rakennuskaava ei ollut saatavilla tämän raportin laatimisen aikana, mutta se lieinee 1960-luvun loppupuolelta, koska alueen rakennukset valmistuivat peruskartoista päätellen vuoteen 1978 mennessä. Rakennuskanta koostuu yksikerroksisista loivakatoisista omakotitaloista, joiden julkisivumateriaalit vaihtelevat: erivärinen polttotiili, rappaus tai puuverhous. Päätyseinät etelään ja pohjoiseen ovat pääosin tiiliverhoiltuja. Rakennuksissa on yleensä kuisti sisäänkäynnin kohdalla tai pääsisäänkäynti on sijoitettu syvennykseen. Tontit on aidattu katujen ja polkujen puolella lehtipensasaidalla ja talojen pihat ovat puistomaisia.

Varhaisemman rakennuskannan sijoittelu Metsäkulmantien ja Kaasmarkuntien ympäristössä on vapaamuotoisempaa. Pihat ovat puistomaisia, jossa luonnollinen kasvillisuus on paikoin säilynyt. Metsäkulmantien alueella suuri osa taloista on kokenut muutoksia, mutta rakennusten perushahmo, kattomuoto ja aukotus ovat pääosin säilyneet. Kaasmarkuntien eteläpuoleiset kiinteistöt, jotka ovat säilyneet jälleenrakennuskauden piirteitään hyvin, ovat väljästi rakennettuja ja talot sopeutuvat laskevaan maastomuotoon. Monessa talossa julkisivumateriaalina on käytetty karkea valkea rappaus, jossa on ikkunoiden sivuilla ja pilareissa tiilidetalleja.

Palonpää laajentui itään huomattavasti 1990-luvulla alueen itäpuolen rakennuskaavan vahvistumisen jälkeen. Asuinkorttelit jäsennettiin teiden varrelle ja niiden väliin sijoitettiin Tähtisenpuisto vihreänä vyöhykkeenä ja virkistysalueena. Rakennuskanta koostuu yksi-, puolitoista- ja kaksikerroksisista harjakatoisista rakennuksista, joiden julkisivut ovat tiili- tai puuverhoiltuja. Tavallisesti kiinteistöissä on 1–2 pientä varistorakennusta ja kadun puolella on matala pensasaita. 1990-luvun rakennuskanta ei muodosta yhtenäistä kokonaisuutta ja se ei kuulu paikallisesti merkittävän alueen rajaukseen.

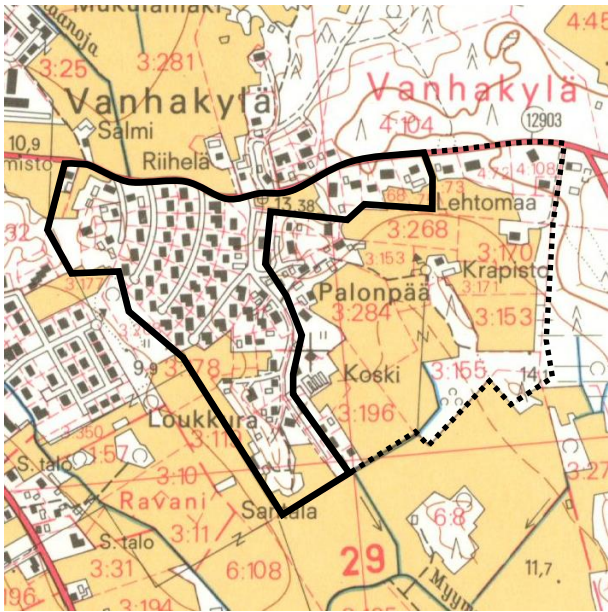

Arvot	H , modernisaatio ja kaupungistuminen; R , asemakaavahistoria M , erottuva maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Palonpään länsiosa on kaupunkikuvallisesti merkittävä kokonaisuus, joka on Ulvilan keskusta-alueelle ja kaupungille erityinen ratkaisu. Se erottuu selkeästi muusta Palonpään myöhemmästä rakennuskannasta, sekä Loukkuran rakennuskaavasunnitelmasta. Metsäkulmantien ja Kaasmarkuntien varrella on merkittäviä maatilakokonaisuuksia ja pihapiirejä 1900-luvun alkupuolelta
Muutosherkkyys	Palonpään länsiosan katuverkosto, talojen sijoittaminen, mittakaava ja talotyyppi, kävely-yhteydet metsävyöhykkeen läpi Loukkuran alueeseen; tämän lisäksi Metsäkulmantien ja Kaasmarkuntien linjaukset, 1900-luvun alkupuolen rakennuskannan tyyppi, mittakaava ja tyylipiirteet sekä puistomaiset piha-alueet ovat muutosherkkiä.

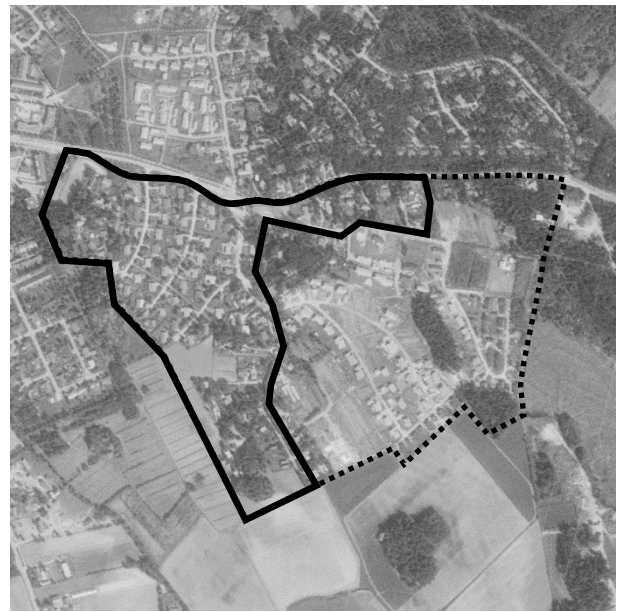
Kuvaliite

Kuva 4.95. Ilmakuva Palonpään alueesta vuodelta 1958. Alueen vanhin asutus keskittyi Metsäkulmantien ja Kaasmarkuntien laitoihin. Muut alueen osat olivat pääosin viljelymaata. Lähde: MML, Paikkatietoikkuna.

Kuva 4.96. Palonpää esitetty vuoden 1978 peruskartalla. Länsialue on toteutunut. Kaasmarkuntie on suoristettu länsipuolen alueella, mutta polveileva vanha tie on edelleen olemassa sivupolkuna.

Kuva 4.97. Palonpään ilmakekuva vuodelta 1995. Itäpuolen rakentuminen on vaiheessa. Kaasmarkuntien uusi linjaus on erottavissa vasemmalla. Lähde: MML, Paikkatietokuna.

Kuva 4.98. Kaasmarkuntien länsipuoli. Tien mutkitteleva linjaus on osin säilynyt.

Kuvat 4.99. Omakotitaloja Kaasmarkuntien etelälaidalla.

Kuva 4.100. Talo Kumputiellä, Metsäkulmantien eteläpuolella.

Kuva 4.101. Talo Metsäkulmantien eteläpäässä.

Kuva 4.102. Näkymä viuhkamaisesta Palonpääntieltä alueen länsiosalla. Tontit ovat pääosin korkealla pensasaidalla ympäröidyt.

Kuvat 4.103. Omakotitaloja Palonpään länsiosalla, Palokulmantien ja Palopäätien pohjoispäissä.

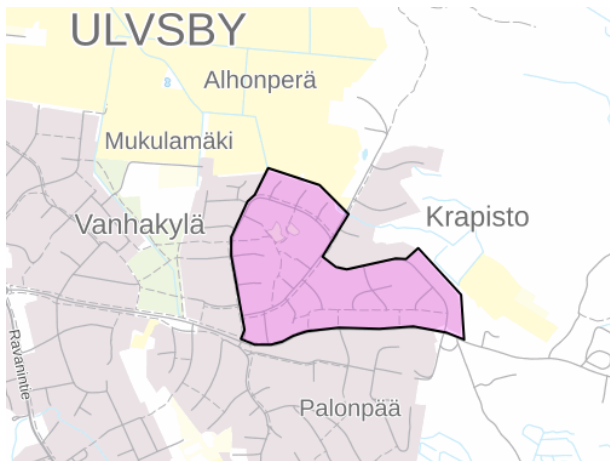
Kuva 4.104. Katajamäentie Palonpään itäosalla.

Kuva 4.105. Tähtisentien pohjoispäässä oleva viherkenttä.

4.1.12 Krapisto

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1970–1980
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	paikallisesti merkittävä
Arvot	H, R, M

Kuva 4.106. Krapiston paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Krapiston alue sijaitsee Kaasmarkuntien pohjoislaidalla Mukulanmäen itäpuolella. Pohjoiseen se rajautuu peltoalueeseen ja koilliseen metsävyöhykkeeseen. Alueen keskellä Heikkiläntie ja Krapistontie muodostavat silmukan, jonka ytimessä on puistomainen viheralue.

Krapiston asutus oli keskitetty 1950-luvulla nykyisen Kaasmarkuntien alueeseen ja muutama rakennus on edelleen säilynyt paikoillaan. Alue rakentui pääosin ensimmäisen rakennuskaavan laadittua vuonna 1979 ja rakennuskanta on 1980-luvun alusta. Suunnitelman mukaan tontit on ryhmitetty niin, että asuinkortteleiden keskelle jää luonnontilassa säilynyt Heikkilän puisto, virkistysalue omakotitalojen keskellä, joka vie kevytliikenteen väylät. Alueen kehittäminen jatkui ja vuonna 1984 laadittiin rakennuskaava Krapistontien länsipuoleisista alueista. Suunnitelmassa länsipuolen puistoalue säilytettiin. Toissijaiset tiet suuntautuivat edelleen Heikkilän puistoon yhdistäen sommittelullisesti uuden ja vanhan osan. 2000-luvun alussa Heikkiläntie jatkettiin koilliseen ja sen varrelle rakentui lisää omakotitalotontteja.

Koko alueelle tyypillisin talo on pohjaratkaisultaan pelkistetty, muodoltaan pitkänomainen, yksikerroksinen, auma- tai harjakatonen. Krapistontien ja Heikkiläntien silmukka-alueella julkisivumateriaali on pääosin tumma poltettu tiili ja tumma puuverhous ikkunalinjan yläpuolella. Satakankaantie alkaa Heikkiläntieltä ja kulkee ensin itään ja sittemmin etelään suuntaan. Talojen tyypeissä toistuvat valko- tai tummatiilijulkisivuja sekä vaaleaa rappausta. Aukotuksissa on käytetty tummanväristä puuta. Pääteiden varrella on jatkuva puurivi kevyen liikenteen kaistan puolella.

Kaasmarkuntien varrella oleva rivistö mäen rinteellä erottuu selkeästi omana kokonaisuutena. Pääsy tontteihin toteutuu Tollukaspolun kautta. Rakennukset sijaitsevat polun puolella, tontin korkeammalla osalla. Maasto laskee Kaasmarkuntietä kohti. Kasvillisuus on luonnontilassa ja tonteilla on korkeita havupuita, jotka peittävät näköyhteyttä tieltä rakennuksiin.

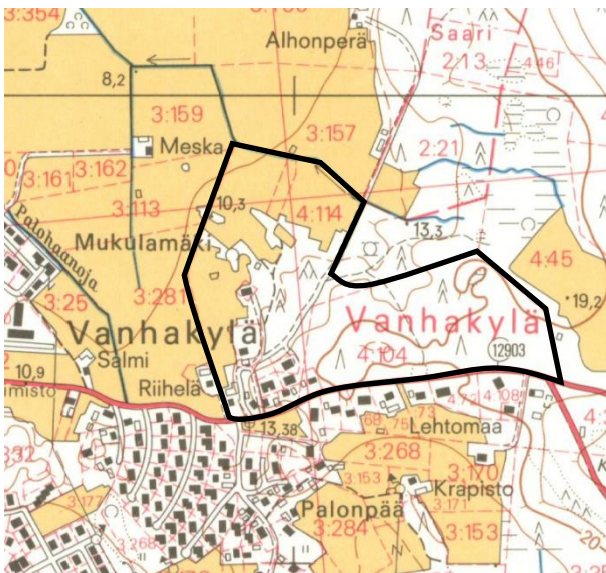
Arvot	H , esikaupungistuminen; R , asemakaavahistoria M , maisemakokonaisuus puistoineen
Arvottaminen	Alue on 1980-luvulle tyypillinen omakotitaloalue. Alkuperäinen suunnitteluratkaisu on huomioitava luonnontilassa säilyneiden puistojen vuoksi ja pyrkimykseen luonnonläheisyyteen. Myöhemmät asemakaavaratkaisut noudattavat samoja periaatteita, mutta lopputuloksena on tiheämpi rakennuskanta, jossa luonnontilassa säilynyt kasvillisuus on vähemmän.
Muutosherkkyys	Tieverkosto ja puurivit pääteiden varrella, kortteleiden sommitelma puistoalueen ympärillä, talojen mittakaava ja tyypit, sijoittaminen kadun suuntaisesti, luonnontilassa säilynyt kasvillisuus sekä kävelytiet puistoalueisiin ovat muutosherkkiä.

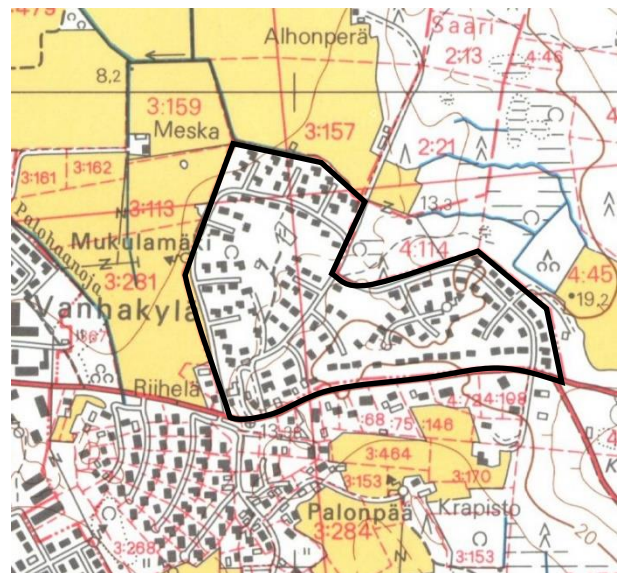
Kuvailite

Kuva 4.107. Vuonna 1980 vahvistettu Krapiston alueen rakennuskaava. Kortteleiden ytimessä on sijoitettu puistoalueita. Lähde: UKA.

Kuva 4.108. Krapiston alueen vuoden 1978 peruskartalla. Alue on pääosin metsäaluetta, vanhempi asutus on keskittynyt Metsäkulmantien pohjoispäähän. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.109. Krapisto merkitty vuoden 1987 peruskartalle. Alue on rakennutun ensimmäisen rakennuskaavan mukaisesti, mutta länsipuoli ei ole vielä aloitettu. Lähde: MML, Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu.

Kuva 4.110. Krapistontie pohjoiskaari. Alueen pääteiden toisella puolella on aina puurivi. Rakennusten julkisivut ovat tiilimuurattuja valkoisella tai tummalla polttotiilellä.

Kuva 4.111. Omakotitaloja Santakankaantien ja Kaasmarkuntien risteyksessä.

Kuva 4.112. Talot Santakankaantien ja Heikkiläntien risteyksessä.

4.2 Kohdekortit

Taulukko 2. Inventoidut modernit kohteet.

Alue	Nro	Nimi	Arvot	Arvotus
Friitala	U1	<u>Friitalan koulu</u>	H , sivistyshistoria; R , mrp, historiallinen kerroksisuus M , keskeinen sijainti	C
Friitala	U2	<u>Kirjasto</u>	H , sivistyshistoria; R , edustavuus, alkuperäisyys; M , keskeinen sijainti, huomiokohde	A
Vanhakylä	U3	<u>Paloasema</u>	R , mrp. tyypillisuus; M aluekokonaisuus, huomiokohde	B
Friitala	U4	<u>Pesäpallstadion, Ulvilan Automaatio Areena</u>	H , urheilu- ja liikuntapaikkahistoria; R , mrp, tyypillisuus	C
Saari	U5	<u>Seurakuntakoti, Ulvilan kirkkotupa</u>	R , mrp, alkuperäisyys, tyypillisuus; M maisemakokonaisuus	A
Vanhakylä	U6	<u>Ulvilan vapaa-ajankeskus Kaskelotti</u>	H , moderni urheilu- ja liikuntapaikka-historia; M , maisemakokonaisuus	B
Vanhakylä	X11	<u>Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala</u>	H , sosiaali- ja terveystalot; R , tyypillisuus, alkuperäisyys; M , maisemakokonaisuus	B
Vanhakylä	Z20	<u>Ulvilan Kaupungintalo</u>	H , hallintohistoria; R , mrp, edustavuus, alkuperäisyys, jatkuvuus; M , keskeinen sijainti	A
Vanhakylä	U7	<u>Pappilan uudisrakennukset</u>	R , mrp, alkuperäisyys, tyypillisuus; M , maisemakokonaisuus	B
Vanhakylä	U8	<u>Kappeli uudella hautausmaalla</u>	R , mrp, edustavuus, alkuperäisyys; M , pienmaisema	A

4.2.1 Friitalan koulu

Alue	Friitala
Aikakausi	1970-luvun alku
Suunnittelija	Pentti Ahola (1968)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	C

Kuva 4.113. Friitalan koulun paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Friitalan koulu muodostaa oppimiskompleksin yhdessä Olavin koulun kanssa pientaloalueella. Koulurakennuksen pohjan päämuoto on L-mallinen Pitkärannantien ja Kaarinantien suuntaisesti. Pentti Aholan suunnittelema alkuperäinen osa sijaitsee Kaarinantien varrella. Pitkärannantien laidalla olevan pitkämäisen siiven laajennussuunnitelmat ovat vuodelta 1975 ja Rolf Björkstamin allekirjoittamia. Tontin lounaissivulla on myös Ulvilan yhteiskoulu, alun perin Yläaste, jonka suunnittelija on Simo Rautamäki (1980).

Koulun lähiympäristössä on pelikenttiä ja paikoitusaluetta. Kaarinantien ja Pitkärannantien yli avautuu viljelymaisema. Peruskarttojen ja ilmakuvien pohjalta, Kaakkoispuolen Tuppikujan alue on rakentunut 1950-luvun loppupuolella, kun taas Palovainiontien varrella rakennetut pientalot ovat 1990-luvulta. Koulurakennusten alue on ollut aikaisemmin peltoalueena.

Alkuperäinen rakennusosa koulusta on kaksikerroksinen ja julkisivua kiertää nauhamaiset ikkunarivit. Massoittelu ja materiaalivalinnat ovat vähäeleiset. Pääjulkisivumateriaalina on käytetty Leca-betonielementtejä. Laajennusosien arkkitehtuuri sopeutuu alkuperäiseen 1970-luvun tyyliin. Julkisivussa huomiota herättävät voimakkaan keltaiset sektorit, jotka on esitetty vuoden 2011 piirustuksissa. Suunnitelmien mukainen laajahko väritysmuutos ala-asteen rakennuksessa kuitenkin ei toteutettu ja rakennuksen alkuperäisen betonijulkisivu on pääosin säilynyt. Muut ominaispiirteet kuten aukotus, hahmo ja vaakasuuntainen jako, ovat myös säilyneet hyvin ja ne ovat 1970-luvun kouluarkkitehtuurille hyvin tyyppillisiä. Osa rakennusosista on uusittu vuosien varrella, mm. ikkunaseinät ja katokset, mutta ne noudattavat alkuperäistä rakennustyyliä tyyliä.

Kohdeluokka	C
Arvot	R mrp, historiallinen kerroksisuus M keskeinen sijainti
Arvottaminen	Koulurakennus edustaa aikakaudelle tyyppillistä modernia koulurakentamista. Julkisivujen luonne nauhaikkunoineen ja vaakasuuntaisine jakoineen on osin säilynyt ja jatkettu laajennusosassa. Koulukokonaisuus sijoittuu huomiokohteena avoimeen tasaiseen kaupungin keskustamaisemaan. Siihen kuuluu myös vuonna 1980 suunniteltu yläasteen rakennus.

Kuvaliite

Kuva 4.114. Friitalan koulun alkuperäisen osan julkisivu lounaaseen, joka on pääosin hyvin säilynyt. Rakennuksen suunnitelmat ovat vuodelta 1968.

Kuva 4.115. Alkuperäisen osan sisäänkäynti luoteisjulkisivulla, joka on hyvin alkuperäisenä säilynyt.

Kuva 4.116. Alkuperäisen osan julkisivu koilliseen. Kattomuoto lienee muutettu 2010-luvun alussa.

Kuva 4.117. Ala-asteen laajennusosa, joka toteutettiin 1970-luvun loppupuolella ja värityksen muutos 2010-luvulla. Vasemmalla alkuperäinen osa, jonka nauhaikkunat ovat korkeampia.

Kuva 4.118. Yläasteen (nykyään yhteiskoulun) rakennus, joka suunniteltiin 1980-luvun alussa. Julkisivun värimuutos oranssiksi vasemmalla on suunniteltu vuonna 2011. Näkymä lännestä.

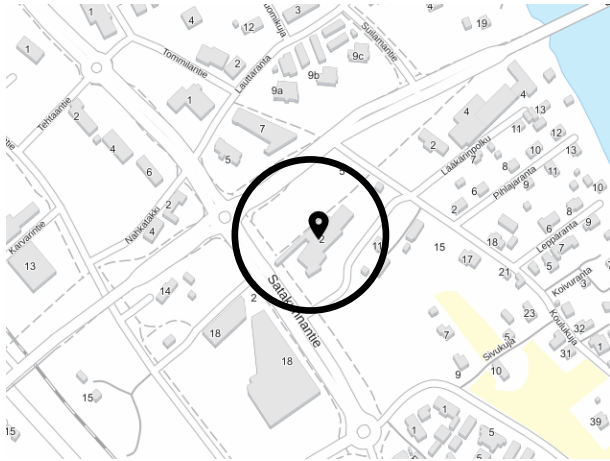
Kuva 4.119. Yhteiskoulun rakennus, julkisivu lounaaseen. Teräsrunkoinen katos on toteutettu peruskorjauksen yhteydessä vuosina 2007–2008.

Kuva 4.120. Yhteiskoulun keittiölaajennus suunniteltiin vuonna 2016.

4.2.2 Ulvilan kirjasto

Kuva 4.121. Ulvilan kirjaston paikannuskartta.

Alue	Friitala
Aikakausi	1990-luvun loppu
Suunnittelija	Michael Küttner (1997)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	A

[Takaisin luetteloon](#)

Kirjasto sijoittuu vilkkaan Siltatien ja Nahkatehtaan alueen läheisyyteen. Kirjaston itäpuolella on Kokemäenjoki ja jokivarren Koulukujan pientaloalue. Etelä- ja länsiosat kirjaston lähiympäristössä ovat enemmän kaupallista aluetta. Kirjasto muodostaa mittakaavaltaan jatkumon Ulvilan lukiorakennuksille, vaikka sen tyylipiirteet ovat enemmän 1990-luvun postmodernismia. Ulvilan lukion ja Sillankorvan koulun alue on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi vuoden 2023 Satakunnan rakennusperinnön inventoinnissa.

Rakennuksen lupapiirustukset ovat vuodelta 1996 ja Michael Küttnerin allekirjoittamia (Arkkitehtitoimisto Küttner Ky). Saatujen tietojen mukaan, rakennuksessa ei ole suoritettu merkittäviä muutoksia tai korjauksia toteuttamisen jälkeen.

Rakennus sijaitsee Siltatien ja Satakunnantien risteyksessä. Siltatien puolella on paikoitusalue, muuten lähiympäristössä on istutuksia ja kävelyreittejä. Huomattavan korkea kirjaston pääsisäänkäynnin katos on rakennusajankohdalle tyypillinen. Se on ympäristössä tärkeä elementti, koska se korostaa suoraviivasta kävelyreittiä Ulvilan lukion pihalta aina Friitalan asemalle asti. Katos on kannatettu siroilla harmaansinisillä pilareilla. Rakennusmassa koostuu moduuleista, jotka on sijoitettu kahteen eri koordinaatistoon. Ulkoasun yleisväritys on luonnonvalkoista tiiltä ja valkeaa puu- tai teräsverhousta. Julkisuvun maantasokerroksessa on vaakasuuntaiset linja-aiheet tummemmasta tiilestä. Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

Kohdeluokka	A
Arvot	H sivistyshistoria, R mrp, edustavuus, alkuperäisyys, M keskeinen sijainti, huomiokohde
Arvottaminen	Kirjastorakennus edustaa hyvin 1990-luvun arkkitehtuuria ja se on säilynyt varsin muuttamatta nykypäivälle. Rakennus sijaitsee avoimella risteysalueella ja toimii huomiokohteena Ulvilan lukion yhteydessä, Koulukujan pientaloalueen rajalla. Kirjaston tontti rajautuu maakunnallisesti merkittävään alueeseen.

Kuvailiite

Kuva 4.122. Kirjasto Siltatieltä katsottuna.

Kuva 4.123. Kirjaston edessä oleva katos, joka korostaa kävely-yhteyttä Ulvilan lukion Friitalan asemalla.

Kuva 4.124. Kirjasto tontin eteläkulmasta katsottuna. Etualalla kirjaston alueen kivetyt ja istutukset.

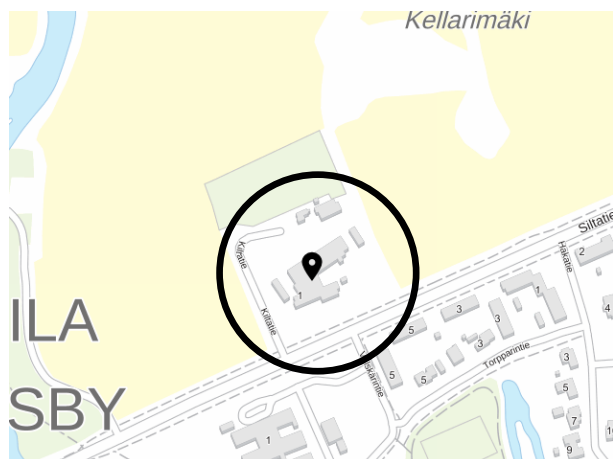

Kuva 4.125. Kirjaston lounaispääty Hansamarketille päin.

Kuva 4.126. Kirjaston koillispääty lukion puolella. Oikealla paikoitusalue.

4.2.3 Paloasema

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1988
Suunnittelija	Michael Küttner (1986)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	B

Kuva 4.127. Paloaseman paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Rakennus on nykyään toiminnoiltaan kaksiosainen, jossa on paloasema ja päiväkotia. Alkuperäiset käyttötarkoitukset ovat olleet palo- ja poliisiasema. Rakennuksessa on kaksi eri siipeä, joista toinen sijoittuu Siltatien varrelle ja seuraa sen linjausta, ja toinen on hieman viistosti siihen vasten. Massoittelu kahdessa eri koordinaatistossa on käytetty myös Ulvilan kirjastorakennuksessa, joka on saman arkkitehdin suunnittelema 1990-luvulla. Paloaseman toiminnoille on varattu pohjoispuoleinen siipi ja sen takapiha. Paloaseman yhteydessä toimiva päiväkotia sijaitsee entisen paloaseman tiloissa, päätien suuntaisesti. Käyttötarkoituksen muutos tapahtui muutamassa vaiheessa vuonna 2006, 2008 ja 2015, jolloin viimeiset poliisiaseman tilat muutettiin päiväkotikäyttöön. Ulkopuolelta muutoksen yhteydessä on tehty vähäisiä muutoksia pääosin aukotukseen sekä asentamalla lippakatoksia. Päiväkodin kattotyyppi on tasakatto, kun taas paloasemasiipeä hallitsee paloaseman autohallin osalla pulpettikatto. Lupasarja vuodelta 2022 koskee pulpettikaton muutoksia ja sen korkeusaseman laskemista. Rakennus on muuten säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

Rakennuskompleksi on viljelymaiseman rajaama eteläpuolta lukuun ottamatta. Kiinteistö kuuluu Ulvilan kirkko ja ympäristö -RKY-alueeseen ja valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen, mutta se on rajattu pois maakunnallisesti merkittävän Ulvilan kirkon seudun alueelta. Siltatien toisella puolella paloasemaa vastapäätä sijaitsee palvelukeskus, terveyskeskus, vapaa-ajan keskus sekä muita palveluita.

Koko kompleksin julkisivumateriaaleina on punatiiltä sekä valkoista rappausta ja puuverhousta, jotka ovat rakennusajankohdalle tyypillisiä. Huomiokohteena maisemassa toimii paloaseman itäpään torni. Ulkoasun piirteet ovat postmoderneja tyyliiltään.

Kohdeluokka	B
Arvot	R mrp, tyyppisyys, M osa aluekokonaisuutta, huomiokohde
Arvottaminen	Tyypillinen postmoderni kokonaisuus, joka on ulkoasultaan hyvin alkuperäisenä säilynyt. Kiinteistö muodostaa aluekokonaisuuden yhdessä Siltatien toisella puolella rakentunutta palvelualueita. Samalla paloaseman tontti kuuluu valtakunnallisesti arvokkaan Kokemäenjokilaakson kulttuurimaiseman ja Ulvilan kirkon ja ympäristön valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajauksiin. Torni toimii avoimessa maisemassa huomiokohdeena.

Kuvaliite

Kuva 4.128. Päiväkodin siipi ja etupiha. Näkymä Siltatieltä.

Kuva 4.129. Näkymä tontin ajotieltä eteläkulmassa.

Kuva 4.130. Kiinteistön sisäpiha, jossa vasemmalla on paloaseman autohalli ja oikealla henkilökunnalle varattu autokatos.

Kuva 4.131. Valkoinen julkisivujatkeena toimiva aihe, joka sijaitsee Siltatien varrella.

4.2.4 Pesäpallostadion, Ulvilan Automaatio Arena

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	2002 (katsomo)
Suunnittelija	Mauno Hakala (2002)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	C

Kuva 4.132. Pesäpallostadionin paikannuskartta.

Takaisin luetteloon

Pesäpallostadion sijaitsee Friitalan koulun läheisyydessä. Pohjoispuolella kulkee Helsingintie. Ilmakuvista päätellen urheilukenttä on ollut tällä paikalla jo 1940-luvulla. Kentältä on ollut toiminnallinen yhteys itälaidalla sijaitsevaan Seurojentaloon. Seurojentalo toimii nykyään nuorisotalona ja yhteys kentälle on säilynyt.

Vuonna 2002 lupatietojen mukaan paikalta on purettu vanha huoltorakennus pois. Nykyinen pääkatsomo on siirretty uuteen paikkaan laajennettuna. Yhteyteen on rakennettu kuuluttamo sekä pukeutumis- ja peseytymistiloja. Katsomorakenne on sinistä puuverhousta ja se koostuu kolmesta osasta, joista keskimmaisessä, kentän päädyssä olevassa on näyttävä punainen katos. Muotokieli on postmodernismia.

Paikoitusalue on hiekkakenttää ja se sijaitsee stadionin lounaispuolella. Areenan pohjois- ja länsireunoilla on nurmipenkereet, jotka erottavat areenan ja tien toisistaan. Katsomorakenteet, -materiaalit ja tyylipiirteet ovat säilyneet hyvin alkuperäisinä ja niiden kunto on hyvä.

Kohdeluokka	C
Arvot	H urheilu- ja liikuntapaikkahistoria, R mrp, tyypillisuus
Arvottaminen	Urheilukenttä on säilynyt paikallisesta seuratoiminnasta kertovana kohteena. Vaatimaton postmoderni katsomo on aikakaudelle tyypillinen.

Kuvaliite

Kuva 4.133. Stadionin katsomot Pitkärannantien ja Yhdystien risteyksestä katsottuna.

Kuva 4.134. Portti Vanhan Helsingintien ja paikoitusalueen puolella. Taustalla katsomo.

Kuva 4.135. Katsomon vuodelta 2002. Pin-
tamateriaalina maalattu puuverhous.

Kuva 4.136. Katsomo ja kioski paikoitusalueelta katsottuna.

Kuva 4.137. Katsomon rakenne ja katos.

4.2.5 Seurakuntakoti Ulvilan kirkkotupa

Alue	Saari
Aikakausi	1969
Suunnittelija	Erkki Elomaa (1967)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	A

Kuva 4.138. Seurakuntakodin paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Ulvilan Kirkkotupa sijoittuu Ulvilan keskiaikaisen kirkon yhteyteen. Miljöön ympärillä on viljelymaisema Kokemäenjoen varrella. Itä- ja pohjoisosien paikoitusalueita lukuun ottamatta lähiympäristö on vihreää ja puistomaista. Kirkkotuvan rakennus on modernimpaa rakennuskantaa, jonka suunnitelmat vuodelta 1967 ovat Erkki Elomaan laatimia (Arkkitehtitoimisto Elomaa ja Heino). Talo koostuu kahdesta neliönmallisesta massasta, A- ja B- rakennukset. Molemmat ovat yksikerroksisia, julkisivuiltaan pelkistettyjä ja matalia. Julkisivumateriaali on punaista peiterimalaudoitusta. Katto on tasakatto, tai pienellä kallistuksella luoden illuusion tasakatosta kadulle päin. Itäpuoleisen siiven keskellä on harjakattoinen korotettu osa. Länsipuoleisessa B-rakennuksessa on sisäpiha. Rakennuksen väritys viittaa ympäristön arvokkaiden historiallisten rakennusten värimaailmaan.

Vuonna 1991 suunniteltiin sisäpihan katos A-rakennukseen sekä perushuoltoremontti. Vesikatto on uudistettu vuonna 2023. Rakennuksen hahmo ja 1960-luvun rakennusaikakauteen viittaava muotokieli ja julkisivudetaalit ovat säilyneet hyvin, eikä arkistopiirustuksissa ole tietoa muista merkittävistä muutoksista.

Kohde sijaitsee sekä valtakunnallisesti arvokkaalla Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisema-alueella, että Ulvilan kirkko ja ympäristö -RKY-alueella. Näiden lisäksi se kuuluu Ulvilan kirkon seudun maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön rajaukseen.

Kohdeluokka	A
Arvot	R mrp, alkuperäisyys, tyypillisuus, M maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Kohteessa on aikakaudelle tyypillisiä postmodernistisia tyylipiirteitä ja aiheita. Ulkoasussa, mm. verhouksessa ja värityksessä on viitteitä perinteiseen rakennuskulttuuriin. Isoin ulkoasun muutoksena on 1990-luvulla lisätty sisäpihan harjakatto. Kiinteistö on osa Ulvilan kirkon keskiaikaiseen ympäristöön ja siten kuuluu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön sekä valtakunnallisesti arvokkaaseen Kokemäenjokilaakson kulttuurimaiseman.

Kuvaliite

Kuva 4.139. Kirkkotuvan A-rakennus ja sen itäpuolella oleva paikoitusalue.

Kuva 4.140. A-rakennuksen julkisivu itään. Sisäpihan katos on toteutettu 1990-luvun alussa.

Kuva 4.141. Kirkkotuvan länsipuoleinen B-rakennus. Vasemmalla katos, joka yhdistää A- ja B-rakennukset.

Kuva 4.142. Kirkkotuvan A-rakennus ja taustalla Ulvilan keskiaikainen kirkko.

Kuva 4.143. A-rakennus etelästä katsottuna. Vasemmalla B-rakennus ja katos.

Kuva 4.144. Pääsisäänkäynti A-rakennuksessa ja lasiseinät sen yhteydessä.

4.2.6 Ulvilan vapaa-ajankeskus Kaskelotti

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1981
Suunnittelija	V. Mäkinen ja J. Pyykönen (1979)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	B

Kuva 4.145. Kaskelotin paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Vapaa-ajankeskuksen Kaskelotti uudisrakennuksen lupapiirustukset ovat vuodelta 1979. Suunnitelmien nimiössä on merkitty Suunnittelukeskus Oy ja allekirjoitukset ovat V. Mäkinen ja J. Pyykönen. Alkuperäinen tasakattorakenne purettiin kokonaisuudessaan pois ja uusittiin harjakattona vuonna 1994. Lupapiirustusten suunnittelijana on Michael Küttner. Vuonna 2005 rakennukselle suoritettiin arkkitehdin Janne Karjalaisen suunnittelema peruskorjaus ja laajennus talon koillispuolelle. Julkisivuelementit laajennuksen sivulla uusittiin Paroc -elementeiksi, muilla julkisivuilla tiilipintaiset betonielementit säilytettiin.

Rakennus sijaitsee vehreässä puisto- ja ympäristössä, jossa on kaksi urheilukenttää ja kolme tenniskenttää. Rakennuksen pohjoispuolella on laajalti paikoitusta. Rakennus muodostuu yhdestä isosta massasta, jossa erottuvat sisäänvedetyt sisäänkäynnit ja uima-altaiden ulokkeet talon koillispuolella. Kantavat betonirakenteet ovat selkeästi erottuvia ja jäsentävät pintoja samankokoisiin kenttiin. Pylväiden sileän betonipinnan välissä on vaakasuuntaisia punatiilielementtejä ja moduulin pitkiä ikkunakenttiä. Sokkeliosat ovat joku tiilielementtejä tai verhoiltuja, kun verhoitus on todennäköisesti myöhemmin tehty. Koillispuolella julkisivumateriaali on muutettu harmaaksi Paroc -elementiksi ja ikkunat on osin uusittu (piirustukset vuodelta 2005). Valkoisilla levyillä verhottu laajennusosa on samasta muutosvaiheesta. Julkisivun tyyli on aukotuksen kanssa suoraviivainen. Perushahmo ja loiva harjakatto viittaavat halliarkkitehtuuriin. Alkuperäiset tiiliosat ja aukotus ovat säilyneet alkuperäisinä.

Vapaa-ajankeskuksen alue sijaitsee maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön läheisyydessä (Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa) ja liittyy siihen puisto- ja metsävyöhykkeen kautta.

Kohdeluokka	B
Arvot	H moderni urheilu- ja liikuntapaikkahistoria, M maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Aikakaudelle tyypillinen liikuntahallikokonaisuus, jonka hahmo on muutettu alkuperäisestäään kattomuodon muutoksen, laajennuksen ja osittaisen julkisivumateriaalin muutoksen myötä. Rakennus liittyy osaksi palvelukokonaisuuksien maisemaa yhdessä terveyskeskuksen, virkistysalueen ja paloaseman kanssa. Puisto- ja ympäristössä huomiokohde.

Kuvaliite

Kuva 4.146. Vapaa-ajankeskuksen alue terveyskeskuksen paikoitusalueelta katsottuna.

Kuva 4.147. Rakennuksen luoteisjulkisivu, jossa vasemmalla on monitoimialtaan laajennus.

Kuva 4.148. Rakennuksen kaakkoisjulkisivu. Vasemmalla rakennuksen eteen on lisätty ulkova-rasto vuoden 2005 peruskorjauksen yhteydessä. Oikealla uima-altaan osalla julkisivumateriaali on muutettu.

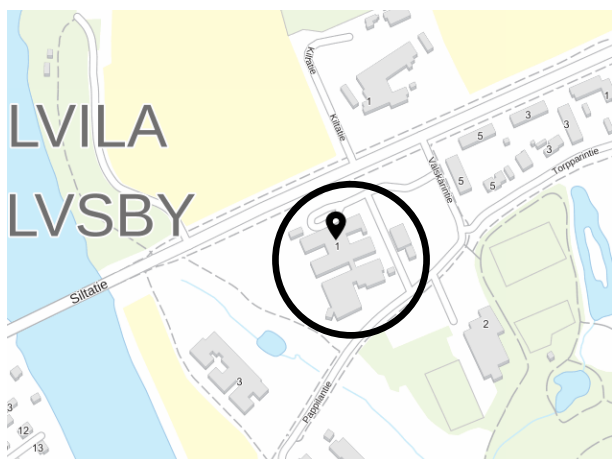
Kuva 4.149. Rakennuksen eteläkulma, jossa alkuperäiset tiilielementit ovat säilyneet. Katotyypä on muutettu harjakatoksi.

Kuva 4.150. Monitoimialtaan laajennusosa vuodelta 2005, joka on Paroc -elementeillä verhoiltu.

4.2.7 Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1980
Suunnittelija	Veijo Martikainen (1978)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvollettu
Arvotus	B

Kuva 4.151. SOTE-keskuksen paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Ulvilan terveyskeskus sijaitsee puistomiljöössä Vanhankylän keskustan tuntumassa. Alkuperäinen osa, joka on kilpailuvoiton tuloksena, on valmistunut vuonna 1980 Veijo Martikaisen suunnitelmien mukaan.⁸ Uudisrakennuksen lupahakemus on päivätty 27.11.1978. Alkuperäinen osa (A-talo) on H-muotoinen, pääosin yksikerroksinen ja eri toiminnot on sijoitettu omaan rakennusosaan. Alkuperäisessä ratkaisussa on tasakatto ja tyypilliset nauhamaiset ikkunat. Terveyskeskuksen eteläpuoleinen lisärakennus yhdyskäytävineen suunniteltiin vuonna 1982. Vuonna 1987 myönnettiin lupa kuntoutuksen ja neuvolan osaston laajentamiselle. 1980-luvun toimenpiteet ovat Veijo Martikaisen suunnittelema, ja niiden tyyli, yksityiskohdat ja ominaispiirteet ovat alkuperäisen osan mukaisia. Vuonna 2003 suunniteltiin kattomuodon muutos pulpettikatoksi. Vuonna 2004 aloitettiin B-talon peruskorjausta ja lisättiin uusi tuulikaappi.

Terveyskeskus on säilynyt hyvin 1980-luvun arkkitehtuurin edustajana. Rakenne on betoninen pilari-palkkijärjestelmä, jossa kantavat elementit jäsentävät julkisivua. Vaakasuuntaisesti punatiilikentät ja ikkunauhat vuorottelevat. Katon uusiminen pulpettikatoksi on muuttanut rakennushahmoa alkuperäisestä. Kiinteistöllä on myös lämpökeskus itäosan paikoitusalueen puolella. Ympäristössä on asuinalue, joka rakentui 1970-luvulla, sekä sitä täydentävät, pääosin 1980-luvulla valmistuneita julkisia rakennuksia kuten vapaa-ajankeskus, päiväkotij, paloasema ja palvelukeskus. Kohde on maisemallisesti tärkeä osana Vanhankylän palvelurakennetta ja julkista ympäristöä. Pohjoisessa Siltatien toisella puolella avautuu viljelymaisema, joka kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävään Ulvilan kirkon rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Kohdeluokka	B
Arvot	H sosiaali- ja terveystalvet, R tyypillisuus, alkuperäisyys, M maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Terveystalvet kertoo aikakaudelle ominaisista terveystalvet- ja hyvinvointitalvetalvetuista ja niiden kehittämistalvetä. Kohde on rakennusaikakaudelle tyypillinen ulkoasultaan ja arkkitehtoniselta hahmoltaan, edustaa rationalistisia suunnitteluperiaatteita. Se liittyy osaksi palvelukokonaisuuksien aluetta ja rajautuu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin alueisiin.

⁸ Ihatsu 2014, s.11.

Kuvaliite

Kuva 4.152. Terveyskeskuksen A-talon julkisivu luoteeseen Siltatielle päin. Keskiosa pohjois- ja eteläsiiven välissä on kaksikerroksinen.

Kuva 4.153. Terveyskeskus rajautuu lounaaseen puistoalueeseen.

Kuva 4.154. A-talon päädyt lounaaseen. Matalat siivet laajennettiin lounaaseen 1980-luvulla.

Kuva 4.155. B-talon tuulikaappi ja sisäänkäynti 2000-luvulta poikkea talon koordinaatistosta.

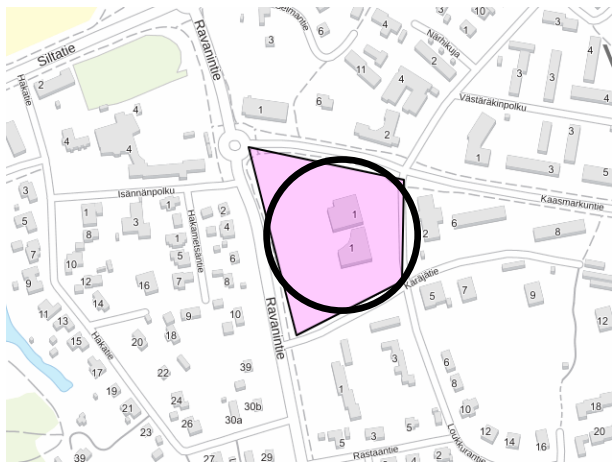
Kuva 4.156. B-talon julkisivu koilliseen. 2000-luvun pulpettikatot ovat merkittävä muutos.

Kuva 4.157. Siltatien lämpökeskus sijaitsee terveyskeskuksen koillispuolella, paikoitusalueen läheisyydessä. Rakennus on mahdollisesti valmistunut ennen terveysasemaa, koska se on viitteellisesti merkitty vuoden 1979 asemapiirroksen.

4.2.8 Ulvilan kaupungintalo

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1967, 1992
Suunnittelija	Veijo Martikainen (1966, 1990)
Aiempi inventointi	2023
Aiempi arvo	maakunnallisesti merkittävä
Arvotus	A

Kuva 4.158. Kaupungintalon paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Ulvilan Kunnantalo rakennettiin kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen pohjoispuoleinen osa valmistui vuonna 1967. Eteläpuoleinen laajennusosa valmistui vuonna 1992 alkuperäisen osan remontin yhteydessä. Molempien vaiheiden suunnittelijana on ollut Veijo Martikainen.

Rakennus on tyyliältään pelkistetty ja julkisivut ovat valkealla laatoilla laatoitettu. Alkuperäinen osa koostuu kahdesta päällekkäisestä volyymista, joista toinen on yksikerroksinen ja toinen kaksikerroksinen. Kokonaisuus on yksinkertainen ja tyylikäs. Huomiokohteena ovat mm. sisäänvedetty sisäänkäynti, keskeinen parveke lounaaseen, nauhaikkunat kaakkoon, kattoikkunat valaisimeneen sekä lasitettu ullakkotila. Laajennusosa sopeutuu alkuperäisen osan tyyliin ja mittakaavaan, mutta se erottuu siitä ominaispiirteiltään ja detaljeiltaan. Julkisivumateriaali on sama, kun taas ikkunoiden sommitelma ja kehystäminen ovat erilaisia. Talon luoteiskulma on pyörästetty sisäänpäin ensimmäisen kerroksen kahvion alueella ja korostettu korkealla lasiseinällä, muodostaen rauhallinen pihatila vanhan ja uuden osan välillä. Ikkunat ovat uusittu lupatietojen mukaan vuonna 1998, mutta aukotus on säilynyt muuttamatta.

Rakennus on huomiokohde tien risteyksessä. Toritila ja ulkoportaat talon pohjoispuolella ovat hyvin edustavia ja tyypillisiä 1960-luvun virastotalojen kokonaisuuksille. Laaja nurmikkoalue tuo huomion rakennukseen. Tonttia ympäröivät edustavat puurivit Kaasmarkuntien ja Ravantintien puolilta. Tontin luoteis- ja länsipuolella puistomaista kasvillisuutta ja parkkialueet on sijoitettu Loukkurantien ja Käräjätien puolille. Ulvilan kunnantalo on arvoitettu maakunnallisesti merkittäväksi vuonna 2023. Alue sijaitsee välittömässä läheisyydessä Huovitien maakunnallisesti merkittävään reittiin nähden.

Kohdeluokka	A
Arvot	H hallintohistoria, R mrp, edustavuus, alkuperäisyys, jatkuvuus, M keskeinen sijainti
Arvottaminen	Rakennus ja tontti ovat huomiokohteena maisemallisesti keskeisellä ja kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti tärkeällä sijainnilla. Kaupungintalo on arkkitehtonisesti edustava. Talon hahmo, julkisivumateriaali ja yksityiskohdat ovat hyvin säilyneet. Kohde on kuntahallinnosta hyvin kertovana ja maakunnallisesti merkittäväksi arvoitettu.

Kuvailiite

Kuva 4.159. Ulvilan Kaupungintalon itäjulkisivu Loukkurantieltä katsottuna. Oikealla Kaupungintalon alkuperäinen osa, vasemmalla lisärakennus 1990-luvun alusta.

Kuva 4.160. Alkuperäisen osan sisäänkäynti talon luoteiskulmassa.

Kuva 4.161. Kaupungintalon pohjoispuoleinen julkisivu ja ulkoportaat.

Kuva 4.162. Parveke alkuperäisen siiven länsipuolella.

Kuva 4.163. Kaupungintalon uuden osan kahvio ja siipien välinen viheralue.

Kuva 4.164. Uuden siiven sisäänkäynti talon itäpuolella.

Kuva 4.165. Uuden osan eteläpuolinen julkisivu. Ikkunatyypit ovat erilaisia alkuperäiseen osaan verrattuna.

4.2.9 Pappilan uudisrakennukset

Alue	Friitala
Aikakausi	1980- ja 2000-luvulla
Suunnittelija	Kauko Kaunisto (1983) Caterina Casagrande-Mäkelä (2008)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	B

Kuva 4.166. Pappilan paikannuskartta.

Takaisin luettelo

Kirkkoherranviraston uudisrakennus sijaitsee vanhan pappilan koillispuolella, Pappilantien varrella. Arkkitehti Kauko Kaunisto suunnitteli vuosina 1982–1983 vaatimattoman puurakenteisen talon harjakatolla. Vuonna 2008 Caterina Casagrande-Mäkelä suunnitteli rakennuksen saneerauksen sekä lisärakennuksen sen vastapäätä. Pappilan kartanon eteläosan vanhaa talousrakennusta samalla muutettiin asunnosta osaksi virastotalon käyttöä. 1980-luvun talon sisäänkäyntikatoksen muutos toteutettiin saneerauksen yhteydessä.

Rakennuksissa on seurakunta- ja diakoniatyölle varattuja tiloja. Talot on sijoitettu vanhaan pappilaan johtavan pihatien varrelle, muodostaen symmetriset sivurakennukset etupihalle. Rakennusten tyylipiirteet edustavat myöhäispostmodernismia ja perinteistä maaseututilojen arkkitehtuuria. Julkisivumateriaali molemmissa rakennuksissa on punamullalla maalattu puuverhous, mutta ne eroavat yksityiskohdiltaan. 1980-luvun pohjoispuoleisessa rakennuksessa on käytetty pysty- ja vaakalautakenttiä, kun taas eteläpuoleisen julkisivuissa on pelkistetympi pystyvuoraus. Sisäänkäynnit molemmissa on korostettu umpinaisilla seinillä kannatetulla katoksella, jonka pintamateriaali on alumiinikasetti. Harjakattojen katemateriaali on punatiili.

Vanhan pappilan ympäristö, mukaan lukien Kirkkoherranviraston rakennukset, sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla Kokemäenjokilaakson kulttuurimaiseman alueella sekä Ulvilan kirkon ja sen ympäristön RKY-alueella. Alue on nostettu maakunnallisesti merkittäväksi kohteeksi ensin vuoden 2005 inventoinnissa ja vuoden 2023 täydennysinventoinnissa.

Kohdeluokka	B
Arvot	R mrp, alkuperäisyys, tyyppisyys, M maisemakokonaisuus
Arvottaminen	Kirkkoherranviraston rakennukset muodostavat Gammelgårdin kartanotalojen kanssa kerroksellisen kokonaisuuden, jossa uudemmat rakennukset jättävät päähuomion pihatien päädyn alkuperäiselle pappilarakennukselle. Uudisrakennukset ovat osa maakunnallisesti arvokkaan Gammelgårdin perinteistä pihapiiriä ja maisemaa sekä valtakunnallisesti arvokasta kulttuuri- maisemaa ja RKY-aluetta.

Kuvaliite

Kuva 4.167. Vanhan Pappilan pihatie, jonka taustalla sijaitsee Pappila. Oikealla 1980-luvun Kirkkoherranviraston talo ja vasemmalla 2000-luvun uudempi lisärakennus.

Kuva 4.168. Pohjoispuoleisen rakennuksen eteläjulkisivu pihatielle päin.

Kuva 4.169. Pohjoispuoleisen rakennuksen pohjoisjulkisivu puutarhalle päin. Julkisivuvuoraus on alkuperäisen suunnitelman mukainen.

Kuva 4.170. Eteläpuoleisen rakennuksen pohjoisjulkisivu pihatielle päin. Puulaudat on asennettu pystyyn, aukotuksen ratkaisu on 2000-luvulle tyyppillistä.

Kuva 4.171. Eteläpuoleisen rakennuksen sisäänkäynti ja sen kehystävä alumiinikasetti-pinta. Myös pohjoispuoleiselle rakennukselle asennettiin tämän tyyppinen katos saneeraus-yhteydessä.

Kuva 4.172. Pohjoispuoleisen rakennuksen pääty lähteen. Päädyt ovat säilyneet pääosin muuttamatta. Talon pohjoispuolella on puutarha.

4.2.10 Kappeli uudella hautausmaalla

Alue	Vanhakylä
Aikakausi	1989
Suunnittelija	Matti Salmivalli (1987)
Aiempi inventointi	ei inventoitu
Aiempi arvo	ei arvotettu
Arvotus	A

Kuva 4.173. Kappelin paikannuskartta.

[Takaisin luetteloon](#)

Ulvilan seurakunnan siunauskappeli sijaitsee uuden hautausmaan koillispuolella. Vuoden 1989 valmistunut kokonaisuus koostuu siunauskappelin rakennuksesta, huoltorakennuksesta huolto-
pihoineen kappelin koillispuolella sekä kellotapuli hautausmaan kiviaidan sisällä. Kappeli erot-
tuu hautausmaan pääkäytävän päätteenä rajautuen metsään lounaasta katsottuna, vaikka se
peittyy osin ympäröivään metsään. Samaten hautausmaata kohti koillisesta tullessa Hautaus-
maan tien päätteenä on hautausmaan portti ja sen takana oleva kellotapuli.

Rakennuksen keskiosassa on korotettu torniosa. Sommitelma on toteutettu niin, että kappelin
sisäänkäynnin keskilinjalta, hautausmaan pihamuurin toiselle puolelle, on sijoitettu kellotapuli.
Kappelin ja tapulin massat ovat kokonaisuudessaan melko matalia, mutta kuitenkin ne toimi-
vat huomiokohteena metsäisessä ympäristössä valkean siluettinsa myötä. Julkisivupinta on
vaalea julkisivutiili ja kellotapulien osalta puhdasvalettu betoni. Kappelissa tärkeänä julkisivuai-
heena ovat kulmikkaat kattoikkunat ja lasitukset. Huoltopihan ja hautausmaan luonnonkivi-
muurit toimivat yhdistävänä tekijänä ympäristössä.

Siunauskappeli ja hautausmaan rakennukset ovat säilyneet hyvin alkuperäisinä vuoden 1987
suunnitelmiin verrattuna, eikä ole tietoja merkittävistä muutoksista. Kohde sijaitsee valtakun-
nallisesti arvokkaalla Kokemäenjokilaakson kulttuurimaisemassa sekä maakunnallisesti merkit-
tävässä Gammelgårdin alueella. Kappeli huoltopihoinen jää kuitenkin Ulvilan kirkko ja sen
ympäristön RKY-alueen rajauksen ulkopuolelle.

Kohdeluokka	A
Arvot	R mrp, edustavuus, alkuperäisyys, M osa maisemakokonaisuutta
Arvottaminen	Siunauskappelin kokonaisuus edustaa postmodernismin rakennustyyliä sekä 1980-luvun arkkitehtuuria. Kappeli, huoltorakennus ja kellotapuli ovat säilyneet varsin alkuperäisessä kunnossaan ja muodostavat uuden hau- tausmaan kanssa paikallisesti merkittävän miljööni Ulvilan kirkkoympäristön RKY-alueen rajalla. Kohde kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Kokemä- enjokilaakson kulttuurimaisemaan sekä maakunnallisesti merkittävään Gammelgårdin alueeseen.

Kuvaliite

Kuva 4.174. Näkymää hautausmaan pääkäytävästä lounaasta katsottuna ja sen taustalla olevasta siunauskappelista.

Kuva 4.175. Näkymä hautausmaan koillispuoleisesta portista Hautausmaantielle. Oikealla siunauskappeli ja sen takana oleva huoltopiha ja huoltorakennus. Alkuperäisessä suunnitelmassa puurivit eivät ole enää olemassa.

Kuva 4.176. Siunauskappelin pohjoisjulkisivu. Oikealla pääsisäänkäynti katoksineen.

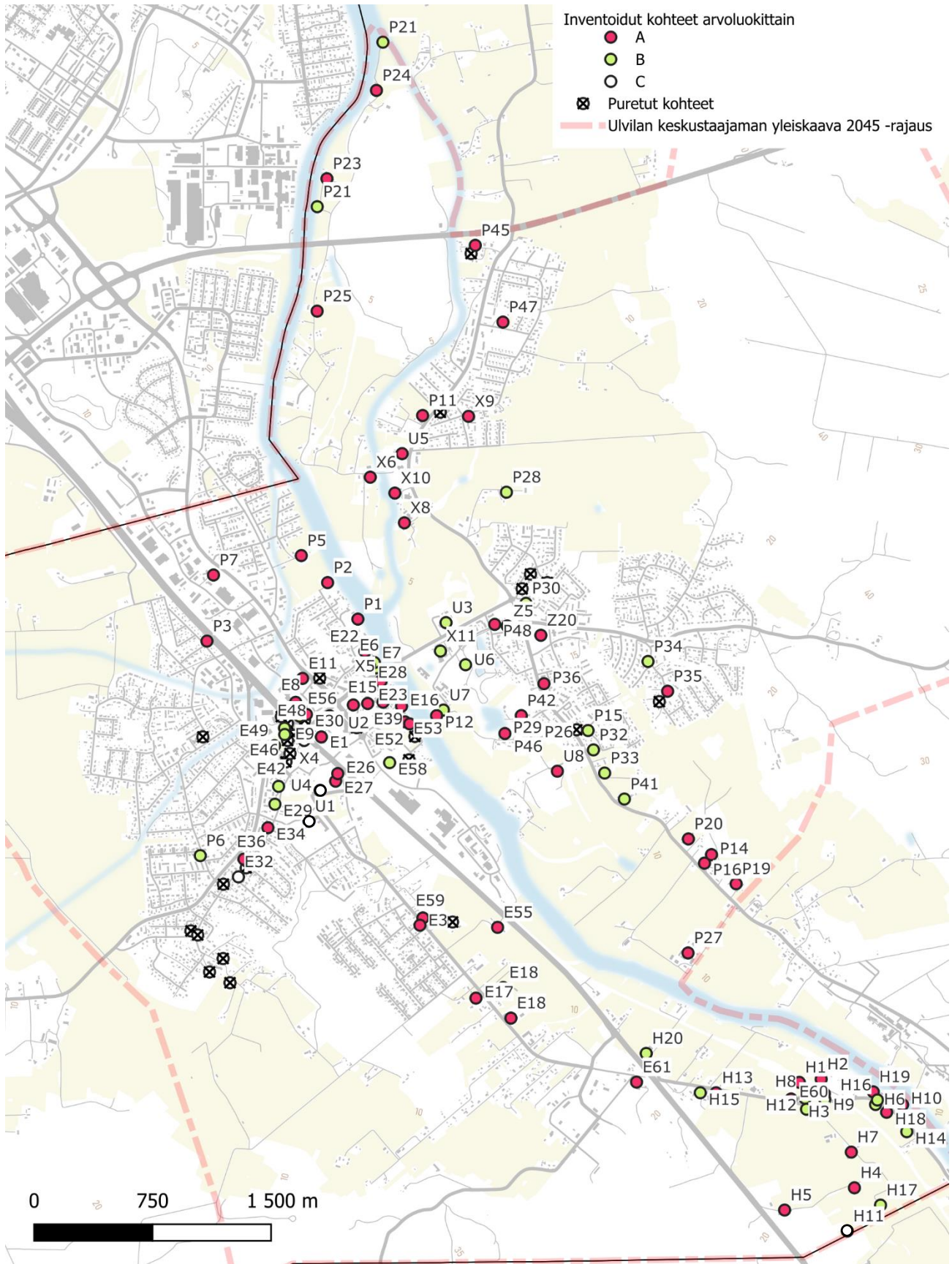

Kuva 4.177. Siunauskappeli erottuu metsäkasvillisuudesta hautausmaan portilta katsottuna. Kappelin pohjoispuolella on alkuperäisen suunnitelman mukainen nurmikenttä.

Kuva 4.178. Siunauskappelin sisäänkäynnin keskilinjalla oleva kellotapuli, joka sijaitsee hautausmaan kivimuurin toisella puolella.

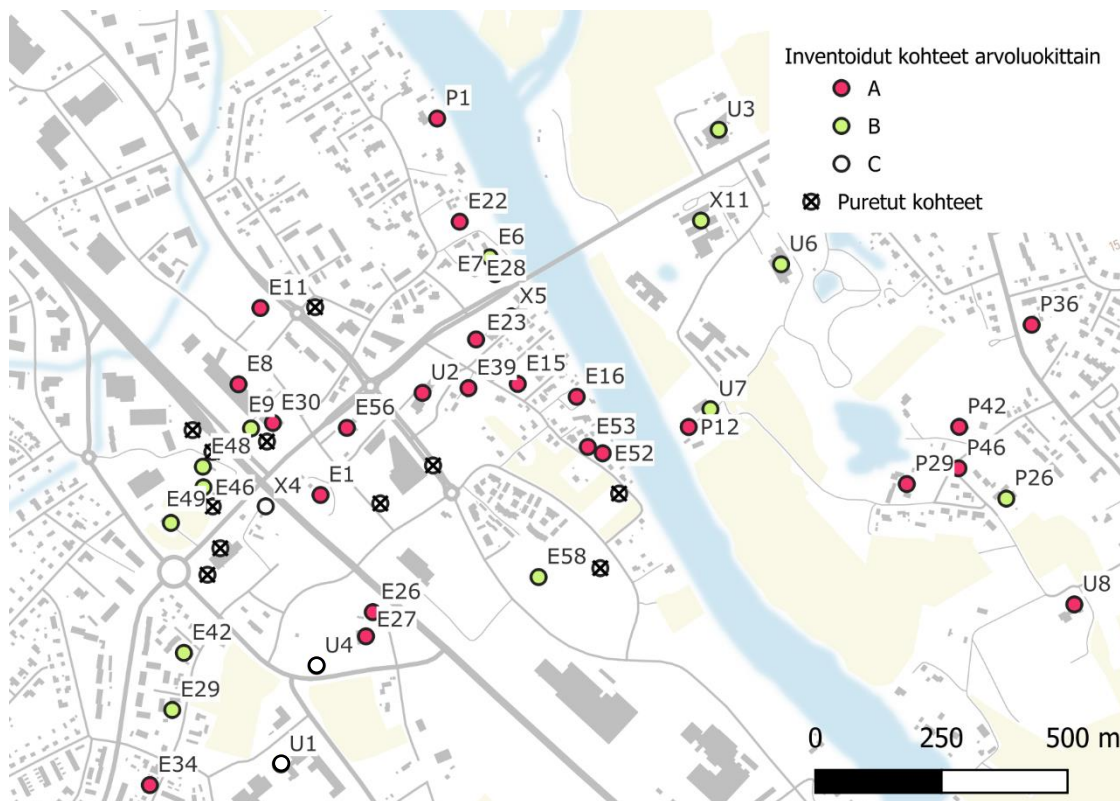
4.3 Inventoidut kohteet

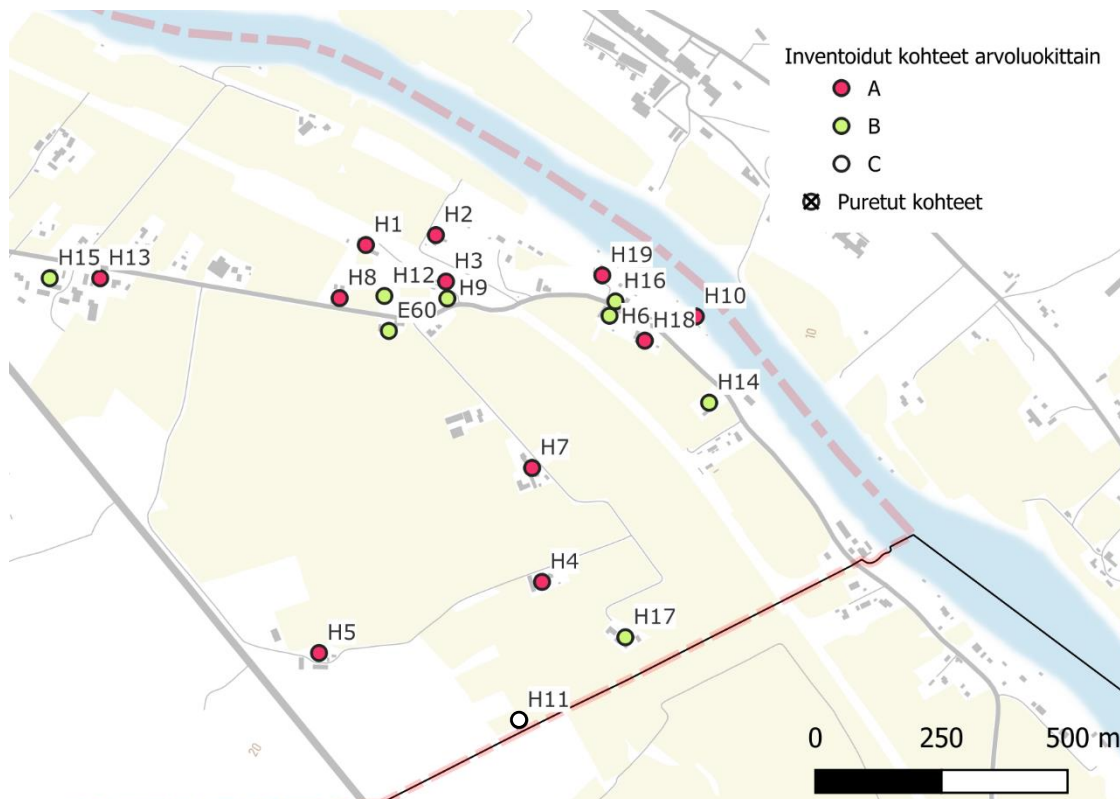
Kuva 4.179 Arvotetut (koodit ks. Taulukko 3) ja puretut kohteet koko alueelta. Suurennotset Friitalan ja Haistilan alueilta kuvissa Kuva 4.180 ja Kuva 4.181. Tarkempi kartta liitteessä 1.

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 4.180 Arvotetut ja puretut kohteet. Suurenos Friitalan alueelta.

Kuva 4.181 Arvotetut ja puretut kohteet. Suurenos Haistilan alueelta. Punainen katkoviiva on yleiskaavahankkeen raja.

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Työ sisältää kiinteistöjen inventoinnin ja kulttuurihistoriallisten arvojen arvioimisen. Maastoinventoinnit käsittävät kohteiden valokuvauksen ja tarkastelun maastossa. Tarkastelu keskittyy kohteiden yleisiin ulkopuolisiin tekijöihin kuten pihapiiriin, julkisivuun ja sen yksityiskohtiin sekä kokonaisuuteen ilman sisätilojen tutkimista. Selvitykseen kuului inventoitujen alueiden ja rakennuskohteiden tietojen päivittäminen Satakunnan Pakki -tietokantaan.

Taulukko 3. Inventoidut kohteet.

Alue	Nro	Nimi	Osoite	Arvo- luokka	Arvot
Friitala	E 01	Friitalan ratavartijan mökki	Friitalantie 15	A	H, R, M
Friitala	E 08	Friitalan nahkatehdas	Friitalantie 11	A	H, R, M
Friitala	E 11	Friitalan tehtaan kerho	Tehtaantie 1	A	H, R, M
Friitala	E 15	Ranta-Heikkilä	Koulukuja 18	A	H, R, M
Friitala	E 16	Äyräs	Koivuranta 7	A	H, R, M
Friitala	E 17	Koskinen	Pitkärannantie 163	A	H, R, M
Friitala	E 18	Koskela	Pitkärannantie 166	A	H, R, M
Friitala	E 20	Valtavainio	Pitkärannantie 186	A	H, R, M
Friitala	E 22	Spinkkilä / Pitkävainio	Kotipolku 1 / Lauttaranta 14	A	H, R, M
Friitala	E 23	Sillankorvan koulu (Lääkäri)	Lääkäripolku 2	A	H, R, M
Friitala	E 26	Lepola	Välmäntie 10	A	H, R, M
Friitala	E 27	Pirttipohja / Seurojentalo	Välmäntie 6	A	H, R, M
Friitala	E 28	Virtalahti	Lauttakuja 4	A	H, R, M
Friitala	E 30	Friitalan nahan entinen pääkonttori	Karvarintie 4	A	H, R, M
Friitala	E 34	Laaksomaa	Palokuja 17	A	H, R, M
Friitala	E 36	Metsäoja	Palokuja 39	A	H, R, M
Friitala	E 39	Pelttari	Koulukuja 11	A	H, R, M
Friitala	E 52	Jokiranta	Koulukuja 38	A	H, R, M
Friitala	E 53	Äyräs	Koulukuja 36	A	H, R, M
Friitala	E 55	Yli-Rantala	Helsingintie 347	A	H, R, M
Friitala	E 56	Ali-Rantala Mattila	Friitalantie 14	A	H, R, M
Friitala	E 61	Rintala	Pitkärannantie 285	A	H, R, M
Haistila	H 01	Haistilan asema	Haistilan asema 18	A	H, R, M
Haistila	H 02	Asemamiehen talo 29/21	Haistilantie 124	A	H, R, M
Haistila	H 03	Ratavartijan asunto	Haistilan asema 3	A	H, R, M
Haistila	H 04	Männistö	Ruusintie 61	A	H, R, M
Haistila	H 05	Hakanpää	Helsingintie 572	A	H, R, M
Haistila	H 13	Ojala II	Haistilantie 41	A	H, R, M
Haistila	H 19	Suoranta (Haistilan entinen koulu)	Haistilan koulukuja 2	A	H, R, M
Friitala	P 01	Hellemaa no 10	Pinkkiläntie 9	A	H, R, M
Friitala	P 02	Villa Helleranta	Pinkkiläntie 21	A	H, R, M
Friitala	P 03	Vainiola / tontti 14 / VII	Peltotie 23	A	H, R, M
Friitala	P 05	Vainio-Mattila	Vanha-Harmaalinnantie 12	A	H, R, M
Friitala	P 07	Hakanen	Hakasenkuja 1a	A	H, R, M
Friitala	P 09	Tontti 518-1	Nahkurintie 22	A	H, R, M
Pappila	P 11	Rantama	Kirkkotie 146	A	H, R, M

Alue	Nro	Nimi	Osoite	Arvo- luokka	Arvot
Pappila	P 12	Pappila	Pappilantie 7 B	A	H, R, M
Ravani	P 14	Koivisto	Ravanintie 220	A	H, R, M
Ravani	P 19	Mäkikiuru	Ravanintie 240	A	H, R, M
Ravani	P 20	Äärilä (Kylä-Äärilä)	Ravanintie 216	A	H, R, M
Saari	P 24	Tenho	Alisennokantie 104	A	H, R, M
Saari	P 25	Tuomi	Saarentie 181	A	H, R, M
Vanhakylä	P 27	Ravanin Kasarmi, Ravanin leiri (Ravanin tila)	Leiritie 31, Ravani	A	H, R, M
Vanhakylä	P 29	Rostedt	Vanha Pajatie 15	A	H, R, M
Vanhakylä	P 36	Mäki	Ravanintie 58	A	H, R, M
Vanhakylä	P 42	Kotirinne	Järvitie 3	A	H, R, M
Vanhakylä	P 47	Mynsteri	Hanhikkitie 4	A	H, R, M
Vanhakylä	P 48	Vanha koulu (Hakatie)	Hakatie 4	A	H, R, M
Friitala	U 02	Ulvilan kirjasto	Koulukuja 2	A	H, R, M
Saari	U 05	Seurakuntakoti Ulvilan kirkkotupa	Saarentie 5	A	R, M
Vanhakylä	U 08	Kappeli uudella hautaismaalla	Hautausmaantie 22	A	R, M
Friitala	X 05	Ulvilan lukio	Lääkärinpolku 4	A	H, R, M
Saari	X 06	Saaren kartano	Saarentie 34-36	A	H, R, M
Vanhakylä	X 08	Isokartano (Paalan tila)	Kirkkotie 80	A	H, R, M
Vanhakylä	X 10	Trumetarin kartano	Kirkkotie 98	A	H, R, M
Vanhakylä	Z 20	Ulvilan Kaupungintalo	Loukkurantie 1	A	H, R, M
Friitala	E 03	Härmä	Ainonkuja 3	B	R, M
Friitala	E 06	Laineranta	Lauttaranta 17	B	H, R, M
Friitala	E 07	Sillankorva	Lauttaranta 19	B	H, R, M
Friitala	E 09	Nahkatehtaan asuinrakennus (Friitalan tehtaanjohtajan asunto I)	Karvarantie 4	B	H, R, M
Friitala	E 29	Muistola	Palokuja 9	B	H, R, M
Friitala	E 38	Santamaa	Välikuja 1	B	H, R, M
Friitala	E 42	Vehkala	Palokuja 3	B	H, M
Friitala	E 46	Nummi III	Terveläntie 6	B	H, R, M
Friitala	E 48	Tervelä (Nyk. Koivula)	Terveläntie 9	B	H, R, M
Friitala	E 49	Autere	Siltatie 2	B	H, R, M
Friitala	E 58	Friitalan partiopirtti	Satakunnantie 4	B	H, R
Friitala	E 59	Salakari	Pitkärannantie 102	B	H, M
Friitala	E 60	Kytölä	Pitkärannantie 273	B	H, R, M
Haistila	H 07	Kataja	Ruusintie 33	B	H, R, M
Haistila	H 08	Heino	Haistilantie 84	B	H, R, M
Haistila	H 09	Kulma	Haistilantie 100	B	H, R, M
Haistila	H 16	Rantatila	Haistilantie 144	B	H, R, M
Haistila	H 17	Paavonmaa	Ruusintie 84	B	H, R, M
Haistila	H 20	Ylänkö	Koskikuja 2	B	H, R, M
Haistila	H 21	Hietaranta	Hietarannantie	B	M
Friitala	P 06	Tontti 350 / 4	Finnepäkinntie 8	B	H, R, M
Ravani	P 15	Vanhala	Kotoniityntie 2	B	R, M

Alue	Nro	Nimi	Osoite	Arvo- luokka	Arvot
Ravani	P 16	Laine	Ravanintie 218	B	H, R, M
Saari	P 21	Uittosaari	Alisennokantie	B	H, R, M
Saari	P 23	Koivula	Alisennokantie	B	H, R, M
Vanhakylä	P 26	Hopeakuusi	Tuomolantie 8–10	B	R, M
Vanhakylä	P 28	Raita	Kurkikankaantie 40	B	H, R, M
Vanhakylä	P 30	Sandholm	Selmantie 3	B	H, R, M
Vanhakylä	P 32	Brander (Vanhankylän työväentalo)	Ravanintie 100	B	H, M
Vanhakylä	P 33	Kotovainio	Ravanintie 128	B	H, R, M
Vanhakylä	P 34	Palonpää	Metsäkulmantie 5	B	H, R, M
Vanhakylä	P 35	Koski	Metsäkulmantie 14	B	H, M
Vanhakylä	P 41	Takala	Ravanintie 146	B	H, R, M
Vanhakylä	P 45	Rajasilta	Rajasillantie 13	B	H, R, M
Vanhakylä	P 46	Pajala	Vanha Pajatie 10	B	H, M
Vanhakylä	U 03	Ulvilan paloasema ja päiväkoti	Kiltatie 1	B	R, M
Vanhakylä	U 06	Ulvilan vapaa-ajankeskus kaskelotti	Pappilantie 2	B	H, M
Vanhakylä	U 07	Pappilan uudisrakennukset	Pappilantie 7	B	R, M
Friitala	X 03	Palokuja 3	Palokuja 3	B	H, M
Vanhakylä	X 07	Vanhakylän koulu	Hakatie 1	B	H, R, M
Vanhakylä	X 09	Sikatorintie 7	Sikatorintie 7	B	R, M
Vanhakylä	X 11	Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala	Välskärintie 1	B	H, R, M
Friitala	E 05	Santanen	Etupalokuja 13	C	H, R
Friitala	E 14	Raitaranta	Lääkärinpolku 13	C	H, M
Friitala	E 19	Ylinen	Sivukuja 10	C	H, M
Friitala	E 32	Saranpää	Palokuja 32	C	H, R, M
Friitala	E 33	Raimola	Palokuja 19	C	M
Friitala	E 35	Kesälä I	Pitkärannantie 63	C	H, M
Friitala	E 45	Nummi II	Terveläntie 8	C	H, R, M
Haistila	H 06	Uustalo	Haistilantie 143	C	H, M
Haistila	H 11	Metsäranta	Helsingintie 618	C	R, M
Haistila	H 12	Tammi	Haistilantie 94	C	H, M
Haistila	H 14	Perko	Haistilantie 167	C	H, M
Haistila	H 15	Rajala	Haistilantie 31	C	H, M
Haistila	H 18	Krouvi	Haistilantie 149	C	H, M
Saari	P 22	Rinne	Alisennokantie 20	C	H, M
Friitala	U 01	Friitalan koulu	Kaarinantie 2	C	H, R, M
Friitala	U 04	Pesäpallostadion, Ulvilan Automaatio Arena	Vanha Helsingintie 8	C	H, R
Friitala	X 01	Hakala	Etupalokuja 12	C	H, R
Friitala	X 02	Paloranta	Palokuja 16	C	M
Friitala	X 04	Salmi	Etupalokuja 15	C	H, R
Friitala	-	Laitämäki	Niittytie 10	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Vainiola	Asematie	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Friitalan tehtaanjohtajan asunto II	Karvarintie 4	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Arvela	Eliaksentie 39	PURETTU	MENETETTY

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Alue	Nro	Nimi	Osoite	Arvo- luokka	Arvot
Friitala	-	Vihermaa	Hallamaantie 1	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Viljaranta	Koulukuja 45	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Vallila	Tommilantie 3	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Harmaja	Eliaksentie 2	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Koivusalmi	Puolukkapolku 48	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Kiviniemi	Eliaksentie 24-26	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Jokela	Terveläntie 2	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Riihipelto / Joukari	Etupalokuja 4	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Toivola	Etupalokuja 25	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Nummi I	Terveläntie 4	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Tilkkula	Etupalokuja 29	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Uusitalo / Kunta-Uusitalo	Etupalokuja 6	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Rauhala	Koulukuja 66	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Hiekkapelto	Pitkärannantie 114	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Uusitalo	Asematie	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Tontti 517-1	Nahkurintie 5	PURETTU	MENETETTY
Friitala	-	Tontti 336 / 8	Palokuja 59	PURETTU	MENETETTY
Pappila	-	Ruohonen	Sepäntie 5	PURETTU	MENETETTY
Ravani	-	Tontti 16/5 (Toverimaja)	Ravanintie	PURETTU	MENETETTY
Vanhakylä	-	Paasikivi	Mäenpääntie 2	PURETTU	MENETETTY
Vanhakylä	-	Ruohonen	Sepäntie 11	PURETTU	MENETETTY
Vanhakylä	-	Murtola	Rajasillantie 14	PURETTU	MENETETTY
Vanhakylä	-	Multala	Sepäntie	PURETTU	MENETETTY
Vanhakylä	-	Valli	Tatarkuja 8	PURETTU	MENETETTY

5 Yhteenveto

Raportointityön sisältö noudattaa osayleiskaavan rakennusinventointivaatimuksia sekä Satakunnan Museon vaatimuksia. Lisäksi työssä kiinnitettiin huomiota rakennustutkijan Liisa Nummelinin laatimaan vuoden 2019 muistioon, joka sisältää alueiden ja kohteiden esivalintoja. Alueiden ja kohteiden lopullinen lista valmistui kenttätöiden jälkeen. Kohde- ja aluekorttien, arviointien ja perustelujen luonnokset on kommentoitu ja yhteensovitettu Satakunnan museon rakennustutkija Olli Joukion kanssa, joka ohjasi lopullista valmistelua sekä tietojen siirtoa Pakki-tietokantaan.

Tutkimuksen ja inventoinnin lähtökohdat ja museoviranomaisten yksilöimät Ulvilan inventoinnin päivytstarpeet olivat seuraavat:

- Vanhentuneet kohteiden inventointitiedot 1990-luvulta tuli tarkistaa, päivittää nykytilan kuvauksella, puutteelliset tiedot tuli täydentää ja korjata. Kiinnitettiin enemmän huomiota kohteisiin, joiden arvoluokka on tämän inventoinnin yhteydessä todettu muuttuneen.
- Pientaloalueet, jotka edustavat 1960–1970-lukua ja muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia, tuli inventoida. Näiden alueiden nykytila tuli kartoittaa ja niiden kulttuurihistoriallinen merkitys, arvot ja alkuperäisten piirteiden säilyneisyys tuli selvittää. Liisa Ensijaisesti tarkastettiin Nummelinin muistiossa olevat, aikaisemmin inventoimattomat, modernin rakennusperinnön alueet mukaan lukien Myyrynpellontien ja Palonpääntien ympäristöt (tässä raportissa mainittu nimellä Palonpään länsiosa), Mukulamäki, Suurpää, Hannula, Loukkura, Vainiola ja Koulukujan ympäristö. Kenttätöiden aikana kuitenkin tuli esiin lisäksi Rantalan ja Krapiston alueet, joiden 1960–1980-luvun rakennuskaavan mukainen toteutus ja kaupunkikuvalliset piirteet ovat säilyneet hyvin.
- Friitalassa ja Vanhakylässä tuli inventoida keskustan julkisia moderneja rakennuksia 1960-luvulta aina 1980-luvulle asti. Kesäkuun katselmuksessa ja kokouksissa museoviranomaisen kanssa inventoitaviksi rakennuskohteiksi nostettiin mm. Ulvilan kirjasto, Paloasema, Terveyskeskus sekä Friitalan koulu. Oli tärkeä tutustua näiden kohteiden lupa-asiakirjoihin säilyneisyyden arviointia ja modernin arvottamista varten, kohteiden mahdollisia jatkosuunnitelmia varten.

Yleisenä huomiona tuli esiin, moni aikaisemmin inventoiduista, ennen vuotta 1945 rakennetuista kohteista, on purettu 1990-luvun jälkeen. Näitä on yhteensä 28 kohdetta. Suurin osa puretuista kohteista sijaitsi Friitalan alueella, infrastruktuurin tai keskusalueiden kehityssuunnitelmien tiellä. Näin ollen aluekokonaisuudet, joiden historia ja arvot liittyvät toisiinsa, on palstoitettu ja entisen kyläkuvan yhtenäisyys ei ole enää läsnä.

Helsingintien laajentaminen lounaissauntaan sekä Siltatien laajentuminen ja kevytliikenteen järjestelyt ovat vaikuttaneet Terveläntien ympäristöön, josta rakennukset ja niiden pihapiirit ovat hävinneet laajennusalueiden osalta: Jokela, Toivola, Nummi ja Tiikkula. Myös Etupalokujan varrella rakennuskanta on purettu uuden liikekeskuksen tieltä: kyseisiä kohteita ovat Kunta-Uusitalo ja Riihipelto/Joukari. Etupalokujan linjaus, joka on ollut aikoinaan Palokujan jatkeena, on merkittävästi muuttunut paikoitusalueiden rakentamisen takia, eikä vanhan tieverkoston jatkuvuus ole enää havaittavissa.

Kaupungin kaupunkirakennetta on kehitetty myös Hansa-marketin alueella, josta on purettu kaksi kohdetta 1990-luvun lopussa: Vainiola ja Uusitalo. Katuverkosto on uudelleen muotoiltu Vanhan Helsingintien jatkovarren ja liiketalon toteutuksen takia. Tämän seurauksena Friitalan aseman ja Ali-Rantalan liittyminen lähiympäristöön on muuttunut. Liikkuminen ja liikennöinti

kiinteistöihin on siirretty, alueen luonne on muuttunut julkiseksi, joka on osaltaan vaikuttanut pihapiirien eristäytymiseen ympäristöstä.

Palokujan lounaisvarrella on muutama purettu rakennus, Koivusalmi ja Tontti 336/8, sekä pari merkittävästi ulkoasultaan muutettua taloa. Kyseisten talojen muutokset koostuvat vanhan talon purkamisesta ja uuden talon rakentamisesta sen paikalle, tai ulkovaipan korjauksesta, jonka seurauksena kohteen ulkoasu on merkittävästi muuttunut ja sen arvot on menetetty. Kiinteistötasolla tehtyjä merkittäviä muutoksia on havaittavissa lisäksi Hormiston alueella Eliaksentien ja Vuohitien ympäristössä, jossa kaikki aikaisemmin inventoidut kohteet on jo purettu: Vihermaa, Harmaja, Kiviniemi, Laitämäki ja Arvela. Osassa kiinteistöistä aitat ja muut apurakennukset ovat edelleen säilyneet, vaikkakin päärakennus on korvattu uudella. Koska aiemmat arvioinnit koskevat päärakennusta, nämä kohteet on merkitty siten puretuksi ja arvot kadonneiksi.

Rakennusten korvaaminen uudella vanhoissa pihapiireissä ja maatilakiinteistöissä ilmenee myös Vanhakylän alueella. Muutokset ovat heikentäneet arvoja merkittävästi tai arvoja ei enää ole. Mukulamäen alueella Sepäntien varrella kolme vuonna 1999 inventoitua kohdetta on purettu ja osa on ehditty korvaamaan uudella päärakennuksella: Ruuhonen, Ruuhonen ja Murtala. Alueen miljöö on muuttunut merkittävästi verrattuna 1970-luvun tilanteeseen. Rakennuskaavan myötä vanha tieverkostoa jatkettiin ja suoristettiin, alue täydennysrakennettiin ja asutuksen identiteetti katosi uuden lähiöalueen myötä.

Suurella osalla puretuista rakennuksista Ulvilan keskustaajamassa on ollut 1990-luvun inventointien mukaan rakennushistoriallinen ja maisemallinen arvo. Mukulamäen ja Hormiston pienentalomiljöössä arvojen merkittävä heikentyminen on huomattavaa. Paikalliskontekstissa merkittävät maatilakokonaisuudet ja kaupunkirakenteen ominaispiirteet eivät ole enää havaittavissa, muutoin kuin tie- ja katuverkoston osilta.

Purettujen kohteiden piiriin kuuluvat myös 1910-luvun Friitalan tehtaanohtajan asunto sekä Nahkurintien asuinalueen 1940-luvulla rakennettu huoltorakennus (Tontti 517/1). Nämä rakennukset ovat olleet osana maakunnallisesti merkittäviä aluekokonaisuuksia, Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue sekä Friitalan Nahka Oy:n asuinalue⁹. Alueiden historiallinen todistusvoima on edelleen tärkeä arvotekijä, mutta rakennusten purkaminen on vaikuttanut fyysisesti katukuvaan sekä aineettomasti alueiden kertovuuteen.

Toisaalta jäljelle jääneissä kohteissa Friitalassa, Haistilassa ja Vanhakylässä arvoluokat ja ominaispiirteet ovat pääosin hyvin säilyneitä, vaikka rakennuskannan kunto on osin huonontunut. Osassa rakennuksista-ulkoasuun on tehty vuosien varrella muutoksia kuten lämpöpumppujen asentaminen tai kuistien rakentaminen asuinrakennuksiin, rakennusosien tai julkisivumateriaalin uusiminen sekä värityksen muutokset. Yleensä alkuperäinen ulkoasu näissä rakennuksissa on palautettavissa. Edellä esitetyn kaltaiset muutokset ovat vaikuttaneet päivitetessä arvoja noin 20 kohteessa. 1990-luvun inventointikorteilla esiintynyt arvoluokittelu (A/B, B/C) on korvattu vastaamaan pääluokkia A-, B- tai C-kriteereineen. Arvioinnissa ja arvottamisessa on otettu huomioon myös kohteen asema osana valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Poikkeuksellisesti hyvin säilyneinä kohteina voidaan mainita Kokemäenjoen länsirannan maakunnallisesti merkittävään miljööseen kuuluvat huvilat (Hellemaa, Villa Helleranta). Nämä liittyvät Friitalan nahkatehtaan 1940-luvun historiaan ja edustavat funktionalismia. Friitalan nahkatehtaan maakunnallisesti merkittävä alue ja siihen

⁹ Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt 2023, 160.

sisältyvät rakennukset sekä kartanokokonaisuudet, kuten Saaren kartanon, Isokartanon, Tru-metarin, Vaino-Mattilan, Spinkkilän pihapiirit ovat säilyneet myös poikkeuksellisen hyvin.

Ensimmäistä kertaa kesällä 2023 inventoidut 1960–1980-luvuilla toteutetut pientaloalueet (Uo-tila, Suurpää, Rantala, Loukkura, Palonpää, Krapisto) ovat edustavia ja todistavat aikakauden suunnitteluperiaatteista. Yleensä alueet on huolellisesti suunniteltu kokonaisuutena, minkä voi päätellä yhtenevistä rakennus- ja kiinteistöominaisuuksista, vaikka kaikkien alkuperäistä rakennuskaavaa ei löydetty vertailtavaksi tämän inventoinnin yhteydessä. On huomioitava, että 1970–1980-luvun alueilla talotyypit toistuvat, mutta katuverkostossa ja asemakaavallisessa ratkaisussa on myös suunnittelukokeiluja (mm. Krapistossa, Rantalassa ja Palonpään länsi-osassa). Usein luonnollinen viherympäristö ja kasvillisuus on pyritty säilyttämään ja sitä kautta edistämään luonnonläheisyyttä. Merkittäviä puuriviä on suunniteltu erityisesti pääteiden varrelle. Suunnitteluideat ovat rakennuskaavan mukaisia ja edelleen helposti tunnistettavissa. Mynsterin alueen osalta maakunnallisesti merkittäväksi on yksilöity Sauramotien ja Tyräkkien ympäröimä pienalue, jonka talotyyppi on ainutlaatuinen. Tässä inventoinnissa vuonna 2023 kuitenkin Mynsterin paikallisesti arvokkaaseen alueeseen on liitetty koko ensimmäisen vuoden 1975 rakennuskaavan mukainen alue. Sillä on tunnistettavissa Ulvilan keskustaaajamalle tyypillinen rakennustyyppi ja kiinteistörajoitus.

Tässä inventoinnissa paikallisesti merkittäväksi alueeksi merkityn Vainiolan raja-alue on maakunnallisesti merkittävän alueeseen verrattuna suurempi. Uuteen rajaukseen sisältyvät lisäksi kiinteistöt, jotka 1980-luvun ensimmäinen rakennuskaavan mukaan oli jo rakennettu, sekä Saaritien länsivarren kiinteistöt, jotka ovat vuoden 1987 rakennuskaavan mukaisia. Jälleenrakennuskauden miljöön omaleimaista tieverkostoa oli jatkettu Saaritien, Korpikujan ja Kuusikkokujan osalta jo 1960–1970-luvuilla etelään ja länteen, säilyttäen 1950-luvun muotoiluperaatteita. Myöhemmin muodostuneet kiinteistöt sopeutuivat omakotialueen mittakaavaan ja rakennusten sijoitteluperiaatteisiin. Myös luonnollinen metsäkasvillisuus on pyritty säilyttämään pihapiireissä.

Valtakunnallisesti arvokkaaseen Kokemäenjoen laakson kulttuurimaisemaan rajautuva Koulu-kujan ympäristö inventoitiin ja tiedot päivitettiin kesällä 2023. Alueella on tapahtunut kohde- ja kiinteistömuutoksia vuosien varrella, mutta se muodostaa edelleen arkkitehtonisesti monikerroksisen ja kaupunkikuvallisesti merkittävän maisemakokonaisuuden.

Tässä raportissa esitetyt kohdekorttien kohteet ovat pääosin 1970–1980-lukujen modernia arkkitehtuuria edustavia julkisia rakennuksia. Modernit rakennuskohteet ovat tärkeitä so-tiemme jälkeisen Ulvilan asutushistorian näkökulmasta. Ne kertovat Ulvilan muutoksesta maanviljelyspitäjästä Porin asuinkunnaksi. Kohteiden säilyneisyys on pääosin hyvä ja niissä on todettu vähintään paikallisia rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Yleensä kohteilla on paikallinen arkkitehtoninen merkitys postmodernismin edustajina ja ne on arvotettu A- ja B-luokan kohteina.

Modernille aikaudelle tärkeimmät ilmiöt ovat edustavuus, säilyneisyys ja alkuperäisyys sekä osin tyypillisuus Ulvilan ja Satakunnan kontekstissa. Erityisesti Ulvilan kirjasto, Ulvilan kaupungintalo ja kappeli uudella hautausmaalla ovat säilyneet alkuperäisen suunnitelman mukaisia, hyvin edustavina kohteina ja toimivat omilla alueillaan huomiomerkinä. Osa valituista koh-teista sijaitsee valtakunnallisesti ja/tai maakunnallisesti merkittävässä kulttuuriympäristössä (Ulvilan kirkko ja ympäristö, RKY 2009) tai valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella (Kokemäenjoen laakson kulttuurimaisema). Arvokkaiden alueiden rajaukset eivät aina täsmää, joten liittyminen niiden raja-alueisiin saattaa myös vaikuttaa kohteiden maisemallisiin arvoihin. Osana valtakunnallisesti merkittävää RKY-aluetta voidaan nostaa Paloasema, Seurakuntakoti,

Pappilan uudisrakennukset ja hautausmaan kappeli. Nämä rakennukset, paitsi Paloasema, kuuluvat myös maakunnallisesti merkittävään miljööseen (Ulvilan kirkon seutu, Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa). Paloasema, Vapaa-ajankeskus Kaskelotti ja Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala sijaitsevat maakunnallisesti ja valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen läheisyydessä. Ulvilan kaupungintalo on erikseen luokiteltu omana maakunnallisesti arvokkaana alueena (Satakunnan rakennusperintö 2023).

Historialliset arvot liittyvät Ulvilan taajaman palvelujen kehittämiseen ja modernin kaupunkisuunnittelun ilmiöihin, mm. sivistys, modernit urheilu- ja liikuntapalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä hallintohistoria. Näistä esimerkkeinä voidaan nostaa Friitalan koulu, Ulvilan kirjasto, Pesäpallostadion, Vapaa-ajankeskus Kaskelotti, Ulvilan SOTE-keskus ja Kaupungintalo.

6 Kuvaluettelo

Kuva 2.1 Inventoidut kohteet ja alueet.....	6
Kuva 2.2. Ulvilan keskustaajaman yleiskaavan 2045 rajaus	7
Kuva 2.3. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja RKY-alueet.....	13
Kuva 2.4. Ulvilan keskustan maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt.....	14
Kuva 3.1. Vanhat alueet ja maatilojen talouskeskukset.....	15
Kuva 3.2. Kokemäenjoki, Haistilan lauttapaikka.....	17
Kuva 3.3. Ote isojakokartasta Ulvilan Vanhakylän alueelta vuosilta 1767–1768.....	18
Kuva 3.4. Ote isojakokartasta Ulvilan kirkonseudun alueelta vuosilta 1767–1768.....	19
Kuva 3.5. Ulvilan kirkko.....	20
Kuva 3.6. Saaren kartanon päärakennus.....	20
Kuva 3.7. Friitalan tehdas idästä katsottuna.....	21
Kuva 3.8. Friitalan tehdas.....	22
Kuva 3.9. Esimerkki Friitalan työntekijöiden asunnoista Nahkurintiellä.....	22
Kuva 4.1. Inventoidut modernit alueet.....	23
Kuva 4.2. Vainiolan paikannuskartta.....	25
Kuva 4.3. Vainiolan ilmakekuva vuodelta 1946.....	27
Kuva 4.4. Vainiolan alue vuoden 1962 peruskartalla.....	27
Kuva 4.5. Vainiolan ensimmäinen rakennuskaava vuodelta 1983.....	27
Kuva 4.6. Näkymä Saaritieltä.....	28
Kuva 4.7. Näkymä Korpikujasta.....	28
Kuva 4.8. Näkymä Vainiolantieltä.....	28
Kuva 4.9. Näkymä Peltotieltä.....	28
Kuva 4.10. Koulukujan alueen paikannuskartta.....	29
Kuva 4.11. Friitala vuoden 1928 taloudellisella kartalla.....	31
Kuva 4.12. Koulukujan ympäristön ilmakekuva vuodelta 1946.....	31
Kuva 4.13. Koulukujan alueen ilmakekuva vuodelta 1995.....	31
Kuva 4.14. Koulukujan ja Leppärannan kulma.....	32
Kuva 4.15. Rakennus Koivurannan kaakkoislaidalla.....	32
Kuva 4.16. Koulukujan varrella oleva maatilakiinteistö ja sen pihapiiri.....	32
Kuva 4.17. Kiinteistöt Koulukujan ja Kokemäenjoen rannan välillä.....	33
Kuva 4.18. Näkymä Koulukujan tontilta joelle päin.....	33
Kuva 4.19. Koulukujan eteläpuolen mutka, näkymä Langenintielle päin.....	33
Kuva 4.20. Hannulan paikannuskartta.....	34
Kuva 4.21. Hannula vuoden 1978 peruskartalla esitettynä.....	35
Kuva 4.22. Ote Hannulan alueesta vuoden 1987 peruskartasta.....	35
Kuva 4.23. Päivöläntie, näkymä etelään.....	35
Kuva 4.24. Päivöläntie, näkymä länteen.....	36
Kuva 4.25. Päivöläntie, näkymä pohjoiseen 1950-luvun maatarakennuksille.....	36
Kuva 4.26. Hakasenkujat, näkymä lounaaseen.....	36
Kuva 4.27. Suurpään paikannuskartta.....	37
Kuva 4.28. Suurpään alueen rakennuskaavamuutos, vahvistettu 1970.....	38
Kuva 4.29. Suurpään alue esitetty vuoden 1962 peruskartalla.....	38
Kuva 4.30. Suurpään peruskarttaote vuodelta 1978.....	38
Kuva 4.31. Mattilantie, näkymä luoteeseen pientaloalueelle.....	39
Kuva 4.32. Aittapolku, näkymä Pinkkiläntieltä lounaaseen.....	39
Kuva 4.33. Pientalo Pitkävainiontien varrella.....	39
Kuva 4.34. Katunäkymä Pitkävainiontien ja Mattilantien risteyksestä kaakkoon.....	39
Kuva 4.35. Näkymä Myllykujan ja Pinkkiläntien risteyksestä lounaaseen.....	40
Kuva 4.36. Kerrostaloja Kaivopolun varrella.....	40
Kuva 4.37. Näkymä Satakunnantieltä Suurpään kerrostaloalueelle.....	40
Kuva 4.38. Uotilan paikannuskartta.....	41

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 4.39. Uotilan alueen ilmakekuva vuodelta 1963.	43
Kuva 4.40. Uotilan peruskarttaote vuodelta 1978.	43
Kuva 4.41. Näkymä Metallitien ja Tinapolun risteuksesta.	43
Kuva 4.42. Malmitie katsottuna etelän suuntaan.	44
Kuva 4.43. Omakotitalo Metallitien varrella.	44
Kuva 4.44. Talo ja piha Sinkkipolun varrella.	44
Kuva 4.45. Omakotitalo Rautarannan laidalla.	45
Kuva 4.46. Hopearannan varrella oleva talo.	45
Kuva 4.47. Näkymä Uotilantien länsipäästä itään.	45
Kuva 4.48. Omakotitalot Uotilantien pohjoispuolella.	45
Kuva 4.49. Rantalan paikannuskartta.	46
Kuva 4.50. Ilmakekuva Rantalan alueesta vuodelta 1958.	47
Kuva 4.51. Rantalan vahvistettu rakennuskaava vuodelta 1970.	47
Kuva 4.52. Rantalan peruskarttaote vuodelta 1987.	48
Kuva 4.53. Ilmakekuva Rantalan alueesta vuodelta 1995.	48
Kuva 4.54. Rantalantie Pitkäpakintien puolelta katsottuna.	48
Kuva 4.55. Rantalantien lounaislaidalla oleva solmu.	48
Kuva 4.56. Nummelan paikannuskartta.	49
Kuva 4.57. Ilmakekuva Nummelan alueesta vuodelta 1958.	50
Kuva 4.58. Ilmakekuva Nummelan alueesta vuodelta 2001.	50
Kuva 4.59. Talo Veljestien pohjoisvarrella.	51
Kuva 4.60. Talo Veljestien etelävarrella.	51
Kuva 4.61. Talo Veljestien ja Finnepakintien risteuksessa. Parveke on lisätty talon länsipäättyyn.	51
Kuva 4.62. Mynsterin paikannuskartta.	52
Kuva 4.63. Vuonna 1975 vahvistettu Mynsterin rakennuskaava.	54
Kuva 4.64. Mynsterin alueen peruskartta vuodelta 1978.	54
Kuva 4.65. Mynsterin alueen peruskartta vuodelta 1987.	54
Kuva 4.66. Hanhikkitie katsottuna Kirkkotieltä itäsuuntaan.	55
Kuva 4.67. Näkymä Sikatorintiestä ja sen itävarrella olevista taloista.	55
Kuva 4.68. Puolitoistakerroksisia omakotitaloja Sikatorintieltä katsottuina.	55
Kuva 4.69. Tyräkkien etelävarrella olevat yksikerroksisia omakotitaloja.	56
Kuva 4.70. Maatilakiinteistö Sikatorintien mutkakohdalla.	56
Kuva 4.71. Korjattu talo Sauramotien ja Sikatorintien kulmassa.	56
Kuva 4.72. Talo Sauramotien varrella, tietävästi alkuperäisessä kunnossaan.	56
Kuva 4.73. Loukkuran paikannuskartta.	57
Kuva 4.74. Loukkuran ensimmäinen rakennuskaava, hyväksytty vuonna 1973.	58
Kuva 4.75. Ote Loukkuran peruskartasta vuodelta 1962.	59
Kuva 4.76. Loukkura vuoden 1978 peruskartalla esitettynä.	59
Kuva 4.77. Näkymä Ravanintieltä luoteeseen Vanhakyläntien risteuksen kohdalta.	59
Kuva 4.78. Näkymä Loukkurantien ja Pääskyntien eteläpuoleisesta risteuksesta.	59
Kuva 4.79. Omakotitalo Loukkurantien mutkan kohdalla mäen juurella.	60
Kuva 4.80. Rivitalo Loukkurantien ja Käräjätien kulmassa.	60
Kuva 4.81. Kaupungintalo Loukkurantieltä katsottuna.	60
Kuva 4.82. Kerrostalo Kaasmakuntien pohjoislaidalla.	61
Kuva 4.83. Kerrostalo Kaasmakuntien eteläpuolella.	61
Kuva 4.84. Tornitalot mäen rinteellä.	61
Kuva 4.85. Mukulamäen paikannuskartta.	62
Kuva 4.86. Ilmakekuva vuodelta 1958.	63
Kuva 4.87. Ote vuoden 1978 peruskartasta.	63
Kuva 4.88. Ote vuoden 1987 peruskartasta.	63
Kuva 4.89. Vanhempi rakennuskanta Tilhikujan alueella.	64
Kuva 4.90. Näkymä Mukulamäentieltä.	64
Kuva 4.91. Kevytliikenteelle tarkoitettu polku, jonka jatkeena koilliseen toimi Riikosentie.	64
Kuva 4.92. Tiirantien päate ja näkymä ympäröivään viljelymaisemaan Mukulamäen pohjoiseen.	65

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 4.93. Kiuruntien näkymä koilliseen.	65
Kuva 4.94. Palonpään paikannuskartta.	66
Kuva 4.95. Ilmakuva Palonpään alueesta vuodelta 1958.	67
Kuva 4.96. Palonpää esitetty vuoden 1978 peruskartalla.	68
Kuva 4.97. Palonpään ilmakuva vuodelta 1995.	68
Kuva 4.98. Kaasmarkuntien länsipuoli.	68
Kuvat 4.99. Omakotitaloja Kaasmarkuntien etelälaidalla.	69
Kuva 4.100. Talo Kumputiellä, Metsäkulmantien eteläpuolella.	69
Kuva 4.101. Talo Metsäkulmantien eteläpäässä.	69
Kuva 4.102. Näkymä viuhkamaisesta Palonpääntieltä alueen länsiosalla.	69
Kuvat 4.103. Omakotitaloja Palonpään länsiosalla.	70
Kuva 4.104. Katajamäentie Palonpään itäosalla.	70
Kuva 4.105. Tähtisentien pohjoispäässä oleva viherkenttä.	70
Kuva 4.106. Krapiston paikannuskartta.	71
Kuva 4.107. Vuonna 1980 vahvistettu Krapiston alueen rakennuskaava.	73
Kuva 4.108. Krapiston alueen vuoden 1978 peruskartalla.	73
Kuva 4.109. Krapisto merkitty vuoden 1987 peruskartalle.	73
Kuva 4.110. Krapistontie pohjoiskaari.	74
Kuva 4.111. Omakotitaloja Santakankaantien ja Kaasmarkuntien risteyksessä.	74
Kuva 4.112. Talot Santakankaantien ja Heikkiläntien risteyksessä.	74
Kuva 4.113. Friitalan koulun paikannuskartta.	76
Kuva 4.114. Friitalan koulun alkuperäisen osan julkisivu lounaaseen.	77
Kuva 4.115. Alkuperäisen osan sisäänkäynti luoteisjulkisivulla.	77
Kuva 4.116. Alkuperäisen osan julkisivu koilliseen.	77
Kuva 4.117. Ala-asteen laajennusosa, joka toteutettiin 1970-luvun loppupuolella.	77
Kuva 4.118. Yläasteen (nykyään yhteiskoulun) rakennus, joka suunniteltiin 1980-luvun alussa. ...	78
Kuva 4.119. Yhteiskoulun rakennus, julkisivu lounaaseen.	78
Kuva 4.120. Yhteiskoulun keittiölaajennus suunniteltiin vuonna 2016.	78
Kuva 4.121. Ulvilan kirjaston paikannuskartta.	79
Kuva 4.122. Kirjasto Siltatieltä katsottuna.	80
Kuva 4.123. Kirjaston edessä oleva katos.	80
Kuva 4.124. Kirjasto tontin eteläkulmasta katsottuna.	80
Kuva 4.125. Kirjaston lounaispäätty.	80
Kuva 4.126. Kirjaston koillispäätty.	80
Kuva 4.127. Paloaseman paikannuskartta.	81
Kuva 4.128. Päiväkodin siipi ja etupiha. Näkymä Siltatieltä.	82
Kuva 4.129. Näkymä tontin ajotieltä eteläkulmassa.	82
Kuva 4.130. Kiinteistön sisäpiha.	82
Kuva 4.131. Valkoinen julkisivujatkeena toimiva aihe.	82
Kuva 4.132. Pesäpallostadionin paikannuskartta.	83
Kuva 4.133. Stadionin katsomot Pitkärännantien ja Yhdystien risteyksestä katsottuna.	84
Kuva 4.134. Portti Vanhan Helsingintien ja paikoitusalueen puolella.	84
Kuva 4.135. Katsomon vuodelta 2002. Pintamateriaalina maalattu puuverhous.	84
Kuva 4.136. Katsomo ja kioski paikoitusalueelta katsottuna.	84
Kuva 4.137. Katsomon rakenne ja katos.	84
Kuva 4.138. Seurakuntakodin paikannuskartta.	85
Kuva 4.139. Kirkkotuvan A-rakennus ja sen itäpuolella oleva paikoitusalue.	86
Kuva 4.140. A-rakennuksen julkisivu itään.	86
Kuva 4.141. Kirkkotuvan länsipuoleinen B-rakennus.	86
Kuva 4.142. Kirkkotuvan A-rakennus ja taustalla Ulvilan keskiaikainen kirkko.	87
Kuva 4.143. A-rakennus etelästä katsottuna.	87
Kuva 4.144. Pääsisäänkäynti A-rakennuksessa ja lasiseinät sen yhteydessä.	87
Kuva 4.145. Kaskelotin paikannuskartta.	88
Kuva 4.146. Vapaa-ajankeskuksen alue terveyskeskuksen paikoitusalueelta katsottuna.	89

Rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Kuva 4.147. Rakennuksen luoteisjulkisivu, jossa vasemmalla on monitoimialtaan laajennus.	89
Kuva 4.148. Rakennuksen kaakkoisjulkisivu.....	90
Kuva 4.149. Rakennuksen eteläkulma, jossa alkuperäiset tiilielementit ovat säilyneet.	90
Kuva 4.150. Monitoimialtaan laajennusosa vuodelta 2005.....	90
Kuva 4.151. SOTE-keskuksen paikannuskartta.	91
Kuva 4.152. Terveyskeskuksen A-talon julkisivu luoteeseen Siltatielle päin.	92
Kuva 4.153. Terveyskeskus rajautuu lounaaseen puistoalueeseen.	92
Kuva 4.154. A-talon päädyt lounaaseen.....	92
Kuva 4.155. B-talon tuulikaappi ja sisäänkäynti 2000-luvulta.....	93
Kuva 4.156. B-talon julkisivu koilliseen.....	93
Kuva 4.157. Siltatien lämpökeskus sijaitsee terveyskeskuksen koillispuolella	93
Kuva 4.158. Kaupungintalon paikannuskartta.....	94
Kuva 4.159. Ulvilan Kaupungintalon itäjulkisivu Loukkurantieltä katsottuna.	95
Kuva 4.160. Alkuperäisen osan sisäänkäynti talon luoteiskulmassa.	95
Kuva 4.161. Kaupungintalon pohjoispuoleinen julkisivu ja ulkoportaat.....	95
Kuva 4.162. Parveke alkuperäisen siiven länsipuolella.	96
Kuva 4.163. Kaupungintalon uuden osan kahvio ja siipien välinen viheralue.....	96
Kuva 4.164. Uuden siiven sisäänkäynti talon itäpuolella.....	96
Kuva 4.165. Uuden osan eteläpuoleinen julkisivu.	96
Kuva 4.166. Pappilan paikannuskartta.....	97
Kuva 4.167. Vanhan Pappilan pihatie, jonka taustalla sijaitsee Pappila.	98
Kuva 4.168. Pohjoispuoleisen rakennuksen eteläjulkisivu pihatielle päin.	98
Kuva 4.169. Pohjoispuoleisen rakennuksen pohjoisjulkisivu puutarhalle päin.....	98
Kuva 4.170. Eteläpuoleisen rakennuksen pohjoisjulkisivu pihatielle päin.	99
Kuva 4.171. Eteläpuoleisen rakennuksen sisäänkäynti ja sen kehystävä alumiinikasettipinta.....	99
Kuva 4.172. Pohjoispuoleisen rakennuksen pääty lähteen.	99
Kuva 4.173. Kappelin paikannuskartta.	100
Kuva 4.174. Näkymää hautausmaan pääkäytävästä lounaasta katsottuna ja sen taustalla olevasta siunauskappelista.	101
Kuva 4.175. Näkymä hautausmaan koillispuoleisesta portista Hautausmaantielle.....	101
Kuva 4.176. Siunauskappelin pohjoisjulkisivu.....	101
Kuva 4.177. Siunauskappeli erottuu metsäkasvillisuudesta hautausmaan portilta katsottuna.	102
Kuva 4.178. Siunauskappelin sisäänkäynnin keskilinjalla oleva kellotapuli.....	102
Kuva 4.179 Arvotetut (koodit ks. Taulukko 3) ja puretut kohteet koko alueelta. Suurenokset Friitalan ja Haistilan alueilta kuvissa Kuva 4.180 ja Kuva 4.181. Tarkempi kartta liitteessä 1.	103
Kuva 4.180 Arvotetut ja puretut kohteet. Suurenos Friitalan alueelta.	104
Kuva 4.181 Arvotetut ja puretut kohteet. Suurenos Haistilan alueelta. Punainen katkoviiva on yleiskaavahankkeen rajaus.	104
Taulukko 1. Inventoidut modernit alueet.	24
Taulukko 2. Inventoidut modernit kohteet.	75
Taulukko 3 Inventoidut kohteet.	105

7 Lähdeluettelo

7.1 Painetut lähteet

Ahtola, J.; Koivula, J.; Nurmi-Nielsen, A.; Putkonen, L. (1990). *Satakunnan rakennusperinne*. Pori: Satakunnan seutukaavaliitto.

Uotila, K.; Haggrén, G.; Koivisto, L. (2015). *Ulvila. Arkeologinen selvitys ja tarkkuusinventointi. Kellarimäen asemakaava-alue*. Ulvila: Satakunnan Museo.

Uusi-Seppä, N.; Luoma, L.; Lari, J. (2023). *Satakunnan rakennetut kulttuuriympäristöt. Maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitys- ja täydennysinventointi*. Ulvila: Ramboll 2023. Saatavilla [Satakuntaliiton sivustosta](#) (2.4.2024).

Viertiö, S.; Rihniemi-Rauh, A.; Salminen, T.; Lampolahti, J. (2000). *Ulvila maisemassa*. Tampere: Ulvilan kaupunki, Satakuntaliitto.

Ihatsu, S. (2014). *Terveyttä kaikille - Terveyskeskukset 1970-luvulta 1990-luvulle*. CasaCo Oy / Museovirasto 2014. Haettu [MV:n sivustosta](#) (6.2.2024).

7.2 Painamattomat lähteet

Nummelin, Liisa. 2019. *Uvilan keskustan osayleiskaava/rakennusinventointi*. Muistio kierroksesta kaava-alueella 4.9.2019. Satakunnan Museo.

7.2.1 Verkkolähteet

Putkonen, L. (2005). *Satakunnan maakunnallinen kulttuuriympäristöinventointi: Satakunnan rakennusperintö 2005*. Noudettu [Pakki -tietokannasta](#) (6.2.2024).

Björkvist, A. (1993). *Uvilan rakennuskulttuuria: Friitala, keskustaajama ja Rantala*. Noudettu [Pakki -tietokannasta](#) (6.2.2024).

Björkvist, A. (1995). *Uvilan rakennuskulttuuria: Haistila*. Noudettu [Pakki -tietokannasta](#) (6.2.2024).

Björkvist, A. (1995). *Uvilan Ravanin, Vanhakylän, Pappilan, Saaren ja Friitalan alueiden rakennuskulttuurin inventointi*. Noudettu [Pakki -tietokannasta](#) (6.2.2024).

Uvilan kaupunki. (2021). *Friitalan eritasoliittymän ympäristön rakennusinventointi*. Noudettu [Pakki -tietokannasta](#) (6.2.2024).

7.2.2 Arkistolähteet

Uvilan kaupunginarkisto.

Uvilan rakennusvalvonnan arkisto.

Satakunnan Museo (fyysiset inventointikortit).

7.2.3 Verkoarkistolähteet

Satakunnan Museo. [Satakunnan Pakki -tietokanta](#) (2.4.2024).

Satakunnan Museo. [Y-Pakki-palvelu](#) (2.4.2024).

Maanmittauslaitos. [Paikkatietoikkuna- paikkatietoportaali](#) (10.1.2024).

Maanmittauslaitos. Vanhat painetut kartat- verkkopalvelu (10.1.2024).

Kansalliskirjasto. Kansalliskirjaston julkaisuarkisto Doria (10.1.2024).

Museovirasto. Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkuna (27.11.2023).

Ulvilan kaupunki. Ulvilan karttapalvelu.

Finna- verkkopalvelu.

Ulvilan keskustaajaman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

Inventoidut kohteet ja alueet

14.6.2024

VK: Valtakunnallisesti merkittävä

MK: Maakunnallisesti merkittävä

PM: Paikallisesti arvokas

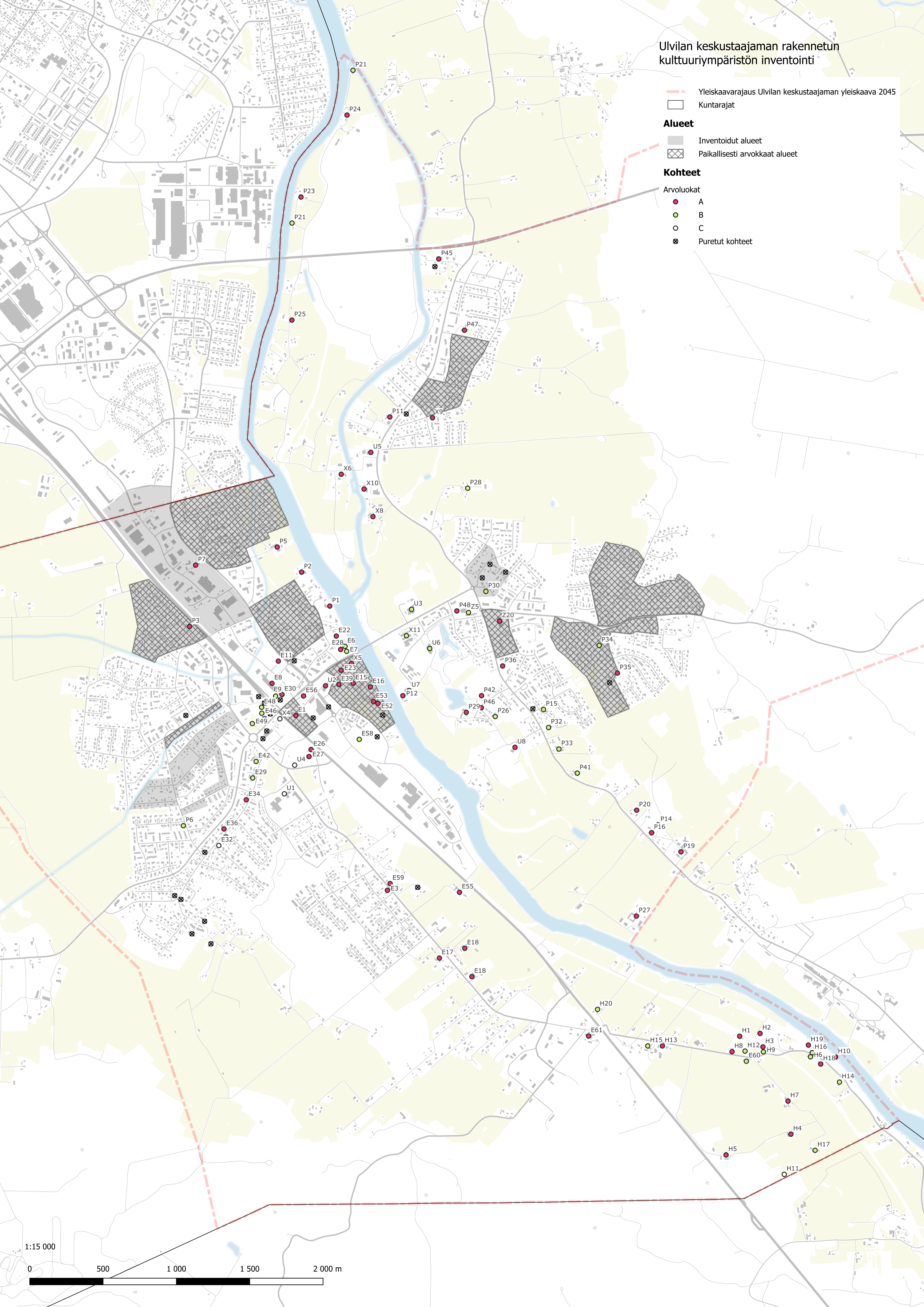
Alue/Kylä	Nro	Nimi	Osoite	Arvoluokka	Arvot
Friitala	E 01	Friitalan ratavartijan mökki	Friitalantie 15	A	H, R, M
Friitala	E 02	Laitamäki	Niittytie 10	PURETTU	
Friitala	E 03	Härmä	Ainonkuja 3	B	R, M
Friitala	E 04	Vainiola	Asematie	PURETTU	
Friitala	E 05	Santanen	Etupalokuja 13	C	H, R
Friitala	E 06	Laineranta	Lauttaranta 17	B	H, R, M
Friitala	E 07	Sillankorva	Lauttaranta 19	B	H, R, M
Friitala	E 08	Friitalan nahkatehdas	Friitalantie 11	A	H, R, M
		Nahkatehtaan asuinrakennus (Friitalan			
Friitala	E 09	tehtaanjohtajan asunto I)	Karvarantie 4	B	H, R, M
Friitala	E 10	Friitalan tehtaanjohtajan asunto II	Karvarantie 4	PURETTU	
Friitala	E 11	Friitalan tehtaan kerho	Tehtaantie 1	A	H, R, M
Friitala	E 12	Arvela	Eliksentie 39	PURETTU	
Friitala	E 13	Vihermaa	Hallamaantie 1	PURETTU	
Friitala	E 14	Raitaranta	Lääkäripolku 13	C	H, M
Friitala	E 15	Ranta-Heikkilä	Koulukuja 18	A	H, R, M
Friitala	E 16	Ayräs	Koivuranta 7	A	H, R, M
Friitala	E 17	Koskinen	Pitkärannantie 163	A	H, R, M
Friitala	E 18	Koskela	Pitkärannantie 166	A	H, R, M
Friitala	E 19	Ylinen	Sivukuja 10	C	H, M
Friitala	E 20	Valtavainio	Pitkärannantie 186	A	H, R, M
Friitala	E 21	Viljaranta	Koulukuja 45	PURETTU	
Friitala	E 22	Spinkkilä / Pitkävainio	Kotipolku 1 / Lauttaranta 14	A	H, R, M
Friitala	E 23	Sillankorvan koulu (Lääkäri)	Lääkäripolku 2	A	H, R, M
Friitala	E 24	Vallila	Tommilantie 3	PURETTU	
Friitala	E 25	Harmaja	Eliksentie 2	PURETTU	
Friitala	E 26	Lepola	Välmäntie 10	A	H, R, M
Friitala	E 27	Pirttipohja / Seurojentalo	Välmäntie 6	A	H, R, M
Friitala	E 28	Virtalahti	Lauttakuja 4	A	H, R, M
Friitala	E 29	Muistola	Palokuja 9	B	H, R, M
Friitala	E 30	Friitalan nahan entinen pääkonttori	Karvarantie 4	A	H, R, M
Friitala	E 31	Koivusalmi	Puolukkapolku 48	PURETTU	
Friitala	E 32	Saranpää	Palokuja 32	C	H, R, M
Friitala	E 33	Raimola	Palokuja 19	C	M
Friitala	E 34	Laaksomaa	Palokuja 17	A	H, R, M
Friitala	E 35	Kesälä I	Pitkärannantie 63	C	H, M
Friitala	E 36	Metsäoja	Palokuja 39	A	H, R, M
Friitala	E 37	Kiviniemi	Eliksentie 24-26	PURETTU	
Friitala	E 38	Santamaa	Välikuja 1	B	H, R, M
Friitala	E 39	Pelttari	Koulukuja 11	A	H, R, M
Friitala	E 40	Jokela	Terveläntie 2	PURETTU	
Friitala	E 41	Riihipelto / Joukari	Etupalokuja 4	PURETTU	
Friitala	E 42	Vehkala	Palokuja 3	B	H, M
Friitala	E 43	Toivola	Etupalokuja 25	PURETTU	
Friitala	E 44	Nummi I	Terveläntie 4	PURETTU	
Friitala	E 45	Nummi II	Terveläntie 8	C	H, R, M
Friitala	E 46	Nummi III	Terveläntie 6	B	H, R, M
Friitala	E 47	Tiikkula	Etupalokuja 29	PURETTU	
Friitala	E 48	Tervelä (Nyk. Koivula)	Terveläntie 9	B	H, R, M
Friitala	E 49	Autere	Siltatie 2	B	H, R, M
Friitala	E 50	Uusitalo / Kunta-Uusitalo	Etupalokuja 6	PURETTU	
Friitala	E 51	Rauhala	Koulukuja 66	PURETTU	
Friitala	E 52	Jokiranta	Koulukuja 38	A	H, R, M
Friitala	E 53	Äyräs	Koulukuja 36	A	H, R, M
Friitala	E 54	Hiekkapelto	Pitkärannantie 114	PURETTU	
Friitala	E 55	Yli-Rantala	Helsingintie 347	A	H, R, M
Friitala	E 56	Ali-Rantala_Mattila	Friitalantie 14	A	H, R, M
Friitala	E 57	Uusitalo	Asematie	PURETTU	
Friitala	E 58	Friitalan partiopirtti	Satakunnantie 4	B	H, R
Friitala	E 59	Salakari	Pitkärannantie 102	B	H, M
Friitala	E 60	Kytölä	Pitkärannantie 273	B	H, R, M
Friitala	E 61	Rintala	Pitkärannantie 285	A	H, R, M
Haistila	H 01	Haistilan asema	Haistilan asema 18	A	H, R, M
Haistila	H 02	Asemamiehen talo 29/21	Haistilantie 124	A	H, R, M
Haistila	H 03	Ratavartijan asunto	Haistilan asema 3	A	H, R, M
Haistila	H 04	Männistö	Ruusintie 61	A	H, R, M
Haistila	H 05	Hakanpää	Helsingintie 572	A	H, R, M

Haistila	H 06	Uustalo	Haistilantie 143	C	H, M
Haistila	H 07	Kataja	Ruusintie 33	B	H, R, M
Haistila	H 08	Heino	Haistilantie 84	B	H, R, M
Haistila	H 09	Kulma	Haistilantie 100	B	H, R, M
Haistila	H 10	Haistilan Lauttaranta / Haistilan lossipaikka	(Alue)	alue	H, M
Haistila	H 11	Metsäranta	Helsingintie 618	C	R, M
Haistila	H 12	Tammi	Haistilantie 94	C	H, M
Haistila	H 13	Ojala II	Haistilantie 41	A	H, R, M
Haistila	H 14	Perko	Haistilantie 167	C	H, M
Haistila	H 15	Rajala	Haistilantie 31	C	H, M
Haistila	H 16	Rantatila	Haistilantie 144	B	H, R, M
Haistila	H 17	Paavonmaa	Ruusintie 84	B	H, R, M
Haistila	H 18	Krouvi	Haistilantie 149	C	H, M
Haistila	H 19	Suoranta (Haistilan entinen koulu)	Haistilan koulukuja 2	A	H, R, M
Haistila	H 20	Ylänkö	Koskikuja 2	B	H, R, M
Haistila	H 21	Hietaranta	Hietarannantie	B	M
Friitala	P 01	Hellemaa no 10	Pinkkiläntie 9	A	H, R, M
Friitala	P 02	Villa Helleranta	Pinkkiläntie 21	A	H, R, M
Friitala	P 03	Vainiola / tontti 14 / VII	Peltotie 23	A	H, R, M
Friitala	P 05	Vainio-Mattila	Vanha-Harmaalinnantie 12	A	H, R, M
Friitala	P 06	Tontti 350 / 4	Finnepäköntie 8	B	H, R, M
Friitala	P 07	Hakanen	Hakasenkuja 1a	A	H, R, M
Friitala	P 08	Tontti 517-1	Nahkurintie 5	PURETTU	
Friitala	P 09	Tontti 518-1	Nahkurintie 22	A	H, R, M
Friitala	P 10	Veljestien alue / Nummela	(Alue)	-	H
Pappila	P 11	Rantama	Kirkkotie 146	A	H, R, M
Pappila	P 12	Pappila	Pappilantie 7 B	A	H, R, M
Pappila	P 13	Ruohonen	Sepäntie 5	PURETTU	
Ravani	P 14	Koivisto	Ravanintie 220	A	H, R, M
Ravani	P 15	Vanhala	Kotoniityntie 2	B	R, M
Ravani	P 16	Laine	Ravanintie 218	B	H, R, M
Ravani	P 17	Sippola	Ravanintie 356	aluelueen ulkopuolella	
Ravani	P 18	Tontti 16/5 (Toverimaja)	Ravanintie	PURETTU	
Ravani	P 19	Mäkikiuru	Ravanintie 240	A	H, R, M
Ravani	P 20	Ääriä (Kylä-Ääriä)	Ravanintie 216	A	H, R, M
Saari	P 21	Uittosaari	Alisennokantie	B	H, R, M
Saari	P 22	Rinne	Alisennokantie 20	C	H, M
Saari	P 23	Koivula	Alisennokantie	B	H, R, M
Saari	P 24	Tenho	Alisennokantie 104	A	H, R, M
Saari	P 25	Tuomi	Saarentie 181	A	H, R, M
Vanhakylä	P 26	Hopeakuusi	Tuomolantie 8-10	B	R, M
Vanhakylä	P 27	Ravanin Kasarmi, Ravanin leiri (Ravanin tila)	Leiritie 31, Ravani	A	H, R, M
Vanhakylä	P 28	Raita	Kurkikankaantie 40	B	H, R, M
Vanhakylä	P 29	Rostedt	Vanha Pajatie 15	A	H, R, M
Vanhakylä	P 30	Sandholm	Selmantie 3	B	H, R, M
Vanhakylä	P 31	Paasikivi	Mäenpääntie 2	PURETTU	
Vanhakylä	P 32	Brander (Vanhankylän työväentalo)	Ravanintie 100	B	H, M
Vanhakylä	P 33	Kotovainio	Ravanintie 128	B	H, R, M
Vanhakylä	P 34	Palonpää	Metsäkulmantie 5	B	H, R, M
Vanhakylä	P 35	Koski	Metsäkulmantie 14	B	H, M
Vanhakylä	P 36	Mäki	Ravanintie 58	A	H, R, M
Vanhakylä	P 37	Ruohonen	Sepäntie 11	PURETTU	
Vanhakylä	P 38	Murtola	Rajasillantie 14	PURETTU	
Vanhakylä	P 39	Kivimäki	Ravanintie 302	aluelueen ulkopuolella	
Friitala	P 4	Tontti 336 / 8	Palokuja 59	PURETTU	
Vanhakylä	P 40	Malmivuori	Kankaantie 15	aluelueen ulkopuolella	
Vanhakylä	P 41	Takala	Ravanintie 146	B	H, R, M
Vanhakylä	P 42	Kotirinne	Järvitie 3	A	H, R, M
Vanhakylä	P 43	Multala	Sepäntie	PURETTU	
Vanhakylä	P 44	Valli	Tatarkuja 8	PURETTU	
Vanhakylä	P 45	Rajasilta	Rajasillantie 13	B	H, R, M
Vanhakylä	P 46	Pajala	Vanha Pajatie 10	B	H, M
Vanhakylä	P 47	Mynsteri	Hanhikkitie 4	A	H, R, M
Vanhakylä	P 48	Vanha koulu (Hakatie)	Hakatie 4	A	H, R, M
Friitala	U 01	Friitalan koulu	Kaarinantie 2	C	H, R, M
Friitala	U 02	Ulvilan kirjasto	Koulukuja 2	A	H, R, M
Vanhakylä	U 03	Ulvilan paloasema ja päiväkotitilat	Kiltatie 1	B	R, M
Friitala	U 04	Areena	Vanha Helsingintie 8	C	H, R
Saari	U 05	Seurakuntakoti Ulvilan kirkkotupa	Saarentie 5	A	R, M
Vanhakylä	U 06	Ulvilan vapaa-ajankeskus kaskelotti	Pappilantie 2	B	H, M
Vanhakylä	U 07	Pappilan uudisrakennukset	Pappilantie 7	B	R, M
Vanhakylä	U 08	Kappeli uudella hautaismaalla	Hautausmaantie 22	A	R, M
Friitala	X 01	Hakala	Etupalokuja 12	C	H, R
Friitala	X 02	Paloranta	Palokuja 16	C	M
Friitala	X 03	Palokuja 3	Palokuja 3	B	H, M

Friitala	X 04	Salmi	Etupalokuja 15	C	H, R
Friitala	X 05	Ulvilan lukio	Lääkäripolku 4	A	H, R, M
Saari	X 06	Saaren kartano	Saarentie 34-36	A	H, R, M
Vanhakylä	X 07	Vanhakylän koulu	Hakatie 1	B	H, R, M
Vanhakylä	X 08	Isokartano (Paalan tila)	Kirkkotie 80	A	H, R, M
Vanhakylä	X 09	Sikatorintie 7	Sikatorintie 7	B	R, M
Vanhakylä	X 10	Trumetarin kartano	Kirkkotie 98	A	H, R, M
Vanhakylä	X 11	Ulvilan SOTE-keskus ja sairaala	Välskärintie 1	B	H, R, M
Friitala	Z 01	Friitalan Nahka Oy:n tehdasalue	(Alue)	MK	H, R, M
		Pohjanlahden rantatie, Haistilan			
Haistila	Z 11	lauttapaikka - Ulvila kko	tie	MK	H, M
Ravani	Z 12	Ravanin alue	(Alue)	MK	H, R, M
Ravani	Z 14	Sippola ja Mäki-Sippola	(Alue)	MK	H, R, M
		Pohjanlahden rantatie, Ulvila kko -			
Sunniemi	Z 15	Harjunpää	tie	MK	H, M
	Z 17	Liikistön kirkkoma	(Alue)	MK	H, M
Vanhakylä	Z 18	Mynsterin omakotialue	(Alue)	PM	H, R, M
Vanhakylä	Z 19	Ulvilan kirkon seutu	(Alue)	MK	H, R, M
Vanhakylä	Z 20	Ulvilan Kaupungintalo	Loukkurantie 1	A	H, R, M
Vanhakylä	Z 21	Loukkura (Loukkurantie, Käräjätie)	(Alue)	PM	H, M
	Z 22	Hannula	(Alue)	-	H
	Z 23	Koulukujan ympäristö, joenvarsi	(Alue)	PM	H, M
	Z 24	Mukulamäki	(Alue)	-	H, M
	Z 25	Palonpää	(Alue)	PM	H, M
	Z 26	Suurpää	(Alue)	PM	H, M
	Z 27	Uotila	(Alue)	PM	H, M
	Z 29	Krapisto	(Alue)	PM	H, M
Friitala	Z 3	Friitalan Nahka Oy:n asuinalue	(Alue)	MK	H, R, M
	Z 30	Rantala	(Alue)	PM	H, M
Friitala	Z 4	Friitalan pysäkki	(Alue)	PM	H, R, M
Friitala	Z 5	Ulvilan lukio, Sillankorvan koulu	(Alue)	MK	H, R, M
Friitala	Z 6	Vainiola	(Alue)	PM	H, R, M
Friitala	Z 7	Kokemäenjoen länsiranta	(Alue)	MK	H, R, M
Gammelgård	Z 8	Gammelgård: pappila ja uusi hautausmaa	(Alue)	MK	H, R, M
Gammelgård	Z 9	Huovintie	tie	MK	H, M
		Mynsterin omakotialue	(Alue)	PM	
Vanhakylä		Ulvilan Kaupungintalo	(Alue)	PM	
		Vainiolan omakotialue	(Alue)	PM	
		Pohjanlahden rantatie	tie	MK	
		Haistilan asemarakennukset ja asutus	(Alue)	PM	
		Haistilantien varren lauttaranta-, asutus- ja			
		koulualue	(Alue)	PM	
		Ulvilan kirkko ja ympäristö	(Alue)	VK	
		Huovintie	tie	VK	
Total					143

Ulvilan keskustaajaman rakennetun kulttuuriympäristön inventointi

- Yleiskaavaraajaus Ulvilan keskustaajaman yleiskaava 2045
- Kuntarajat
- Alueet**
 - Inventoidut alueet
 - Paikallisesti arvokkaat alueet
- Kohteet**
 - Arvoluokat
 - A
 - B
 - C
 - Puretut kohteet

1:15 000

0 500 1 000 1 500 2 000 m